

Nationaal Hervormings- programma **2012**

april 2012

Inhoud

Inleiding	1
1. Macro-economisch scenario 2012-2016	3
2. Macro-economisch toezicht	4
2.1. Schuld van de private sector	4
2.2. Overheidsschuld	6
2.3. Exportmarktaandelen	6
2.4. Conclusie	7
3. Implementatie van NHP 2011	8
3.1. Eindeloopbaanproblematiek (aanbeveling 2)	8
3.2. Macro-financiële stabiliteit (aanbeveling 3)	9
3.3. Loonontwikkeling, productiviteit en concurrentievermogen (aanbeveling 4)	10
3.4. Arbeidsparticipatie (aanbeveling 5)	11
3.5. Concurrentie in de detailhandel en de energiesector (elektriciteit/gas) (aanbeveling 6)	13
3.6. Industrieel beleid, ondernemerschap, kmo's en interne markt	15
3.6.1. Interne markt	15
3.6.2. Industrieel beleid	16
3.6.3. kmo en ondernemerschap	16
4. EU2020-doelstellingen	19
4.1. Werk	19
4.1.1. Aanpak jongerenwerkloosheid	20
4.1.2. Interregionale en professionele mobiliteit	21
4.1.3. Levenslang leren	21
4.2. O&O en innovatie	22
4.3. Onderwijs en vorming	24
4.3.1. Hoger onderwijs	25
4.3.2. Vroegtijdig schoolverlaten	25
4.4. Energie en klimaat	26
4.5. Sociale inclusie	29
4.5.1. De sociale bescherming van de bevolking verzekeren	29
4.5.2. De kinderarmoede terugdringen	30
4.5.3. De actieve insluiting van mensen ver van de arbeidsmarkt	31
4.5.4. Inadequate huisvesting en dakloosheid bestrijden	31
Bijlage 1 : Standard table for the assessment of CSRs and key macro-structural reforms in the NRP	33
Macro-economic effects of structural reform package	36
Bijlage 2: Reporting table on national Europe 2020 targets and other key commitments	37
Bijlage 3: Hervormingsprogramma Vlaanderen	40
Bijlage 4: Hervormingsprogramma Wallonië	53
Bijlage 5: Hervormingsprogramma Brussels Hoofdstedelijk Gewest	69
Bijlage 6: Het regionaal ontwikkelingsconcept voor de Duitstalige Gemeenschap: Oost-België beleven 202587	

Inleiding

Dit nationaal hervormingsprogramma bevat de maatregelen die de federale regering en de regeringen van de Gewesten en de Gemeenschappen de afgelopen 12 maanden hebben genomen en die gericht zijn op het bereiken van de doelstellingen opgenomen in het nationaal hervormingsprogramma van april 2011. De regeringen geven in dit programma uiting van de overtuiging dat structurele hervormingen noodzakelijk zijn voor het bereiken van de doelstellingen, en dat de vooropgestelde en geactualiseerde begrotingsdoelstellingen¹ moeten worden bereikt.

De ambitieuze doelstellingen van het nationaal hervormingsprogramma van 2011 worden bevestigd, niettegenstaande de economisch moeilijke omstandigheden. De laatst geobserveerde indicatoren geven aan dat de evoluties in de goede richting gaan en dat de evoluties voor een aantal van die indicatoren beter zijn dan de al zeer ambitieuze doelstellingen.

De regeringen bevestigen ook het belang van het bereiken van de werkgelegenheidsdoelstellingen uit het nationaal hervormingsprogramma, een noodzakelijke voorwaarde om aan alle inwoners een degelijke levenskwaliteit te garanderen en om de toekomst van de jonge generaties te verzekeren.

Daarom was de federale regering het ook eens over de noodzaak om een globale strategie te bepalen voor de relance van de economische activiteit en de versterking van het concurrentievermogen om economische groei en duurzame banen te bevorderen en de koopkracht te ondersteunen. Het is de wens van de federale regering om deze strategie in overleg met de sociale partners en de Gewesten en Gemeenschappen uit te werken.

Het is de overtuiging van de regering dat ze op die manier een antwoord biedt op de landenspecifieke aanbevelingen die België ontving in de Raad van juli 2011.

In dit nationaal hervormingsprogramma wordt dan ook gewaakt over een evenwichtige behandeling van de doelstellingen uit Europa 2020 en de antwoorden op de landenspecifieke aanbevelingen. Tegelijk wordt aandacht geschonken aan de engagementen die België nam in antwoord op het Euro Plus-pact en aan de door de Raad gesteunde prioriteiten van de Europese Commissie in de Annual Growth Survey van november 2011.

Dit programma is tot stand gekomen dankzij een intensieve samenwerking tussen de federale regering en de regeringen van de gewesten en gemeenschappen. De programma's van de Gewesten en de Gemeenschappen worden opgenomen als bijlage in dit programma en beschrijven de specifieke maatregelen meer in detail.

In het federaal regeerakkoord wordt ook het akkoord over de staathervorming opgenomen. Tegelijkertijd wordt in het federaal regeerakkoord een verhoogde samenwerking voorzien tussen de federale en gewestelijke regeringen, met eerbied voor ieders bevoegdheden en met het oog op het verhogen van de efficiëntie in het land.

Het Nationaal Hervormingsprogramma werd ook in het parlement besproken.

Ten slotte werden zoals gewoonlijk de sociale partners en het middenveld betrokken bij de opmaak van het nationaal hervormingsprogramma. Zij hebben hun eigen werkzaamheden die verband houden met dit programma opgelijst in een document dat ook aan de Europese Commissie wordt overgemaakt.

¹ Het stabiliteitsprogramma wordt tegelijkertijd met dit nationaal hervormingsprogramma ingediend. De onderliggende macro-economische projectie, alsook de opgenomen maatregelen zijn tussen beide programma's complementair en consistent.

1. Macro-economisch scenario 2012-2016

Het macro-economisch scenario wordt in het Stabiliteitsprogramma² beschreven.

De Belgische economie groeide naar schatting met 1,9 % in 2011. In de loop van dat jaar nam de kwartaal-opkwartaalgroei echter gaandeweg af. In 2012 zou de groei uiterst bescheiden blijven, dit tegen de achtergrond van een Europese conjunctuur die slechts geleidelijk herneemt en van de besparingsmaatregelen van de federale overheid. De economische activiteit zou zich stabiliseren in het eerste kwartaal en vervolgens een lichte, uitvoergeleide groei laten optekenen (tot 0,2 % in het vierde kwartaal). Op jaarbasis blijft de economische groei in 2012 beperkt tot 0,1 %.

Het is slechts vanaf 2013, en vooral vanaf 2014, dat de groei aan kracht wint, vooral onder invloed van een aantrekkende internationale economie. De output gap, die sterk negatief is in 2012, zou gaandeweg verdwijnen.

De beperkte groei in het begin van de periode en het aantrekken van de groei tegen het einde, brengt gaandeweg een sterkere werkgelegenheidsgroei met zich mee, waardoor de werkgelegenheidsgraad slechts zou toenemen vanaf 2014.

Wat betreft de inflatie kan genoteerd worden dat deze boven de 2% blijft in 2011 en 2012, vooral onder invloed van hogere olieprijsen. Vanaf 2013 zou de inflatie opnieuw onder de 2% duiken, o.m. onder invloed van het (veronderstelde) uitblijven van nieuwe olieschokken.

Tabel 1: Kerncijfers van de het macro-economisch scenario 2012-2016
(evolutie in %, behalve indien anders vermeld)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
BBP	1,9	0,1	1,3	1,7	1,8	2,0
Consumptieprijs	3,5	3,0	1,9	1,8	1,8	1,8
Gezondheidsindex	3,1	2,8	2,0	1,8	1,8	1,8
Binnenlandse werkgelegenheid (evolutie in '000)	56,1	6,8	12,8	33,3	46,4	54,5
Binnenlandse werkgelegenheid (evolutie in %)	1,2	0,2	0,3	0,7	1,0	1,2
Werkgelegenheidsgraad (20-64 jaar)	67,9	67,7	67,6	67,7	68,1	68,6
Werkloosheidsgraad (Eurostat definitie)	7,2	7,5	7,8	7,8	7,5	7,3
Productiviteit per uur	0,1	0,1	0,5	0,9	1,0	0,9
Output gap (niveau)	-0,7	-1,9	-1,9	-1,5	-1,2	-0,7
Balans lopende rekening (Nationale Rekeningen)	2,1	1,6	2,2	2,6	2,7	2,8

² Stabiliteitsprogramma België 2012.

2. Macro-economisch toezicht

Sinds december 2011 is een procedure voor de preventie en correctie van macro-economische onevenwichten van toepassing. Er kunnen twee delen onderscheiden worden: een preventief deel en een correctief deel. Het doel van het preventief deel is het vroegtijdig detecteren van onevenwichten. In een eerste stap maakt de Europese Commissie jaarlijks een rapport op (het "Alert Mechanism Report") waarin zij, op basis van de interpretatie van 10 indicatoren (het zgn. Scorebord) aangeeft welke landen verder onderzocht moeten worden om uit te maken of er al dan niet sprake is van één of meerdere onevenwichten.

Tabel 2 geeft een overzicht van het scorebord³.

Tabel 2 Scorebord van het waarschuwingsmechanisme voor België⁴

	Drempel	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Saldo lopende rekening	+6%/-4%	4.8	4.2	4	3.8	3.7	2.9	2.3	1.8	0.6	-0.6	-0.6	
Netto internationale investeringspositie	-35%			37	37	28	34	29	29	40	57	78	
Reële effectieve wisselkoers	+/- 5%	-4.9	-3.8	-1.9	5.3	5.3	4.9	1.5	1.5	4.4	4.2	1.3	-0.6
Aandeel in werelduitvoer	-6%								-10.4	-14.1	-12.5	-15.4	
Nominale loonkost per eenheid product	+9%	3	6.1	7.1	7.8	2.7	1.8	2.6	5.5	8.6	10.8	8.5	6.6
Index van huizenprijzen	+6%		2.8	5.2	5.4	6.2	9.8	5.6	4.4	0.8	0.8	0.4	
Kredietgroei van de private sector	15%	23.1	15.7	8.9	20.3	4.0	3.2	17.8	20.9	22.2	8.5	13.1	
Schuld private sector	160%	169	179	180	194	188	185	193	203	218	229	233	
Overheidsschuld	60%	108	106	103	98	94	92	88	84	89	96	96	97
Werkloosheidsgraad	10%	8.2	7.3	7.0	7.4	8.0	8.4	8.4	8.1	7.6	7.5	7.7	7.8

Bron: Eurostat, Macroeconomic Imbalance Procedure.

In het rapport van de Europese Commissie wordt gesteld dat 12 landen, waaronder België, een diepgaande studie nodig hebben om uit te maken of er inderdaad sprake is van buitensporige onevenwichten (4 andere EU-landen bevinden zich reeds onder bijzonder toezicht waardoor een bijkomend onderzoek niet nodig is). De indicatoren die voor België als problematisch worden aanzien, zijn de schuld van de private sector, de overheidsschuld en het verlies van marktaandelen in de totale wereldexport. Omdat het de eerste keer is dat de Commissie de procedure toepast, wordt eveneens gekeken naar vroegere indicaties van onevenwichten. Zo wordt voor België gewezen op de verslechtering van de lopende rekening, de kosten- en niet-kostencompetitiviteit. Voor alle andere indicatoren bevindt België zich onder de kritische drempels die door de Europese Commissie werden vastgesteld.

Hieronder wordt ingegaan op de meest problematische indicatoren en worden ze in hun context geplaatst, onder meer door een vergelijking met de drie buurlanden Duitsland, Frankrijk en Nederland. Het gaat om de voornaamste handelspartners voor België. Duitsland en Nederland komen niet voor op de lijst voor een diepgaand onderzoek, Frankrijk, net als België, wel.

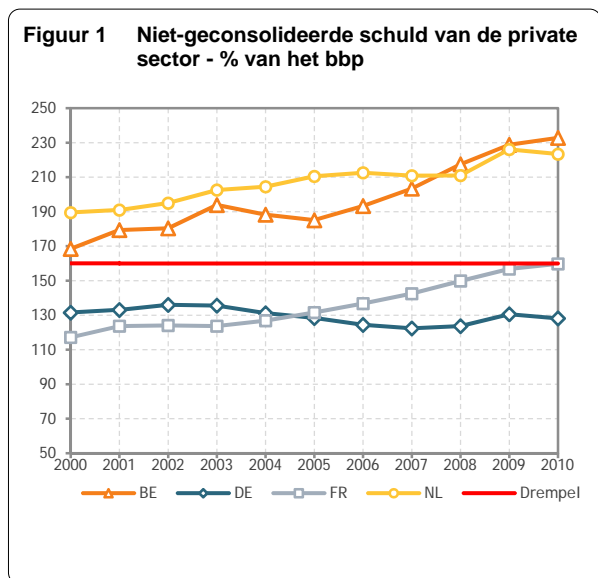
2.1. Schuld van de private sector

Volgens het EC Scoreboard wordt de schuld van de private sector als niet-geconsolideerd voorgesteld en berekend als de som van de leningen en de effecten, met uitzondering van aandelen, van de niet-financiële ondernemingen, de huishoudens en de instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van de huishoudens. De schuld wordt voorgesteld als aandeel in het bbp. Volgens de Europese Commissie leiden excessief hoge schuldgraden tot belangrijke risico's voor de groei en de financiële stabiliteit en verhogen ze het algemene

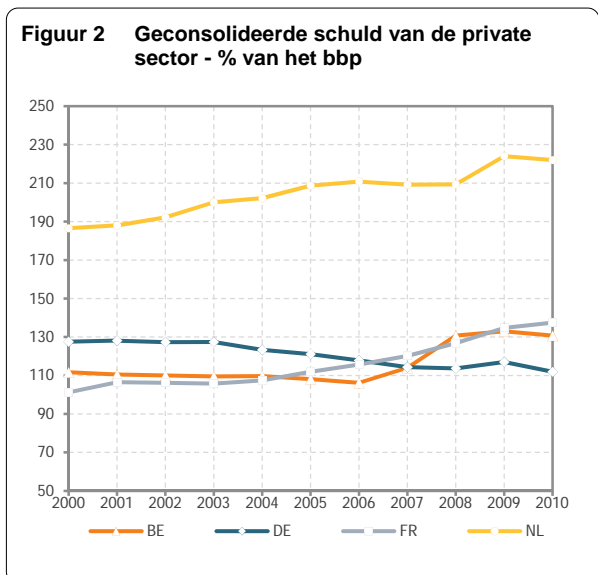
³ Het Alert Mechanism Report is gebaseerd op het scorebord bijgewerkt tot 31 januari 2012. Tabel 1 is een update hiervan tot 6 april 2012.

⁴ Voor de exacte definitie van de indicatoren en hun update, zie: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/excessive_imbalance_procedure/imbalance_scoreboard

niveau van de kwetsbaarheid van een land. Volgens deze indicator (figuur 1) bevindt België zich boven de drempel over de gehele periode. Deze indicator moet vooral voor België echter met veel omzichtigheid worden geïnterpreteerd omwille van verschillende redenen. Vooreerst gaat het om niet-geconsolideerde gegevens wat inhoudt dat leningen tussen ondernemingen opgenomen zijn in de indicator. De aanwezigheid van vele multinationale ondernemingen leidt dikwijls tot grote stromen van leningen binnen de onderneming (binnenlandse of buitenlandse filialen) die te maken hebben met het optimaal beheer van de thesaurie, eerder dan het ontstaan van een overmatig beroep op externe financiering. Deze leningen binnen eenzelfde onderneming houden weinig financieel risico in.

bleem voor België.

Een meer aangewezen manier om het macro-economisch risico op een onevenwicht in te schatten⁵ bestaat erin de schulden binnen de sectoren, waaronder leningen tussen bedrijven, uit te sluiten, waardoor eenzelfde indicator wordt verkregen, maar dan op geconsolideerde basis⁶. Figuur 2 geeft aan hoe sterk het relatieve belang van de schuld van de private sector is verlaagd door de consolidering. Die afname is bijzonder belangrijk voor België, waar de geconsolideerde schuldgraad van de private sector 2010 uitkomt op ongeveer 130% van het bbp. Een uitsplitsing tussen niet-financiële ondernemingen en particulieren toont dat de geconsolideerde schuldgraad voor de niet-financiële ondernemingen zeer nauw aanleunt bij het gemiddelde van het eurogebied, terwijl de geconsolideerde schuldgraad van de particulieren in België traditioneel laag is. Op basis van deze verbeterde indicator is er niet langer een probleem voor België.

Een andere reden tot voorzichtigheid voor het gebruik van de indicator vloeit voort uit het feit dat de schuldgraad bepaald wordt op brutobasis en niet op nettobasis. De schuld van de private sector wordt doorgaans aangewend voor de accumulatie van activa (huizen, financiële activa ...). De hoeveelheid en de aard van de gecumuleerde activa zijn van belang om het terugbetalingvermogen in te schatten en dus de mogelijke onevenwichtige aard van het schuldniveau van de private sector te beoordelen. Bij wijze van voorbeeld kan aangegeven worden dat de waarde van het onroerend vermogen 60% bedraagt van het totale nettovermogen van de particulieren op 30 september 2011 en dat dit overeenkomt met 288% van het bbp⁷.

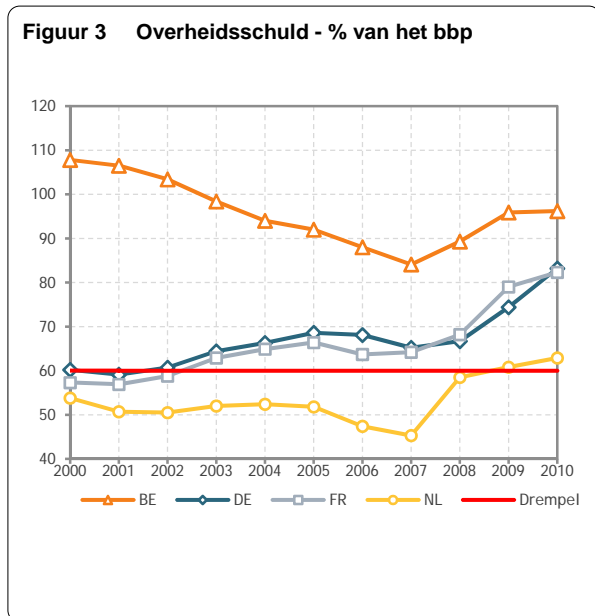
⁵ Zie ook Nationale Bank van België, Jaarverslag 2011, kader 7, p. 111-114.

⁶ Voor de particulieren wordt verondersteld dat er geen verschil is tussen de geconsolideerde en de niet-geconsolideerde schuld.

⁷ Zie Nationale Bank van België, Jaarverslag 2011, p. 100.

2.2. Overheidsschuld

De Commissie houdt rekening met de bruto overheidsschuld in procent van het bbp (Figuur 3) zoals bepaald in de Procedure bij Buitensporige Tekorten (PBT). De drempel die gehanteerd wordt (60%) is dezelfde als de grenswaarde uit het Verdrag. In de procedure wordt deze indicator niet bekeken vanuit het standpunt van de houdbaarheid van de openbare financiën, maar wel vanuit het standpunt van een risico op macro-economische onevenwichten, en wordt daarmee beschouwd als een “complementaire” indicator in deze procedure.

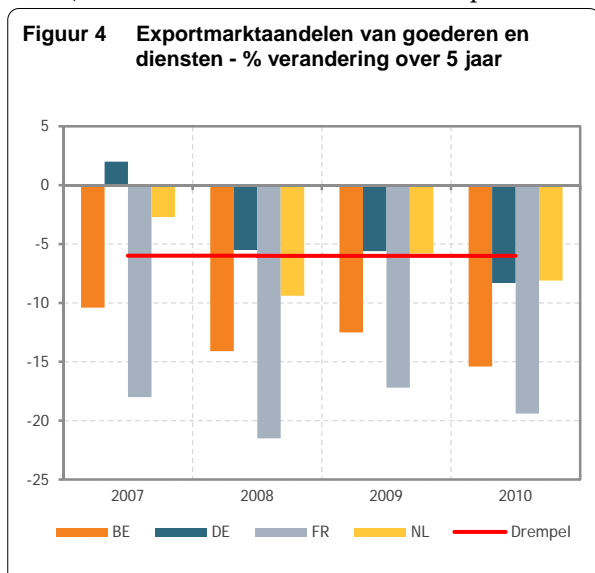
Zoals bekend, heeft België een hoge overheidsschuld die over de volledige periode de drempel van 60% van het bbp overschreed. De Belgische schuldgraad daalde nochtans constant van 1994 tot 2007, terwijl over dezelfde periode de schuldgraad steeg voor Duitsland en Frankrijk. In vergelijking met Nederland daalde de schuldgraad in België sterker. Vanaf 2008 en als gevolg van de problemen in de banksector die in de meeste Europese landen financiële overheidsinterventies vereisten en van de eruit voortvloeiende huidige economische crisis, is de schuldgraad voor alle beschouwde landen opnieuw gestegen. In de nasleep van deze ontwikkelingen overschreed de schuldgraad in procent van het bbp de drempel in de vier landen. Niettemin heeft de Belgische overheid haar vastberadenheid bevestigd om de trend van stijgende overheidsschuld spoedig om te buigen en de schuldgraad opnieuw stelselmatig te verla-

gen.

Hierbij kunnen we ook opmerken dat, niettegenstaande het hoge niveau van de overheidsschuld, de netto financieringspositie van het land ruim positief is.

2.3. Exportmarktaandelen

Deze indicator wordt berekend als de verandering in procent over een periode van 5 jaar van de exportwaarde van de goederen en diensten in elk land uitgedrukt als aandeel van de wereldexport van goederen en diensten. Als gevolg van de snel stijgende participatie van ontluikende economieën in de internationale handel, hebben volgens deze indicator, België en de buurlanden Duitsland, Frankrijk en Nederland sinds 2008 (en voor 2010: alle EU15-landen, op uitzondering van Luxemburg) exportmarktaandelen verloren, maar

België en Frankrijk zijn de landen die de meeste verliezen hebben geleden sinds het begin van de beschouwde periode. De toestand lijkt niet beter wanneer de exportmarktaandelen worden berekend als aandeel van de wereldgoederenuitvoer in volume. De Belgische export werd vooral getroffen door de economische terugval in Europa – de belangrijkste exportmarkten van de Belgische bedrijven– wat vooral een invloed had op investeringen en duurzame goederen - hun belangrijkste exportproducten. Indien het exportmarktaandeel wordt berekend in het (ongewogen) totaal van de EU27 uitvoer van goederen en diensten in waarde, blijkt er lichte winst te zijn voor Duitsland en Nederland, terwijl België en Frankrijk een verlies optekenen.

In een gezamenlijke studie⁸ kwamen de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, de Nationale Bank van België en het Federaal Planbureau eveneens tot de conclusie dat exportprestaties van België moeten onderdoen voor die van sommige nabije landen. Dit is een ernstige zaak voor een kleine open economie als België. Redenen voor de zwakke prestatie werd gevonden in een te grote concentratie van de uitvoer in de buurlanden en te weinig in de groeilanden. Voorts zijn de exportproducten nog te dikwijls standaardproducten, eerder dan innovatief hoogstaande goederen en diensten. De indicator van de nominale loonkosten per eenheid product blijft binnen de grenzen die worden gesteld door het Scorebord, hoewel de Belgische loonkosten ongunstig evolueren in vergelijking met het gemiddelde van onze drie voornaamste buurlanden (Duitsland, Frankrijk en Nederland). Die nadelige evolutie ten aanzien van het gemiddelde is het gevolg van een ongunstige evolutie van de loonkosten in België ten opzichte van Duitsland, terwijl ze minder snel stijgen dan in Frankrijk en Nederland. Andere kostenfactoren dan de lonen, in het bijzonder de energiekosten, zijn ook van belang. De traditioneel hogere energie-intensiteit en de recente sterkere stijging van de energieprijzen in België verhogen de kwetsbaarheid van ons land.

2.4. Conclusie

Het gebruik van een meer aangewezen indicator van de privéschuld (op geconsolideerde basis), toont dat er op dit vlak geen risico is op een onevenwicht in België.

De ervaringen met de afbouw van de overheidsschuld sinds het begin van de jaren 90 en de beheersing van het overheidsdeficit tonen dat België steeds ernst gemaakt heeft met het beheersen van het overheidsdeficit en de overheidsschuld. Sinds 2008 is de schuldgraad echter opnieuw opgelopen als gevolg van de financiële crisis en de economische recessie die in de nasleep hiervan is opgetreden. De engagementen van de regeringen om opnieuw tot een evenwicht te komen, zoals opgenomen in het stabiliteitsprogramma⁹ zullen het mogelijk maken de schuldgraad opnieuw stelselmatig te doen dalen. Hierbij kunnen we ook opmerken dat België, ondanks een hoge overheidsschuld, een grote positieve netto financieringspositie toont.

Het probleem van een verlies van exportmarktaandeel is een probleem voor vrijwel alle eurozone-landen. In tegenstelling tot vele andere landen van het eurogebied leidt dit in België niet tot een tekort op de lopende rekening en is de netto investeringspositie zeer ruim positief.

De regering zal in de komende maanden een plan goedkeuren om de concurrentiekracht en de relance te bevorderen om hieraan tegemoet te komen.

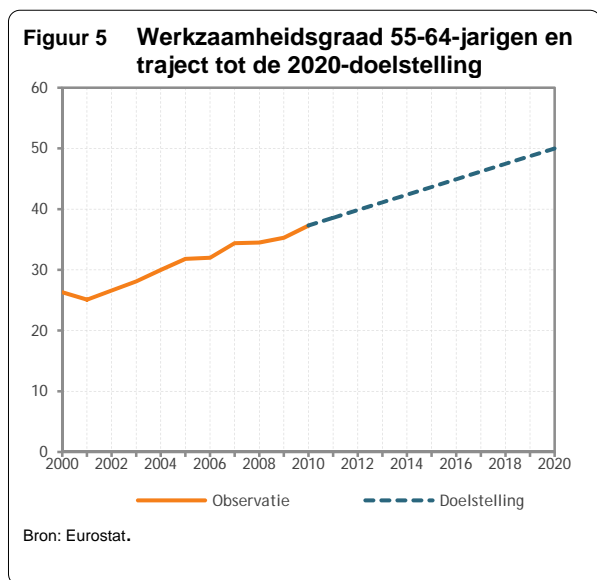
⁸ Nationale Bank van België, Centrale raad voor het Bedrijfsleven, Federaal Planbureau, De uitdagingen voor het concurrentievermogen in België, september 2011.

⁹ Voor een groter detail, zie Stabiliteitsprogramma België 2012.

3. Implementatie van NHP 2011

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de initiatieven die werden genomen in elk van de domeinen die werden behandeld in de landenspecifieke aanbevelingen die België in juni 2011 ontving. De initiatieven voortvloeiend uit aanbeveling 1 worden behandeld in het Stabiliteitsprogramma.¹⁰

3.1. Eindeloopbaanproblematiek (aanbeveling 2)

“BEVEELT AAN dat België in de periode 2011-2012 actie onderneemt om: Stappen te ondernemen om de langetermijnhoudbaarheid van de openbare financiën te verbeteren. Het accent dient daarbij te worden gelegd op het uitstippelen van een strategie die erop gericht is de leeftijdsgerelateerde uitgaven in toom te houden, onder meer door vervroegde uittreding uit de arbeidsmarkt te voorkomen teneinde de effectieve pensioenleeftijd te verhogen, alsook op de koppeling van de wettelijke pensioenleeftijd aan de levensverwachting.”

België heeft zich tot doel gesteld om te zorgen dat in 2020 50% van de 55- tot 64-jarigen werk hebben, tegenover 37,3% in 2010 (+2,0 pp tegenover 2009). Dat is nodig om de betaalbaarheid van het sociale stelsel te garanderen. Bovendien zou het halen van de 50%

ook de totale werkzaamheidsgraad met 2,9% doen toenemen en zo in belangrijke mate tot de algemene beleidsdoelstellingen van ons land bijdragen. Zoals blijkt uit bijlage 2 vormen de eind 2011 genomen structurele maatregelen een belangrijke stap in de verwezenlijking van die doelstellingen.

De nieuwe federale regering zet dan ook zeer sterk in op deze groep om daarmee de effectieve pensioenleeftijd te verhogen. België heeft in de loop der jaren verschillende stelsels van vervroegde uittreding uitgebouwd, die in het kader van de hervorming van het pensioen- en eindeloopbaanbeleid alle worden aangepast.

De aanpassingen aan de vervroegde uittreding via het stelsel van de werkloosheidsuitkeringen zijn:

- De toegangleeftijd voor het “gewone brugpensioen” (werkloosheidsvergoeding met bedrijfstoelage) wordt opgetrokken van 58 tot 60 jaar. De vereiste anciënniteit wordt verhoogd tot 40 jaar. Dit gebeurt in stappen en zal tegen 2015 afgerond zijn. Bovendien worden de sociale zekerheidsbijdragen van de werkgever op de werkgeverstoelage hoger naarmate de uitstapleeftijd lager ligt.
- Voor het brugpensioen in verlieslatende ondernemingen wordt de minimumleeftijd opgetrokken van 50 tot 52 jaar in 2012 en daarna geleidelijk tot 55 in 2018. In het brugpensioen voor ondernemingen in herstructurering wordt de minimumleeftijd verhoogd van 50 tot 55 in 2013.
- Brugpensioen jaren vóór de leeftijd van 60 zullen niet meer volledig in aanmerking worden genomen bij de pensioenberekening, behoudens enkele afwijkende stelsels.

¹⁰ Zie Stabiliteitsprogramma België 2012.

- De toegangsleeftijd voor de gedeeltelijke vervroegde uitstap (recht om halftijds of 4/5 te werken) wordt opgetrokken van 50 tot 55 jaar, behalve voor zware beroepen of mensen die op hun 50^e reeds 28 jaar effectief hebben gewerkt voor wie de 4/5de regeling onder bepaalde voorwaarden blijft bestaan. Verder wordt het afspiegelingsbeginsel bij ontslag ingevoerd (naar Nederlands voorbeeld), zodat collectieve ontslagen evenredig over de leeftijdsgroepen moeten worden gespreid. De ondernemingen zullen ook elk jaar aan de ondernemingsraad een werkgelegenheidsplan moeten voorleggen voor oudere werknemers (voor het behoud of de verhoging van het aantal werknemers van 50 jaar en meer). Hoe dit concreet vorm zal krijgen wordt verder met de sociale partners afgesproken.

Soortgelijke regelingen in de publieke sector, onder meer die voor leerkrachten, worden door de bevoegde overheden eveneens afgebouwd.

Ook de vervroegde uittrede via het vervroegd wettelijk pensioen wordt bemoedijkt:

- Algemeen wordt de toegangsleeftijd tot het vervroegd rustpensioen gefaseerd opgetrokken tot 62 jaar met een loopbaan van 40 jaar in 2016 (of 60 jaar met een loopbaan van 42 jaar en 61 jaar met een loopbaan van 41 jaar).
- Verder zal het extra pensioen (pensioenbonus) dat wordt toegekend aan wie doorwerkt na de leeftijd van 62 jaar geëvalueerd en eventueel bijgestuurd worden.
- Het overlevingspensioen, dat nu een sterke inactiviteitsval veroorzaakt die vooral vrouwen treft, ten slotte wordt vervangen door een overgangsuitkering waarna de betrokkenen toegang zullen krijgen tot de werkloosheidsuitkeringen met vrijwaring van de verworven rechten.

De controle op de actieve beschikbaarheid voor alle werklozen (miv bruggepensioneerden) zal in 2013 tot 55 jaar worden opgetrokken en in 2016 tot minstens 58 jaar. Vlaanderen en de Duitstalige Gemeenschap anticiperen hierop in door hun begeleidingsaanbod aan te passen. Ze ontwikkelen daarvoor aangepaste trajecten, De instromende Vlaamse werkzoekenden tot 58 jaar moeten hieraan vanaf 2012 verplicht deelnemen. De werkgeverssubsidie die Vlaanderen toekent voor de aanwerving van 50-plussers, wordt gemoduleerd op basis van de werkloosheidsduur en de leeftijd, om zo de effectiviteit ervan te verhogen.

Voor Wallonië en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn de ouderen niet de prioritaire doelgroep, rekening houdende met de structuur van de arbeidsvraag, zodat geen nieuwe maatregelen werden ontwikkeld. Wel worden de bestaande maatregelen, onder meer die in het kader van de werking van het Europees Sociaal Fonds en binnen het algemene diversiteitsbeleid en het beleid gericht op werkgelegenheidscreatie voortgezet.

Ten slotte zullen de verschillende overheden nakijken hoe er voor minder belastende werkomstandigheden voor ouderen kan worden gezorgd, om aan het werk te blijven aantrekkelijker te maken.

3.2. Macro-financiële stabiliteit (aanbeveling 3)

“BEVEELT AAN dat België in de periode 2011-2012 actie onderneemt om: De structurele zwakheden in de financiële sector aan te pakken, met name door de herstructurering af te ronden van de banken die behoefte hebben aan een adequaat gefinancierd en levensvatbaar bedrijfsmodel.”.

In oktober 2011 heeft de groep Dexia NV liquiditeitsproblemen ondervonden. Om de financiële stabiliteit te verzekeren, heeft de Belgische regering beslist Dexia Bank België in haar geheel aan te kopen voor een bedrag van 4 miljard euro.

In december 2011 werd door de Belgische Staat aan de restbank Dexia holding en aan Dexia CL een tijdelijke staatswaarborg op uitgiften met een maximum looptijd van drie jaar toegekend met een plafond van 27,225 miljard euro, deelnamepercentage van 60,5% op totaal van 45 miljard EUR, waarvan eind maart 2012 effectief 24,8 miljard EUR werd toegekend.

Op 2 januari 2012 heeft KBC een eerste schijf van de in 2008 aangegane lening van 3,5 miljard euro aan de federale regering terugbetaald. Deze eerste schijf bedraagt 500 miljoen euro, verhoogd met een penaliseringspremie van 75 miljoen euro. KBC is van plan de leningen die bij de federale regering en het Vlaams Gewest aangegaan werden, verder terug te betalen overeenkomstig de verbintenissen aangegaan in het kader van het door de Commissie goedgekeurde herstructureringsplan.

Met de hervorming van het depositogarantiestelsel heeft de regering eveneens de risico's van de financiële sector verminderd. Er wordt meer rekening gehouden met het risicoprofiel van de financiële instelling alsmede met de risico's van de financiële activiteiten voor de openbare financiën. De oude bijdrage aan het Bijzonder Beschermingsfonds voor deposito's en levensverzekeringen wordt gesplitst in twee nieuwe bijdragen. De eerste bijdrage is bestemd om deposito's te dekken tegen wanbetaling en integreert een risicofactor die eigen is aan elke instelling en die gebaseerd is op de toereikendheid van het eigen vermogen, de kwaliteit van de activa en de liquiditeit. Het doel van de tweede bijdrage, de zogenaamde "bijdrage voor de financiële stabiliteit", is de billijke verdeling van de kosten van de crisis en de beperking van de systemische risico's door de financiële instellingen te ontmoedigen risicovolle activiteiten uit te oefenen.

De op het "Twin Peaks"-model gebaseerde nieuwe architectuur voor het financieel toezicht werd in april 2011 ingevoerd. De Nationale Bank van België (NBB) houdt voortaan het micro- en macro-prudentieel toezicht op de financiële sector, terwijl de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA), voorheen de CBFA, zorgt voor de goede werking van de effectenmarkten, de naleving van de gedragsregels en de bescherming van de consumenten van financiële producten.

Daarnaast voldoet België aan de verplichtingen van het Euro Plus-Pact, met het bestaan van een nationale wetgeving inzake het oplossen van bancaire deficiënties. De wet van 2 juni 2010 voert immers een specifieke herstelprocedure in die van toepassing is op de financiële instellingen en maakt het voor de regering mogelijk om preventief op te treden als er bedreigingen zijn voor de financiële stabiliteit.

Ten slotte wenst de regering de financiële regulering en het financieel toezicht verder te versterken. Er is met name voorzien een "banktestament" in te voeren en de NBB de opdracht te geven te bestuderen of het opportuun en praktisch en financieel haalbaar is om een onderscheid te maken tussen zakenbanken en depositobanken en/of een retail ring-fence in te voeren. Op basis van deze studie zal de regering ook een wettelijk kader goedkeuren om de speculatie voor eigen rekening van kredietinstellingen met een depositoactiviteit te omkaderen. Ten slotte zal de regering toezicht krijgen op het verloningsbeleid in de financiële sector, de financiële regulering en het financieel toezicht versterken en hervormen, erop toezien dat de kredietverlening aan ondernemingen en aan gezinnen niet duurder en schaarser wordt, de a priori-controle van de financiële producten versterken en de op Europees niveau goedgekeurde hervormingen volledig toepassen.

3.3. Loonontwikkeling, productiviteit en concurrentievermogen (aanbeveling 4)

"BEVEELT AAN dat België in de periode 2011-2012 actie onderneemt om: In overleg met de sociale partners en conform de nationale praktijken het systeem voor het voeren van loononderhandelingen en het loonindexeringssysteem te hervormen, teneinde ervoor te zorgen dat de loonstijging beter aansluit bij de ontwikkeling van de arbeidsproductiviteit en het concurrentievermogen"

De federale regering zal een strategie uitwerken voor de relance van de economische activiteit van België en de versterking van het concurrentievermogen van onze economie om de creatie van activiteit en duurzame

banen aan te moedigen en de koopkracht te ondersteunen. Deze strategie zal in samenwerking met de Gewesten en de sociale partners worden ingevoerd. Ze zal het concurrentievermogen aankaarten vanuit de invalshoek van de kosten van de productiefactoren, productiviteit en afzetmarkten.

De wet van 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen zal strikt worden nageleefd. In dit kader besliste de federale regering overeenkomstig het EuroPlusPact dat de reële loonstijging in 2012 hoogstens 0,3% mag bedragen, nadat de reële lonen in 2011 geblokkeerd werden, en de sectorale collectieve arbeidsovereenkomsten die deze norm niet respecteren zullen niet algemeen verbindend worden verklaard.

In 2011 zetten de verschillende Belgische overheden anderzijds in op een verhoging van de productiviteit via een versterking van de innovatie¹¹ en van het onderwijs¹² en vormingsbeleid. Zo verhogen twee nieuwe Brusselse samenwerkingsakkoorden (BHG en COCOF) de beschikbare middelen voor de opleiding van werkzoekenden en versterken ze de complementariteit tussen de diensten bevoegd voor begeleiding en opleiding, met het oog op een snellere arbeidsmarktintegratie. Een overheidsdienst in de Duitstalige Gemeenschap geeft adviezen op maat in de voortgezette opleiding voor alle werknemers, werkgevers en werkzoekenden. Met het loopbaanakkoord (februari 2012) wil Vlaanderen de 50-plussers en de jongeren met onvoldoende kwalificaties meer kansen geven op de arbeidsmarkt. Vlaanderen investeert nog meer in opleiding en diverse vormen van informeel leren (stages, werkplekleren, IBO,...) en ondersteunt de deelnemers aan het volwassenenonderwijs of aan een beroepsopleiding ook financieel. Wallonië ten slotte investeert, in het kader van het "Plan Marshall 2.vert", en ook met de hulp van de Structuurfondsen, in een uitbreiding van het aanbod aan opleidingen en focust daarbij op prioriteiten als taal, ICT, groene banen en knelpuntberoepen.¹³

3.4. Arbeidsparticipatie (aanbeveling 5)

“BEVEELT AAN dat België in de periode 2011-2012 actie onderneemt om: De arbeidsparticipatie naar een hoger peil te tillen door de hoge fiscale en sociale lasten voor laagbetaalden op budgettair neutrale wijze te verlichten en door een systeem in te voeren waarbij het niveau van de werkloosheidsuitkeringen geleidelijk afneemt naarmate de periode van werkloosheid langer duurt. Stappen te ondernemen om de belastingdruk te verschuiven van arbeid naar consumptie en om het belastingstelsel milieuvriendelijker te maken. Het actieve arbeidsmarktbeleid doeltreffender te maken door specifiek op oudere werknemers en kwetsbare groepen gerichte maatregelen te treffen.”

Bij de uitwerking van de meerjarenbegroting en rekening houdend met de beperkte budgettaire ruimte, heeft de federale regering middelen vrijgemaakt om de lasten te verminderen op de inkomsten uit arbeid om de tewerkstelling aan te moedigen. De nadruk werd gelegd op de lage en middelgrote inkomens, met een stijging van 200€ per jaar van het bedrag dat vrijgesteld is van belastingen voor deze categorie werknemers. De vermindering van de sociale bijdragen voor de eerste drie aanwervingen in de KMO's wordt ook verhoogd. Deze maatregelen zullen van toepassing zijn in 2013.

Het werkloosheidsstelsel wordt aangepast vanaf midden 2012. De degressiviteit in de uitkeringen wordt verder verhoogd, waarbij iedereen afhankelijk van de gezinssituatie en het arbeidsmarktverleden geleidelijk en uiterlijk na 48 maanden op een forfaitair bedrag zal terugvallen, dat net boven de sociale bijstandsuitkering ligt. Ook de opvolging van het zoekgedrag wordt versterkt, met een frequentere en vroegere controle op het federale niveau. Deze vult de begeleiding van de gewesten aan, die start op dag één van de werkloosheid en die wordt gecombineerd met een snelle en zo geïndividualiseerde mogelijke begeleiding, in functie van de afstand van de werkzoekende tot de arbeidsmarkt. In 2012 wordt hiervoor het samenwerkingsakkoord tussen het federale niveau en de Gewesten hernieuwd. Om toeleiding te verzekeren, werd in Vlaanderen de doelgroep van de sluitende aanpak sinds 1 juni 2011 verruimd : werkzoekenden t.e.m. 30 jaar

¹¹ Zie hoofdstuk 4.2 en 3.6.

¹² Zie ook hoofdstuk 4.3.

¹³ Zie hoofdstuk 4.1.2.

krijgen voortaan begeleiding aangeboden vanaf 1 jaar werkloosheid (i.p.v. 2 jaar voorheen); voor werkzoekenden tot en met 50 jaar wordt individuele begeleiding voorzien na 2 jaar. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest breidde het voorbije jaar de systematische begeleiding van de werkzoekende jongeren uit tot alle min-50-jarigen. Ook Wallonië breidde de geïndividualiseerde begeleiding stelselmatig uit en ontwikkelde met steun van de Structuurfondsen, verschillende programma's voor de groepen die het verst van de arbeidsmarkt afstaan.

Daarnaast werd de definitie van een "passende betrekking" begin 2012 verstrengd om de professionele en geografische mobiliteit te verhogen. Ook de hervorming van de wachtuitkering voor jongeren¹⁴ sluit hierbij aan.

In verband met de budgettaire inspanning die gedaan werd op de inkomsten, heeft de regering erop toegezien om de lasten op de inkomsten uit arbeid niet te verzwaren. Daarentegen werd gezocht naar een betere bijdrage van de verschillende inkomenscategoriën. Wat de inkomsten uit kapitaal betreft, wordt een nieuw stelsel van belasting op inkomsten uit roerend goed ingevoerd (onder andere met een solidariteitsbijdrage op de hoge inkomens), de taks op de beursoperaties wordt verhoogd, sommige meerwaarden op aandelen in de vennootschapsbelasting worden belast en de taks op de stock-options wordt verhoogd.

De ontwikkeling van een milieuvriendelijker fiscaliteit wordt voortgezet dankzij een nieuw belastingssysteem voor firmawagens. Het voordeel in natura wordt voortaan bepaald op basis van twee factoren: de CO₂-uitstoot van de wagen en de cataloguswaarde ervan. In Vlaanderen wordt vanaf 1 maart 2012 de nieuwe vergroende belasting in verkeerstelling (BIV) berekend op basis van diverse milieukeurmerken van het voertuig, waaronder CO₂-uitstoot, brandstoftype en euronorm. In Wallonië wordt de eco-fiscaliteit op wagens behouden in 2011 en 2012, met aangepaste en vereenvoudigde modaliteiten. .

De accijnzen op tabak worden bovendien verhoogd.

Er worden eveneens bijdragen gevraagd aan de banksector¹⁵ en aan de energiesector, met een verhoging van de opbrengst van de nucleaire rente.

De strijd tegen sociale en fiscale fraude wordt opnieuw geïntensiveerd.

De efficiëntie van het actief arbeidsmarktbeleid in ons land moet worden verhoogd : met de hoogste uitgaven in de EU worden zeker niet de beste resultaten behaald. De afstemming op specifieke doelgroepen wordt geregionaliseerd en laat daardoor een betere aanpak op maat van de regio's toe. Daarnaast zal een doorgedreven individuele begeleiding op maat van elke werkzoekende hand in hand gaan met een nauwgezette opvolging van de zoekinspanningen naar werk.

Wat de verschillende doelgroepmaatregelen betreft die werken via een vermindering van de sociale zekerheidsbijdragen zal een betere afstemming op de arbeidsmarkt worden gerealiseerd doordat de gewesten hiervoor in de loop van de komende jaren verantwoordelijk zullen worden. In de maatregelen die een federale bevoegdheid blijven (o.a. fiscale maatregelen) zal de deadweight loss worden bestreden en zal worden nagegaan hoe het werkgelegenheidseffect kan worden versterkt.

In overleg met de sociale partners zal vanaf 2012 een mechanisme voor de responsabilisering van de werkgevers worden ingevoerd in geval van overmatig gebruik van de tijdelijke werkloosheid, rekening houdend met een bepaalde progressiviteit. Er zal ook beter gecontroleerd worden.

Ook de gewesten streven naar een verhoogde efficiëntie van hun actief arbeidsmarktbeleid, onder meer in het kader van de beheersovereenkomsten tussen de overheid en de werkgelegenheidsdiensten. Vlaanderen stemt de tewerkstellings- en ondersteuningsmaatregelen beter op elkaar af, zodat werkzoekenden met de-

¹⁴ Zie hoofdstuk 4.1.

¹⁵ Zie hoofdstuk 3.2.

zelfde afstand tot de arbeidsmarkt kunnen rekenen op een soortgelijke ondersteuning (opleiding, begeleiding, subsidie, arbeidspostaanpassing. Ook werd de inkomensgerelateerde kinderopvang uitgebreid). De Duitstalige Gemeenschap hervormde haar publieke tewerkstellingsdienst, teneinde de efficiëntie ervan te verhogen. Wallonië voorziet in het kader van de individuele begeleiding sociale assistentie voor werknemers met specifieke problemen.

3.5. Concurrentie in de detailhandel en de energiesector (elektriciteit/gas) (aanbeveling 6)

“BEVEELT AAN dat België in de periode 2011-2012 actie onderneemt om: Maatregelen te nemen om de concurrentie in de detailhandel te stimuleren door de toegangsbelemmeringen en de operationele beperkingen te reduceren; en maatregelen te nemen om de concurrentie op de elektriciteits- en de gasmarkt te bevorderen door de doeltreffendheid van de sectorale regulerende en mededingingsautoriteiten verder te verhogen.

Op wetgevend vlak was 2011 een jaar van de lopende zaken waarbij een dergelijke hervorming van het *reglementair kader van de detailhandel* onmogelijk was. De wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming heeft in deze context aanleiding gegeven tot een belangrijke hervorming van de Belgische wetgeving in termen van modernisering en vereenvoudiging om aan de evolutie van de economische omgeving en de consumptiepatronen te beantwoorden. Zo werd het principiële verbod op gezamenlijk aanbod opgeheven (met uitzondering van de financiële producten en diensten) en de sperperiode voor de soldenverkoop voor drie gevoelige sectoren (textiel, leder en schoenen) gehalveerd tot drie weken. Bovendien kunnen ondernemingen voor verkoop op afstand voortaan een onmiddellijke regeling eisen en werden de regels betreffende verkoop met verlies sterk versoepeld.

Door middel van haar regeerakkoord van 1 december 2011 heeft de federale regering zich ertoe verbonden om in de komende maanden *een ambitieus concurrentiebeleid* te voeren, gericht op de sleutelsectoren van onze economie en op *een effectieve analyse en een prijsbeheersing*, teneinde de groei te ondersteunen, de inflatedruk in te dammen, de competitiviteit van onze ondernemingen te verbeteren, een correcte en transparante prijsvorming te ondersteunen en de koopkracht van de burgers een duwtje in de rug te geven:

- Het Prijzenobservatorium in zijn opdrachten versterken. Daartoe zal het Observatorium de nodige middelen krijgen om de marges te analyseren en om elke abnormale prijsschommeling van een goed of dienst op te sporen en zo de Mededingingsautoriteit en in voorkomend geval de regering op gemotiveerde gronden te laten ingrijpen. Het Observatorium wordt rechtstreeks ingeschakeld.
- De coördinatie met de sectorale regulatoren en het Prijzenobservatorium waarborgen om zo de efficiëntie van de Mededingingsautoriteit te versterken. Laatstgenoemde zal over voldoende middelen en een ontrendend sanctioneringskader beschikken. De onafhankelijkheid van de Raad voor Mededinging zal worden gewaarborgd.
- De verschillende regelgevingen betreffende de kleinhandel volgens de Europese normen actualiseren om de waaier aan middelen uit te breiden die het mogelijk maken concurrentievervalsingen tegen te gaan.

De wet op de handelsvestigingen (wet van 13 augustus 2004) werd gewijzigd onder invloed van de inwerking-treding van de dienstenrichtlijn door de wet van 22 december 2009. Zo werd het criterium “gevolgen van het ontwerp op de bestaande handelszaken” vervangen door het criterium “ruimte” (lokale ontwikkeling, mobiliteit). In de nabije toekomst zullen de handelsvestigingen onder de bevoegdheid van de gewesten vallen (cf. Regeerakkoord van 1 december 2011), wat bestempeld kan worden als een soort van versoepeling aangezien de gewesten de criteria namelijk vrij zullen kunnen bepalen. Er zal verplicht overleg worden voorzien voor de projecten in de grensgebieden van een ander Gewest die omwille van hun grootte of aantrekkelijkheid een impact op een of meer Gewesten kunnen hebben.

In de gas- en elektriciteitssector (*netwerkindustrieën*) werd het derde Europese energiepakket op federaal niveau in Belgisch recht alsook in regionaal recht omgezet. Dit derde pakket omhelst de effectieve ontvlechting (*unbundling*) van de activiteiten van productie en levering en van de activiteiten van netbeheer, de verhoging van de competenties en van de onafhankelijkheidsgraad van de regulerende instanties (op nationaal en regionaal niveau) en de verscherping van consumentenbescherming. In België was *ownership unbundling* reeds een feit. Bovendien moeten de aardgasvervoersnetbeheerders nu gecertificeerd (en dus definitief aangewezen) zijn. De bevoegdheden van de regulatoren (zowel op nationaal als op regionaal vlak) werden versterkt, hun doelstellingen en opdrachten alsook hun tariefbevoegdheden gepreciseerd en uitgebreid. De overheid kan nog steeds “richtlijnen” aangeven, maar legt niets meer vast en de Ministerraad verliest zijn schorsingsbevoegdheid.

Op basis van een onderzoek van de CREG (onafhankelijke regulator) en een studie van het prijsobservatorium zijn de prijzen in 2011 met 11,8 % gestegen, tegen 6,7% in de buurlanden, wat niet zonder gevolgen is voor onder meer het Belgische concurrentievermogen. De gasprijzen zijn met 19,1% gestegen, tegen gemiddeld 6,7% in de buurlanden.

De regering is het met inachtneming van de Europese bepalingen eens geworden over een *evenwichtig pakket tijdelijke maatregelen die tot doel hebben een beter beheer van de elektriciteits- en gasprijzen te verzekeren*:

- Bevriezing van de opwaarse indexatie van de energiecomponent van de elektriciteits- en gasprijzen gedurende 9 maanden om de indexeringsformules te kunnen aanpassen in lijn met de reële bevoorradingskost.
- Akteneming van de beslissing van de CREG om de distributienettarieven constant te houden tot de regionalisering
- Beperking van de federale energiebijdrage op gas- en elektriciteit door:
 - Opheffing van de bijdrage voor Belgisch Kyotofonds tot eind 2012. De evolutie van de bijdrage aan het fonds na 2012 moet nog worden bepaald.
 - Afschaffing van de vrijstelling die eindafnemers van groene stroom genieten voor het Kyotofonds en het Denuclearisatiefonds vanaf 1 januari 2013.
 - Bevriezing van de bijdragen voor CREG en OCMW's tot en met 2014
- Beperking van de compensatie aan de leveranciers voor het sociaal tarief aan ‘beschermde klanten’
- De verbrekingsvergoeding wordt verboden mits het respecteren van een opzegperiode van één maand
- De regering neemt samen met de OCMW's het initiatief om begeleide personen aan te zetten om over te schakelen naar een zo goedkoop mogelijk contractformule
- Hervorming ondersteuningsmechanisme voor de offshore
- Analyse van de productiecapaciteit met concrete maatregelen om investeringen in productiecapaciteit aan te trekken en om de interconnecties met de buurlanden te versterken
- De mogelijkheid om een deel van de nucleaire productiecapaciteit ter beschikking te stellen van de markt zal worden onderzocht

Inzake *consumentenbescherming* werden eveneens verbeteringen aangebracht: verplichte definitie van “kwetsbare klanten”, verplichting voor de leveranciers om de toegang tot consumentengegevens te waarborgen, controlemechanisme voor de volatiliteit van de prijzen, leesbaarheid van facturen, mogelijke update van het sectoraal akkoord en inaanmerkingneming van adviezen en rapporten van de Ombudsdienst voor Energie. Voor Vlaanderen kan verwezen worden naar de versterking van de onafhankelijkheid van de Vlaamse Re-

gulator van de Elektriciteit (VREG) en de invoering van een regeling voor gesloten distributiesystemen. De VREG krijgt de mogelijkheid om sanctionerend op te treden tegen de distributienetbeheerders wanneer die bijvoorbeeld klanten ten onrechte hebben afgesloten van gas of elektriciteit of wanneer ze klanten onterecht niet hebben aangesloten. De VREG zal de netbeheerder in dergelijke gevallen kunnen verplichten om een schadevergoeding te betalen. Op die manier wordt de consument beter beschermd tegen eventuele fouten van de netbeheerders.

In Wallonië worden de gas- en elektriciteitsdecreten momenteel aangepast *om de bescherming van de eindafnemers en de socialebeschermingsmaatregelen te verbeteren* (uitbreiding van de categorieën van behoeftige klanten, betere begeleiding van deze klanten, automatische transfer van deze klanten bij distributienetbeheerders zodat ze het specifiek sociaal tarief kunnen genieten en verbetering van de procedure voor wanbetalingen), om de werking van de geliberaliseerde markt en de integratie van gecentraliseerde producten bij te schaven (meer bepaald de invoering van bepalingen die de energie-efficiëntie van netwerken, de netwerkaansluiting en -toegang voor groene elektriciteit alsook het intelligent netwerkbeheer hervormen) en om de competenties en onafhankelijkheid van de regulator te versterken.

De geliberaliseerde telecommunicatiemarkt is in volle expansie, met meer en meer gevarieerde activiteiten. Daarom wil de regering, samen met de regulator waarvan de instrumenten, autonomie en onafhankelijkheid zullen worden versterkt, *de telecomsector strikt omkaderen*. Prioriteiten bij een evenwichtige regulering zijn het zorgen voor een maximale transparantie, een neerwaartse druk op de tarieven, het bevorderen van de concurrentie en het versterken van de consumentenrechten. Hiertoe zal een grondige herziening van de telecommunicatiewetgeving worden behandeld in het parlement, zal nieuw radiospectrum (nieuwe 3G-licentie en 4G-licenties) worden geveild en in werking worden genomen en een verdere openstelling van de verschillende infrastructures worden nagestreefd. Op het vlak van de versterking van de informatiemaatschappij zal samen met de regio's een digitale agenda 2020 worden uitgewerkt met concrete doelstellingen en actiepunten.

Voor de postale sector zal voor een kwaliteitsvolle, toegankelijke en betaalbare dienstverlening voor iedereen gezorgd worden. Het vrijmaken van *de postmarkt* zal in een evenwichtig kader dienen te verlopen en niet synoniem mogen worden met een slechtere dienstverlening aan klanten. De regulator zal zijn taak van markttoezicht verder vervullen door een postobservatorium, met de voornaamste relevante indicatoren, tot stand te brengen. Bovendien dienen tal van uitvoeringsbesluiten van de derde postrichtlijn genomen te worden..

3.6. Industrieel beleid, ondernemerschap, kmo's en interne markt

Tijdens de Europese Raad van 30 januari 2012 hebben de Europese staatshoofden en regeringsleiders zich op drie onmiddellijke prioriteiten geconcentreerd: de werkgelegenheid bevorderen, vooral bij de jongeren, de eengemaakte markt vervolmaken en de financiering van de economie, met name de kmo's, opnieuw lanceren. De Europese Raad van 1 en 2 maart 2012 heeft deze prioriteiten bevestigd en heeft ook de nadruk gelegd op de voortrekkersrol van de industrie voor de Europese groei. Daarom gaat er bijzondere aandacht uit naar de volgende thema's.

3.6.1. Interne markt

Met het oog op de waarborging van de effectieve tenuitvoerlegging van de *dienstenrichtlijn* zal België het aanbod van unieke loketten laten evolueren om volledig aan de verwachtingen te voldoen (volbrenging van alle formaliteiten langs elektronische weg, interoperabiliteit, gemakkelijke en gebruiksvriendelijke toegang tot kwaliteitsvolle en regelmatig bijgewerkte informatie). In dit perspectief zal België erop toezien dat de economische operatoren van de EU bewust gemaakt worden van de faciliteiten die hen zo aangeboden worden.

Met het oog op het versterken van het vertrouwen van de consumenten en ondernemingen in de interne markt heeft België begin april 2011 een online platform gecreëerd voor buitengerechtelijke beslechting van consumentengeschillen (BELMED). Deze dienst heeft als doel onenigheid tussen consumenten en ondernemingen in der minne op te lossen. In eerste instantie verschaft BELMED vooral informatie. Daarnaast is er het luik online bemiddeling, waarvoor samengewerkt wordt met onafhankelijke tussenpersonen. In alle veiligheid en vertrouwen kan zo makkelijk, snel en vooral goedkoop een consumentengeschil opgelost worden. In totaal behandelde BELMED al 220 aanvragen via buitengerechtelijke geschillenbeslechting, meestal in de sectoren energie en reizen.

3.6.2. Industrieel beleid

De Vlaamse Regering keurde midden 2011 het Witboek *“Een nieuw industrieel beleid (NIB) voor Vlaanderen”* goed. Dit geeft een overkoepelende visie op de toekomst van de industrie in Vlaanderen die groener, socialer, creatiever en innovatiever moet zijn. Het NIB bevat 50 concrete acties en steunt op vier pijlers: (1) nieuwe fabriek voor de toekomst; (2) competentie- en arbeidsmarktbeleid; (3) industrieel innovatiebeleid; (4) infrastructuurbeleid.

Een Industrieraad is opgericht die het NIB zal opvolgen en ondersteunen. In projecten die bijdragen aan het *“Fabriek van de Toekomst”* initiatief kan steun worden toegekend aan bedrijfsgroeperingen als hun projectvoorstel voor de transformatie van de industrie een open productieomgeving mee mogelijk maakt of er de nadruk op legt. Een bijzonder investeringsfonds (*TINA fonds*), opgericht om de Vlaamse economie om te vormen door innovatie, keurde begin 2012 zijn eerste project goed. Het beschikt over 200 miljoen euro en richt zich op innovatieve initiatieven met strategisch potentieel door grote projecten die alleen door consortia van bedrijven en kennisinstellingen gedragen kunnen worden. In 2012 wordt een nieuwe regeling uitgewerkt voor *strategische en innovatieve investeringsprojecten*. Deze richten zich naar projecten die een globale of integrale milieu- of energieoplossing op bedrijfsniveau bieden met gesloten energie- en materiaalkringlopen en proces-geïntegreerde oplossingen en waarbij niet naar technologieën van de limitatieve technologieënlijst kan gerefereerd worden. Tevens zal de bestaande steun voor investeringen en opleidingen worden hervormd zodat deze ook meer gericht zal bijdragen aan de transformatie van het economische weefsel in Vlaanderen. Op het vlak van innovatie werd een nieuwe competentiepool opricht voor een duurzame chemie. De competentiepolen voor industrieel design, logistiek, materialen onderzoek en mobiliteit werden voor 4 jaar verlengd.

In het kader van haar industrieel beleid zet de Waalse Regering haar *beleid competentiepolen en clusters (politique de pôles de compétitivité et clustering)* voort: in 2011 werd een 7e projectoproep afgesloten, met 36 ondersteunde projecten voor een budget van 62 miljoen €, en een 8e oproep voor duurzame ontwikkeling is momenteel in uitvoering. De werkzaamheden inzake het Decreet waarbij deze beleidslijnen worden vereeuwigd, worden verder uitgevoerd. In 2011 ging er bijzondere aandacht uit naar de *internationalisering van de competentiepolen en clusters*, met name via deelname aan Europese samenwerkingsprojecten en aan de versterking van de acties betreffende de ondersteuning van de export, het aantrekken van buitenlandse investeerders en internationale zichtbaarheid. De werkzaamheden in verband met het Decreet ter invoering van deze beleidslijnen worden voortgezet.

3.6.3. kmo en ondernemerschap

De federale regering voorziet een aantal *prioriteiten voor de ondernemingen*. Het is onder meer door de invoering van een plan dat geïnspireerd is op de prioriteiten van de *“herziene Small Business Act”* dat de volgende maatregelen worden overwogen voor de kmo's:

- In functie van de budgettaire mogelijkheden zouden verbeteringen binnen het sociaal statuut van de zelfstandigen kunnen worden ingevoerd, door bijzondere aandacht aan de kleine zelfstandigen te besteden;

- Doelstelling van 30% minder administratieve lasten tegen 2014, voor alle bedrijven, wat meer is dan de doelstelling van 25% op Europees niveau tegen 2014, versterking van de Europese unieke loketten en ten slotte verbetering van de betalingen van facturen (procedures en termijnen);
- Ondersteuning van alle aspecten van het ondernemerschap: uitzwermen, werkgeversgroepering, eerste tewerkstellingen in zko's, tweede kans, evaluatie van bestaande tools (SPRL-starter, vervangende ondernemer), en verhoogde deelname van kmo's aan overheidsopdrachten.

Met het *nieuwe actieplan Ondernemerschapsonderwijs 2011-2014*, wil de Vlaamse overheid de ondernemingszin en ondernemerschap bij jongeren stimuleren via het onderwijs.

Met de maatregel "*steun voor advies aan prestarters*" als een onderdeel van het Actieplan Ondernemerschap kunnen startende ondernemers een goedkope ondersteuning krijgen om de haalbaarheid van hun commercieel idee te onderzoeken. Ze betalen slechts 1/9 voor de opmaak van een haalbaarheidsstudie en de Vlaamse overheid de rest. Het aangekondigde pilootproject van 2 jaar werd intussen opgestart, mikkend op 2500 haalbaarheidsstudies. Wie een nieuwe zaak wil opstarten, kan vervolgens samen met een expert van ondernemersorganisaties een ondernemingsplan opstellen. Daarnaast kunnen volgende doelgroepen advies krijgen over de specifieke knelpunten die voor hen een grotere drempel vormen dan voor de gemiddelde starters: starters met groeipotentieel, 50-plussers, allochtone ondernemers, arbeidsgehandicapten en vrouwen.

Verder werd begin 2011 de *win-winlening* uitgebreid naar alle kmo's (voorheen uitsluitend starters).

Het *groeiplatform van de Gazellensprong* is opgericht en mikt enerzijds op high-potential groeiers en anderzijds op de meer gemiddelde groeiondernemingen. Eind 2011 werd een studie naar eventuele hiaten in het overheidsinstrumentarium t.a.v. groei-bedrijven afgerond. Daarnaast lopen de 9 proefprojecten inzake groei-begeleiding tot het derde kwartaal van 2012.

Sinds de oprichting midden 2010 van een tweede specifieke fonds om starters en veelbelovende kmo's de nodige financiële opstart- en doorgroeimiddelen te kunnen verschaffen (*ARKimedesfonds II*) zijn 10 kandidaten geselecteerd die kunnen investeren in innovatieve starters en snelgroeiende kmo's, in sectoren zoals nano-elektronica, schone technologieën, ICT en levenswetenschappen.

Tot slot wordt het *meerjarenprogramma slagkrachtige overheid* verder uitgevoerd. Eén van de projecten heeft betrekking op snellere procedures voor investeringsdossiers en in dit verband kan verwezen worden naar de beslissing van de Vlaamse Regering (juli 2011) tot invoering van *een unieke omgevingsvergunning* waarin zowel de milieu- als de stedenbouwkundige vergunning geïntegreerd worden. Deze nieuwe procedure zal in een decreet worden omgezet voor het einde van 2012.

In het kader van een samenwerkingsproject lanceerde de Waalse Regering een Actieplan in 2011 om de oprichting en ontwikkeling van kmo's aan te moedigen. *De Waalse SBA* beoogt de bevordering van het ondernemerschap, een makkelijkere toegang tot financiering, de ontwikkeling van (al dan niet technische) innovatie, de internationalisering en toegang tot de (interne en externe) markt, en is erop gericht het regionale beleid ter ondersteuning van de kmo's aan te vullen. In 2012 zullen er nieuwe initiatieven in samenhang met deze prioriteiten worden ontwikkeld.

Voorts worden er sinds 2010 nieuwe maatregelen betreffende *kmo-ondersteuning* gelanceerd, in het bijzonder inzake *toegang tot financiering* (verscherping van het garantiemechanisme voor de overdracht van ondernemingen, gemengd product van garantie en lening voor zko's, zelfstandigen, vrije beroepen en ambachtslui, microkredieten voor vrouwelijke ondernemers en tweedekansondernemers), *overdracht* van ondernemingen en *internationalisatie* (coachingcheques voor internationalisering), alsook de *ondersteuning van het ondernemerschap* (ontwikkeling van pedagogische tools en stages voor studenten, vrouwelijk ondernemerschap). Hierbij dient opgemerkt te worden dat verschillende maatregelen voor het halen van deze doelstellingen ten uitvoer worden gelegd met de steun van de structuurfondsen.

Betreffende de ondersteuning van de *werkgelegenheid*, werden er maatregelen ontwikkeld betreffende het scheppen van banen voor zelfstandigen in hoofdberoep aan de hand van maatregelen ten gunste van de zelfstandigen in bijberoep, waaronder de uitbreiding van de toegankelijkheid van opleidingscheques en de verlenging van de gebruiksduur ervan, de ondersteuning van kandidaat-ondernemers via begeleidingsstructuren voor het zelf scheppen van banen en de invoering van een plan ter bevordering van de overstap naar het statuut van zelfstandige in hoofdberoep ("*Airbag*"-plan) dat in 2012 van kracht moet gaan.

De Waalse Regering en de Regering van de Federatie Wallonië-Brussel¹⁶ hebben de tenuitvoerlegging van hun *Plannen Administratieve vereenvoudiging* in 2011 voortgezet, met de nadruk op de vereenvoudiging van reglementeringen, de vereenvoudiging en dematerialisatie van processen (toegang van kmo's tot overheidsopdrachten, milieuvergunningen, enz.), de evaluatie en verlichting van de administratieve last en de schrapping van achterhaalde teksten (voorstel om 15 nieuwe teksten te schrappen). De invoering van het vertrouwensbeginsel werd in oktober 2011 als pilootproject gelanceerd. De ontwikkeling van een « kmo-test » is eveneens gepland voor 2012.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ontwikkelde in 2011 haar beleid ter *ondersteuning van ondernemerschap* door 3 pijlers te bevoorrechten : oprichting door het Brussels Agentschap voor de Onderneming van een begeleidingsnetwerk voor starters en projectontwikkelaars; ontwerpen van financieringsinstrumenten voor starters, onder meer door de aanbidding van 2 nieuwe kapitalisatiefondsen voor innoverende starters in partnership met de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Brussel (G.I.M.B.) en ontwikkeling van een crowdfunding platform; lancering van een uitgebreid opleidingsprogramma omtrent het beheer voor ondernemers en bedrijfsleiders die hun economische activiteiten sinds minder dan een jaar opgestart hebben."

¹⁶ In de Grondwet opgenomen onder de naam "Franse Gemeenschap".

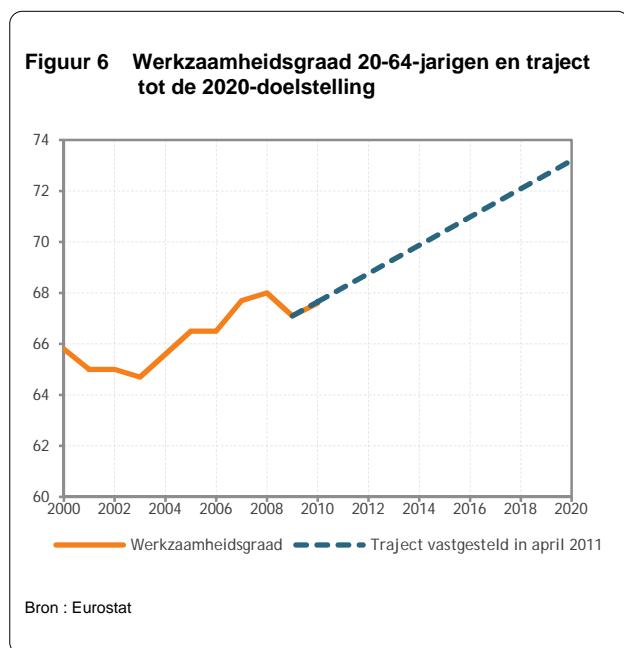
4. EU2020-doelstellingen

4.1. Werk

Hoewel de Belgische arbeidsmarkt in de voorbije jaren ondanks de crisis relatief goed standhield, is België er zich ten volle van bewust dat de doelstelling van een werkzaamheidsgraad van 73,2% (20-64) in 2020 ambitieus is en zonder structurele hervormingen niet kan worden gehaald: bij ongewijzigd beleid wordt een werkzaamheidsgraad van 70,3% voorzien¹⁷.

Tabel 3: De doelstellingen voor werk

Doelstellingen	BE 2009	BE 2010	EU 2010	BE 2020	Vereiste jobcreatie 2010-2020
Werkzaamheidsgraad 20-64	67,1%	67,6%	68,6%	73,2%	568.000
Werkzaamheidsgraad vrouwen	61,0%	61,6%	62,1%	69,1%	348.000
NEET (percentage jongeren dat niet werkt, noch onderwijs of opleiding volgt)	11,1%	10,9%	12,8%	8,2%	
Werkzaamheidsgraad 55-64	35,3%	37,3%	46,3%	50,0%	271.000
Verskil in werkzaamheidsgraad tussen niet-EU-burgers en Belgen	27,5%	28,4%	10,5%	< 16,5%	

De nieuwe federale regering heeft daarom een eerste reeks structurele hervormingen van de arbeidsmarkt op stapel gezet¹⁸. Een betere algemene werking van de Belgische arbeidsmarkt moet immers leiden tot een grotere mobiliteit en daarmee ook kansen creëren voor alle groepen die vandaag minder aan bod komen. Ook de gewesten vullen dit beleid aan. Zo sloot Vlaanderen een akkoord met de sociale partners in het kader waarvan het in de komende 2 jaren 25 miljoen euro zal investeren in de activering van oudere werknemers en het terugdringen van het vroegtijdig schoolverlaten. Met het inburgeringsbeleid ondersteunt de Vlaamse Regering o.a. de toeleiding van nieuwkomers naar de arbeidsmarkt.

Tegelijk moeten ook bijkomende initiatieven worden genomen om de economische ontwikkeling te versterken. Met name het beleid dat de gewesten ter zake voeren¹⁹ en een versterking van de werkgelegenheidscreatie in groeisectoren, zoals de groene economie, de zorgsector, de stadsontwikkeling en de digitale economie, moeten leiden tot een groter werkaanbod. Ook de sociale economie kan daaraan bijdragen.

¹⁷ Federaal Planbureau, Economische vooruitzichten 2012-2017, maart 2012.

¹⁸ Zie hoofdstukken 3.1 en 3.3.

¹⁹ Zie hoofdstuk 3.6.

4.1.1. Aanpak jongerenwerkloosheid

De situatie van de jongeren op de arbeidsmarkt blijft zorgen baren en vormt daarom voor alle overheden een onmiddellijke prioriteit. Daarbij wordt zoveel mogelijk maatwerk nagestreefd. In dat kader wordt een bijzonder stelsel uitgewerkt voor de jongeren die met een multidimensionale problematiek kampen (“medische, mentale, psychische en/of psychiatrische problematiek”).

De nieuwe federale regering heeft ook de werkloosheidsuitkering voor schoolverlaters (wachtuitkering) grondig hervormd. Om een snellere inschakeling op de arbeidsmarkt te bevorderen, zal de wachttijd omgezet worden in een beroepsinschakelingstijd. De wachtuitkeringen worden inschakelingsuitkeringen. De periode tussen het einde van de studies en de eerste uitkering wordt in 2012 verlengd van 9 maanden tot 1 jaar. De personen in de beroepsinschakelingstijd zullen maar een inschakelingsuitkering kunnen ontvangen indien ze aantonen dat ze zich actief inzetten om een baan te vinden of actief aan een individueel inschakelingstraject meewerken.

Bovendien wordt de maximale duur van de uitkering in de tijd beperkt, tenzij de werkzoekende 6 maanden werkte in de voorbije 2 jaar. Op die manier wordt de wachtuitkering omgevormd tot een echte inschakelingsuitkering.

Vanaf 2012 wordt het behoud van de inschakelingsuitkering ook gekoppeld aan blijvende individuele inspanningen om een baan te vinden. Daartoe zullen deze inspanningen regelmatig geëvalueerd worden. Indien de inspanningen als onvoldoende geëvalueerd worden, dan zullen de uitkeringen voor een periode van 6 maanden opgeschort worden. Er is slechts opnieuw recht op uitkeringen na een positieve evaluatie.

De gewesten en gemeenschappen blijven werken aan een verhoging van het aantal stageplaatsen en de mogelijkheden om werk en studie te combineren²⁰, vooral via informeel leren op de werkvloer. Het loopbaanakkoord voorziet dat de publieke tewerkstellingdienst werk zal maken van duurzaamheidstrajecten voor jongeren die regelmatig in- en uitstromen om ze uitzicht te geven op duurzame tewerkstelling. Het is op termijn de bedoeling om te komen tot een werkervaringsgarantie voor ongekwalificeerde schoolverlaters. Bovendien zullen jongeren aangemoedigd worden om hun zoekgedrag sneller te oriënteren in de richting van beroepen waarnaar meer vraag is. Ook de jeugdwerkloosheid in de grote steden krijgt extra aandacht. Via een actieplan STEM (science, technology, engineering, mathematics) wordt zowel ingezet op een versterking van het technisch secundair onderwijs als op het industrieel beleid.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zet de intensivering van de verplichte trajectbegeleiding voor jongeren voort; uit eerste evaluaties blijkt dat de kans op werk voor laaggeschoolde jongeren daarmee tot 20% wordt verhoogd. Bovendien wordt een specifiek aanbod van korte opleidingen uitgewerkt, gericht op de sectoren die het meest bijdragen aan de werkgelegenheidscreatie.

Wallonië streeft naar individuele coaching van de nieuw ingeschreven werkzoekende jongeren waarbij specifieke antwoorden op hun behoeften in elke fase van hun inschakelingstraject worden nagestreefd. In dit kader wordt vooral gebruik gemaakt van stages en concrete werkervaringen, bijvoorbeeld door de jongeren onder te dompelen in concrete beroepssituaties.

De Duitstalige Gemeenschap versterkt de programma's van beroepsoriëntering, zodat jongeren in een vroeg stadium de realiteit van de arbeidsmarkt leren kennen.

Ook de regels voor studentenarbeid werden versoepeld. Tenslotte wordt eraan gedacht om fiscale en sociale zekerheidskortingen die werkgevers voor laaggeschoolde jongeren krijgen sterker te koppelen aan opleiding

²⁰ Zie hoofdstuk 3.3.

4.1.2. Interregionale en professionele mobiliteit

Om de professionele mobiliteit op de arbeidsmarkt te verhogen, zetten de gewesten en gemeenschappen in samenwerking met de sociale partners verder in op vorming en de ontwikkeling van hun competentiebeleid. Vlaanderen vult dit aan via het opzetten van een loopbaanbegeleiding, waarbij alle werkenden een beroep kunnen doen op de ondersteuning van de werkgelegenheidsdiensten. Wallonië moedigt de omschakeling van deeltijdse zelfstandigen naar een voltijdse zelfstandige activiteit aan.

De regionale verschillen op de Belgische arbeidsmarkt worden onder meer verklaard door een algemeen gebrek aan mobiliteit: zowel de integratie op de arbeidsmarkt als de doorstroming van de ene baan naar de andere schieten tekort. Toch zijn er ook specifieke barrières (o.a. inzake taal). Om deze aan te pakken worden sinds vele jaren op basis van een interregionaal samenwerkingsakkoord de openstaande werkaanbiedingen uitgewisseld tussen de werkgelegenheidsdiensten van de gewesten. Ook specifieke problemen op het vlak van (openbaar) vervoer worden weggewerkt. Daarnaast werden gemengde teams opgezet die actief werk maken van de invulling van geselecteerde vacatures. Vlaanderen en Brussel sloten in dat kader recent een nieuw samenwerkingsakkoord, met als doelstelling jaarlijks minimaal 1.000 Brusselse werkzoekenden aan een baan te helpen. Vlaanderen en Wallonië zetten de plaatsing van 1.500 Waalse werkzoekenden voorop.

4.1.3. Levenslang leren

De deelname aan levenslang leren ligt te laag in ons land. Alle overheden en de sociale partners streven daarom naar een verhoging hiervan.

In dit opzicht zal het responsabiliseringsmechanisme van de werkgevers worden aangepast zodat de doelstellingen inzake de opleiding van werknemers worden gerespecteerd, met name dat 1,9% van de loonmassa aan opleiding wordt besteed.

Om sneller en doeltreffender te kunnen reageren op toekomstige opleidingsnoden werd in Vlaanderen gestart met de ontwikkeling van duurzame partnerschappen tussen de arbeidsmarkt- en onderwijsactoren m.b.t. opleiding, oriëntering en infrastructuur. Vlaanderen werkt daarnaast aan een financiële ondersteuning van cursisten die deelnemen aan het volwassenenonderwijs of aan een beroepsopleiding, en met het aanmoedigen van opleidingen via het internet. Ook werd een nieuw plan goedgekeurd om de geletterdheid te verhogen.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG en COCOF) worden de middelen voor de taalcheques waarmee taalopleidingen kunnen worden betaald verder verhoogd. Wallonië investeert in de gerichte versterking van het opleidingsaanbod (veel gevraagde beroepen en beroepen met groeipotentieel, zoals groene banen, of op domeinen gelinkt aan de competitiviteitspolen, ICT, talen), met een speciale aandacht voor de afstemming tussen vraag en aanbod, en een betere afstemming tussen het opleidingsbeleid van het gewest en de gemeenschap enerzijds en het onderwijs anderzijds. Wat de taalkennis betreft, die in het kader van een ondersteuning van de mobiliteit een bijzondere aandacht krijgt, maakt Wallonië ook gebruik van taalcheques en heeft het in 2011 een platform ontwikkeld voor e-learning.

Via het sluitend taalbeleid wil Vlaanderen binnen de zes maanden na inschrijving aangepaste ondersteuning voorzien voor anderstalige werkzoekenden in de vorm van een basis- of vervolgopleiding Nederlands Tweede Taal (NT2) of doorverwijzing naar het Huis van het Nederlands.

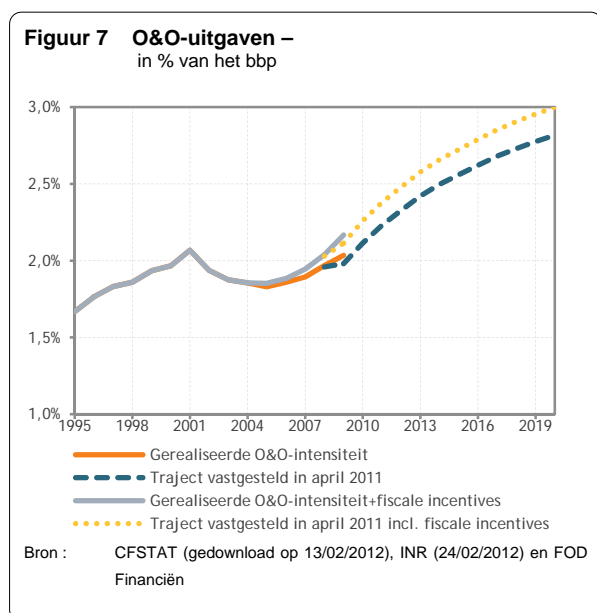
De Duitstalige gemeenschap ondersteunt de voortgezette opleiding van alle burgers, ongeacht hun statuut.

4.2. O&O en innovatie

In het Nationaal Hervormingsprogramma (NHP) 2011 heeft de Belgische overheid zich tot doel gesteld om zijn O&O-intensiteit te verhogen tot 3% van het bbp. België wenst wel dat fiscale incentives inzake O&O-investeringen opgenomen worden in de berekeningen. De federale overheid heeft de bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers voor 75% vrijgesteld. Tegen 2020 zal deze maatregel ongeveer 0,18% bbp-bijdrage leveren aan de 3% doelstelling. Innovatie is immers essentieel voor de groei van de productiviteit en dus voor de verbetering van de competitiviteit van de economie.

Tabel 4 De doelstellingen voor O&O

	BE2008	BE2009	BE2020	Vereiste stijging 2009-2020
O&O-intensiteit	1,97	2,03		
Fiscale incentives	0,07	0,13		
O&O-intensiteit, incl. fiscale incentives	2,04	2,16	3,00	0,84

Toen die doelstelling en het traject om die te bereiken werden opgesteld, was 2007 het laatste jaar waarvoor officiële gegevens over O&O-uitgaven gepubliceerd werden. Sindsdien zijn twee bijkomende jaren beschikbaar. De O&O-intensiteit in 2008 en 2009 is licht hoger dan wat voorzien werd bij de opmaak van het NHP 2011. In 2009 bedroegen de O&O-uitgaven in België 6,9 miljard euro, d.i. een O&O-intensiteit van 2,03%. Datzelfde jaar bereikten de verminderingen van bedrijfsvoorheffing voor het O&O-personeel een bedrag van 0,45 miljard euro, of 0,13 % van het bbp.

De maatregelen uit het NHP 2011 werden zowel genomen op het niveau van de federale overheid als dat van de gefedereerde entiteiten. Er zal een Interfederaal plan voor onderzoek en innovatie worden uitgewerkt. Dit plan respecteert de bevoegdheden van ieder niveau en maakt het mogelijk de inspanningen van de gefedereerde

entiteiten en van de federale overheid inzake O&O en technologische innovatie en tot ondersteuning van de economische ontwikkeling van de gewesten beter te coördineren en tevens de vruchten van dat beleid beter te valoriseren. Het fiscaal beleid ter ondersteuning van O&O zal worden aangehouden en, afhankelijk van de budgettaire mogelijkheden, zelfs versterkt, met name wat betreft de vrijstelling van doorstorting van de bedrijfsvoorheffing ten voordele van onderzoekers, de aftrekmogelijkheden voor investeringen, de vrijstellingen van regionale premies toegekend aan ondernemingen ten voordele van onderzoek, de aftrek voor inkomsten uit patenten, de "Young Innovative Companies" en de aftrekbare giften.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft zijn strategie Research, Development and Innovation (RDI) bijgestuurd en zich daarbij gefocust op: (i) de meest veelbelovende sectoren voor de regionale investeringen in het kader van een "slimme specialisatie"-strategie in samenhang met de EU2020-Strategie, het toekomstig programma HORIZON 2020 en het EFRO 2014-2020, (ii) de samenhang van de (financiële) instrumenten en de optimalisering van de waardeketen van de projecten, (iii) de versterking van de interregionale samenwerking en (iv) de evaluatie op lange termijn van het onderzoeks- en innovatiebeleid van het Gewest. In dat kader en om de circuits tussen het academisch onderzoek en de economische valorisatie te verkorten, ont-

wikkelt het Gewest strategische platforms. In 2011 werden 2 nieuwe platforms gecreëerd in het domein van de biowetenschappen.

In het kader van de 'Stratégie Recherche 2011-2015' van Wallonië en de Federatie Brussel-Wallonië, dienen verschillende nieuwe initiatieven vermeld te worden, met name de goedkeuring van het 'Partenariat Wallonie-Bruxelles pour les chercheurs et les chercheuses' dat gericht is op de uitvoering van het Europese Handvest voor Onderzoekers, de lancering van een eerste projectoproep 'particuliere-publieke partnerschappen', voor een budget van 6 miljoen €, de beslissing van de Waalse regering om jaarlijks 5 miljoen euro te investeren in zeer hoogwaardige onderzoekinfrastructuur, de lancering van een instrument om onderzoekers van technologische innovaties te vormen en hen de ervaring te geven van een internationaal wetenschappelijk partnerschap, de lancering van een oproep voor onderzoeksprojecten 'duurzame ontwikkeling en milieu' die openstaat voor alle actoren uit Wallonië en/of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In het kader van het Plan Marshall 2. vert, werd 125 miljoen euro vrijgemaakt voor O&O-projecten inzake competitiviteitspolen in 2011 (6^e en 7^e projectoproep). De 8^e projectoproep is momenteel lopende.

In het kader van het Plan Creative Wallonia worden nieuwe benaderingen ontwikkeld op het vlak van sensibilisering (Week van de Creativiteit, pluridisciplinaire onderzoeksinitiatieven en creatieve en innovatieve vorming), de verspreiding van technologie (goedkeuring van een Masterplan ICT, uitvoering in 2012), innovatie (Observatiecentrum voor trends, steunmaatregelen voor audits van het innovatiepotentieel van KMO's, operationeel in 2012), de oprichting van innoverende ecosystemen (projectoproepen 'Co-working' en 'Smart work centers'), en bevordering van het op de markt brengen van nieuwe producten en diensten, met name voor de creatieve industrieën.

Vlaanderen keurde de Conceptnota Innovatiecentrum Vlaanderen goed met een langetermijnvisie over het toekomstige, gerichte innovatiebeleid gekoppeld aan de grote economische en maatschappelijke uitdagingen. De nota definieert 6 "innovatieknoppunten": transformatie door innovatie; eco-innovatie; groene energie; zorginnovatie; duurzame mobiliteit en logistiek; sociale innovatie. Om het strategische innovatiebeleid op te stellen, zijn o.m. innovatieregiegroepen opgericht. Het actieplan "Innovatief Aanbesteden" is verlengd tot eind 2012; in dit verband werden eind 2011 vijf nieuwe innovatieplatformen opgestart. De overeenkomsten met enkele bestaande competentiepolen werden in 2011 verlengd en een nieuw initiatief is opgestart: "Flanders Innovation hub for Sustainable CHemistry". Andere recente initiatieven in de hernieuwbare energie zijn I-Cleantech Vlaanderen, Energyville en de Proeftuin Elektrisch Voertuigen.

Het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (FWO) heeft een aantal onderzoeksprogramma's opgezet gericht op internationalisering van het Vlaamse onderzoekslandschap, zoals het Pegasus programma dat is gericht op het aantrekken van postdoctorale onderzoekers uit het buitenland. Het programma van het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) voor onderzoeksmandaten is omgevormd tot innovatiemandaten. Het Vlaamse Europaplatform is opgestart. Vlaanderen ontving tot eind oktober 2011 539,1 miljoen euro uit het zevende kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling. Dit vertegenwoordigt een return van 2,43%. Het beleidsplan Wetenschapscommunicatie wil het maatschappelijke draagvlak voor wetenschap en innovatie verhogen. De Vlaamse universiteiten krijgen jaarlijks 4 miljoen euro subsidie om de loopbaan van jonge onderzoekers door diverse maatregelen aantrekkelijker te maken.

In 2011 investeerde de Vlaamse Regering 65 miljoen euro bijkomende middelen voor O&O en innovatie. Verder werden in 2011 ook 97 miljoen euro extra betalingsmiddelen toegekend voor projecten van het IWT. Ze keurde ook een groeipad goed voor 2012-2014: de O&O-middelen stijgen cumulatief met 60 miljoen euro extra in 2012, 70 miljoen euro extra in 2013 en 70 miljoen euro extra in 2014. Zo ligt in 2014 het budget voor innovatie 200 miljoen hoger dan in 2011.

In 2012 zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn inspanningen ter ondersteuning van onderzoek en innovatie voortzetten. Dat vertaalt zich in een nieuwe verhoging van de begrotingskredieten voor RDI met 5%.

Er worden 2 bijkomende strategische platformen opgericht in de veelbelovende domeinen ecobouw en windenergie voor stadswoningen. Verschillende maatregelen zullen worden versterkt, vooral de steunmaatregel om een doctoraat in een onderneming uit te voeren, de ondersteuning van product- en procesinnovatie, de ondersteuning van de economische leefbaarheid van spin-offs of nog de hulp bij het opzetten van Europese projecten. Het Gewest zal de actoren die wensen deel te nemen aan Europese programma's blijven ondersteunen, niet enkel door het opzetten van projecten te ondersteunen, maar ook door advies te geven over het opzetten en beheer van projecten. Om de financiering van innovatie te verbeteren, heeft het Gewest in januari 2012 ook een nieuw steunfonds opgericht voor jonge innoverende ondernemingen die zich in de oprichtingsfase bevinden (Brustart).

De gezamenlijke maatregelen van de 'Stratégie Recherche 2011-2015' en van het Plan Creative Wallonia zullen in 2012 verder uitgevoerd en zelfs versterkt worden. Bovendien wordt er momenteel, onder leiding van de OESO, een peer review van het Waals regionaal innovatiesysteem uitgevoerd die zal afgesloten worden in 2012.

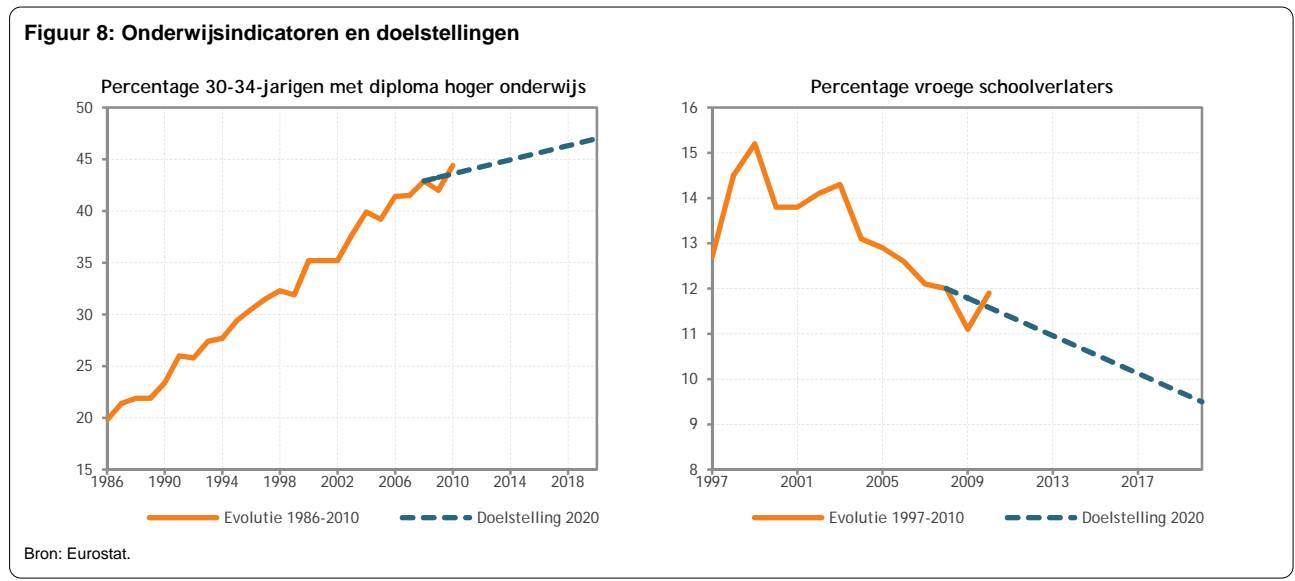
Voor de deelname aan 4 projecten voor zware onderzoekinfrastructuur voorziet de Vlaamse Regering middelen voor 2012. Begin 2012 is een eerste project goedgekeurd uit een nieuw fonds om spin-offbedrijven op te richten voortspuitend uit onderzoek aan de 4 Vlaamse strategische onderzoekscentra.

4.3. Onderwijs en vorming

Het onderwijsbeleid valt in België onder de bevoegdheden van de Vlaamse, Franstalige en Duitstalige Gemeenschap; het opleidingsbeleid valt onder de gemeenschap en regionale bevoegdheden. In wat volgt, worden de nieuwe initiatieven besproken van de gemeenschappen en gewesten m.b.t. de Europa 2020-doelstellingen voor onderwijs en vorming.

Tabel 5 De doelstellingen voor onderwijs

	BE2009	BE2010	EU2010	BE2020	Vereiste stijging 2010-2020
30-34 jarigen met diploma hoger onderwijs	42,0	44,4	33,6	47,0	2,6
Percentage vroege schoolverlaters	11,1	11,9	14,1	9,5	2,4

4.3.1. Hoger onderwijs

België heeft zich geëngageerd om, tegen 2020, het percentage van 30-34-jarigen met een diploma hoger onderwijs op te trekken tot 47%. Deze doelstelling is ambitieuzer dan voor de EU als geheel (40%). België was in 2010 met 44,4% al goed op weg om de doelstelling voor 2020 te behalen. Om haar doelstelling te behalen zet Vlaanderen in op de verdere democratisering van het hoger onderwijs. Zo wordt er bijvoorbeeld een actieplan mobiliteit met speciale aandacht voor kansengroepen opgezet. Daarnaast werd het decreet over de modernisering en hervorming van het hoger onderwijs goedgekeurd. Het plan zal operationeel zijn vanaf het academiejaar 2013-2014 en omvat onder andere de integratie van de masteropleidingen in de universiteiten en een structurele verhoging van middelen. Verder werd de hervorming van het aanmoedigingsfonds aangevat, waardoor ondervertegenwoordigde groepen beter bereikt zullen worden. Via het decreet over studentenvoorzieningen worden de materiële en immateriële belemmeringen voor de studenten aangepakt. Om deze doelstelling te behalen, zal bovendien worden ingezet op onderwijskwalificerende opleidingstrajecten en de erkenning van Elders Verworven Competenties (EVC). Ook het erkennen van beroepservaring gaat in stijgende lijn met een aanhoudende groei van het ervaringsbewijs. Sinds 2009 heeft de Federatie Wallonië-Brussel²¹ zich ertoe geëngageerd haar hoger onderwijs te moderniseren binnen een meerjarenplanning. De recente ontwikkelingen hadden betrekking op de democratisering van het hoger onderwijs, de ontwikkeling van het alternerend onderwijs via een decreet dat voorziet dat een deel van de competenties die nodig zijn om een diploma van hoger onderwijs te behalen, in een onderneming kunnen verworven worden en via de ontwikkeling van alternerende masteropleidingen door de hogescholen, de strijd tegen schoolfalen en vroegtijdig schoolverlaten via de toegang tot syllabi en andere cursusdragers voor alle studenten. In de toekomst zullen deze werkdomeinen verder uitgebouwd en versterkt worden en staat een diepgaande hervorming van het hogeronderwijslandschap op stapel. Er wordt ook een decreet voorbereid dat de toegang en het cursusverloop voor studenten met een handicap moet bevorderen.

4.3.2. Vroegtijdig schoolverlaten

Tegen 2020 moet het percentage vroegtijdige schoolverlaters in België teruggebracht zijn tot 9,5%. Ook deze doelstelling is ambitieuzer dan de algemene EU-doelstelling (10%). In 2010 bedroeg het percentage voor België 11,9%, tegenover 11,1% in 2009.

In Vlaanderen werd een nieuw actieplan spijbelen en andere vormen van grensoverschrijdend gedrag op school opgesteld. De acties situeren zich op een continuüm van sensibiliseren, preventief werken, begeleiden en sanctioneren. Hierbij is er ook aandacht voor speciale doelgroepen. In de systemen van "leren en werken" werd de registratie verfijnd waardoor knelpunten beter opgespoord worden. Er wordt ook verder gewerkt aan de trajectbegeleiding. Via het loopbaanakkoord zal Vlaanderen maximaal inzetten op het aanbieden van werkervaring via een aangepast job- en opleidingsaanbod (werkateliers en/of werkplekleren) met het oog op toeleiding naar knelpuntberoepen en de ruimere arbeidsmarkt. Op jaarbasis zullen 1000 vroegtijdige schoolverlaters, die na 6 maanden nog geen werkervaring opdeden, kunnen participeren aan grote werkervaringsprojecten. Via de geplande hervorming van het secundair onderwijs en via de geplande hervorming van het landschap van leerlingenbegeleiding zal daarenboven aan een verstandigere studiekeuze en een betere schoolloopbaanbegeleiding van jongeren worden gewerkt. Tevens wordt er een aantrekkelijk aanbod van beroepsonderwijs en -opleiding voorzien, met aandacht voor het vreemdetalenaanbod. Daarnaast wordt het volgen van tweedekansenonderwijs en levenslang leren aangemoedigd. Er worden ook verschillende maatregelen genomen op vlak van ICT en om de jeugdwerkloosheid terug te dringen.

In het Franstalig onderwijs zijn er verschillende prioritaire projecten gaande op de verschillende onderwijsniveaus. Enerzijds wordt het kwalificatieonderwijs hervormd, met name door de toepassing van de "certification par unités" (CPU). Daardoor kan het zittenblijven in de twee laatste jaren van het verplicht onderwijs vervangen worden door een systeem van permanente remediëring. De hervorming wordt geleidelijk aan uitgevoerd vanaf 2011. Een volledige uitvoering in 5 beroepen is voorzien voor 2013-2014 en zal nadien uit-

²¹ In de Grondwet opgenomen onder de naam "Franse Gemeenschap".

gebreed worden. De "Instances de Pilotage Inter-réseaux de l'Enseignement Qualifiant" (IPIEQ) behandelen, na bewustmakingsprojecten voor technische beroepen en studierichtingen, nu de herstructurering van het aanbod van het secundair kwalificatieonderwijs via steunmaatregelen voor het oprichten van studierichtingen die een grote kans op een baan bieden (knelpunt- en veelgevraagde beroepen), het behoud van weinig populaire studierichtingen en zelfs het samenvoegen van studierichtingen. Andere projecten, waaronder de opening van centra voor geavanceerde technologie, gaan voort met de steun van de structurele Fondsen. Anderzijds is de hervorming van het alternerend onderwijs gericht op de invoering van een uniek alternerend contract voor alle ingeschreven jongeren in het kader van een alternerende vorming verbonden aan de schoolplicht. Dat contract vervangt het leercontract en de conventie socioprofessionele inschakeling. Daarnaast worden overstapmogelijkheden ontwikkeld met de opleidingsactoren (met name tussen de opleiding ondernemingshoofd en de bachelor), alsook erkenningsmaatregelen voor buiten het onderwijs verworven kwalificaties. Begin 2012 gaf de regering van de Federatie Wallonië-Brussel overigens in eerste lezing haar goedkeuring aan het voorontwerp van decreet voor de invoering van een voorziening voor het onthaal en de scholing van nieuwkomers. Die nieuwe soepelere maatregelen zouden klaar moeten zijn bij de start van het nieuwe schooljaar 2012-2013. Voor het schooljaar 2011-2012 waren er ook andere initiatieven met betrekking tot de begeleiding van modelprojecten voor de strijd tegen zittenblijven en voor de ondersteuning van het welzijn in onderwijsinstellingen, alsook een akkoord over de klasgrootte. De maatregelen inzake de vorming van jonge werkzoekenden (zie deel "werkgelegenheid"), ten slotte, dragen ook bij tot de doelstelling.

Het programma « Time-Out » van de Duitstalige Gemeenschap biedt begeleiding aan leerlingen in een precare situatie, alvorens ze, na een stabiliseringsfase, te heroriënteren naar school of een bedrijfsopleiding.

4.4. Energie en klimaat

Het thema klimaat en energie van de Europa 2020-strategie omvat de volgende 3 doelstellingen voor België: (1) een reductie van de broeikasgasemissies met 15% in 2020 t.o.v. 2005 in de sectoren die niet vallen onder het Europese emissiehandelsstelsel (niet-ETS-sectoren), inclusief emissieplafonds voor de periode 2013 tot 2020 (lineair pad naar de doelstelling), (2) een aandeel van 13% hernieuwbare energie in het bruto finaal-energieverbruik in 2020 en (3) een indicatieve doelstelling om het primair-energieverbruik met 18% te verminderen t.o.v. de projecties voor 2020. De volgende figuren illustreren elke doelstelling en tonen de huidige situatie van België t.o.v. de drie doelstellingen.

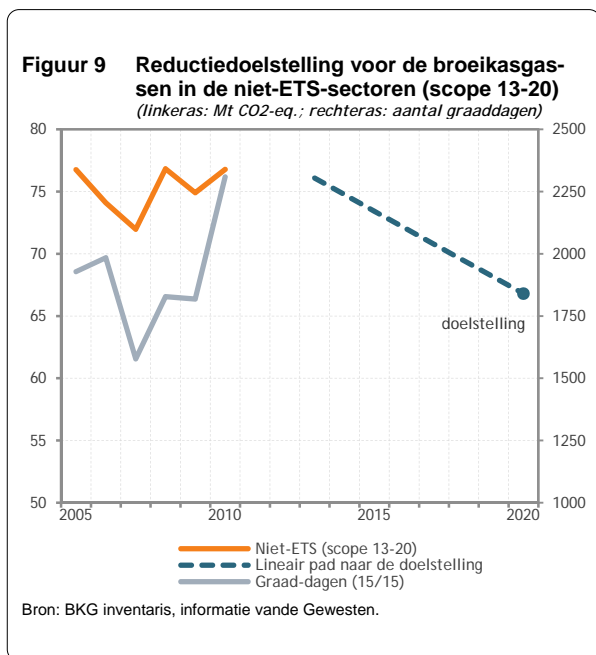
Tabel 6 De doelstellingen voor klimaat en energie

	BE2009	BE2010	EU2009	BE2020	Vereiste wijziging 2009-2020
Niet-ETS broeikasgassen (Mt CO ₂ -eq (1))	74,9	76,8		66,8	-8,1
Aandeel hernieuwbare energie (%)	4,5	5,1	11,7	13,0	8,5 pp
Primair-energieverbruik (Mtoe (2))	51,0	53,9		43,6	-7,4

pp: procentpunten.

(1) cijfers gebaseerd op de emissie-inventarissen van januari 2012.

(2) de cijfers voor 2010 zijn voorlopig (Eurostat februari 2012).

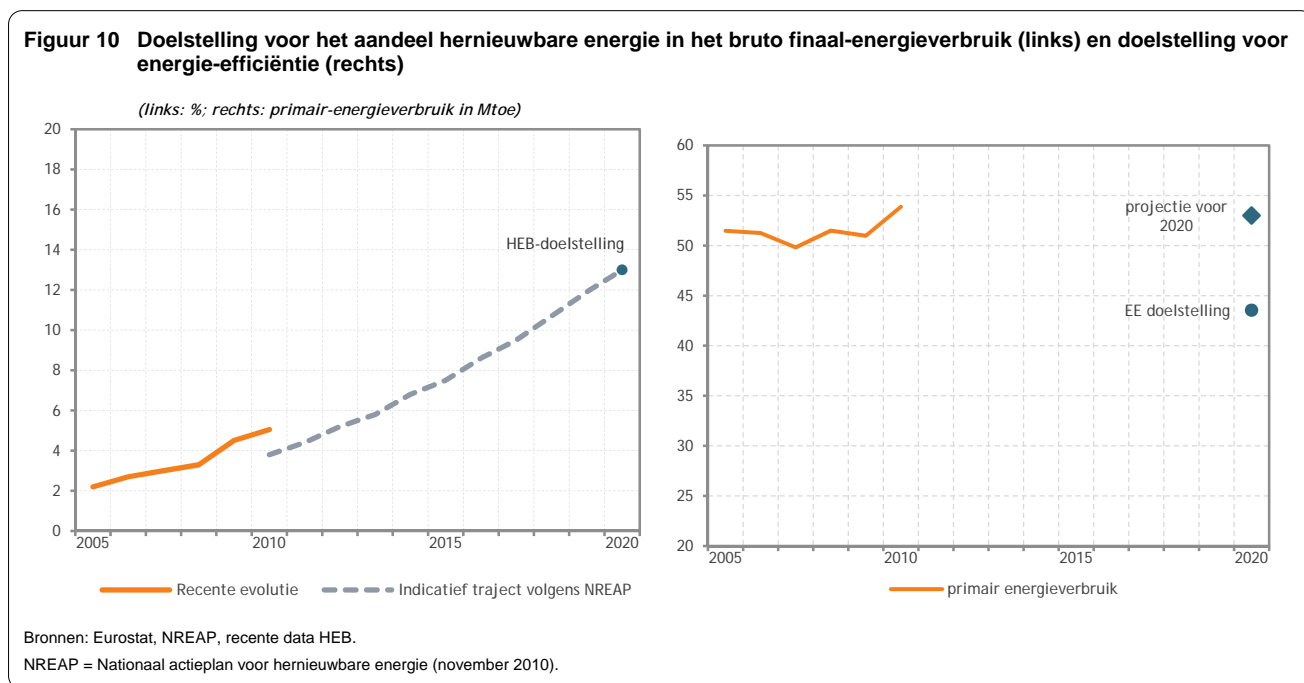

In 2010 is de uitstoot van broeikasgassen in de niet-ETS-sectoren vergelijkbaar met het niveau van 2005, of 15% hoger dan de doelstelling voor 2020. Die emissies hangen voor een groot deel af van de verwarmingsbehoeften. Het jaar 2010 was immers bijzonder koud. Wanneer men de emissies corrigeert op basis van het gemiddelde klimaat over de periode 2000-2009, vertonen ze een dalende trend sinds 2008.

De hernieuwbare energiebronnen (HEB) hebben een bijzonder sterke ontwikkeling gekend in 2009 en 2010 (zie Figuur 10). Daardoor is het aandeel hernieuwbare energie in het bruto finaal-energieverbruik in 2010 hoger dan het indicatieve traject dat werd voorgesteld in het Belgisch Actieplan voor hernieuwbare energie dat in november 2010 aan de Europese Commissie werd overhandigd: 5,1% vs. 3,8%. In 2010 bedraagt het verschil t.o.v. de doelstelling van 13% iets minder dan 8 procentpunt.

Het primair-energieverbruik, ten slotte, dat als indicator gebruikt wordt om de doelstelling 'energie-efficiëntie' te definiëren, is eerder stabiel gebleven over de periode 2005-2009, terwijl de stijging van 2010 in hoofdzaak de impact van de temperaturen op het energieverbruik weerspiegelt (zie boven). In 2009 ligt het primair-energieverbruik ongeveer 5% onder de projectie voor 2020, of op 13 procentpunt van de Belgische doelstelling.

De bevoegdheden inzake energie- en klimaatbeleid zijn verdeeld over de federale overheid en de gewesten. De beleidsmaatregelen die op die niveaus gedefinieerd en beslist zijn, komen ten goede aan verschillende doelstellingen tegelijk. Dat is met name het geval voor de reductiedoelstellingen voor BKG-emissies in de niet-ETS en de verbetering van de energie-efficiëntie waarvoor verschillende gemeenschappelijke maatregelen bestaan.

De meeste van die nieuwe gemeenschappelijke maatregelen hebben betrekking op gebouwen: residentiële en niet-residentiële, particuliere en publieke gebouwen. Op regionaal vlak hebben de onlangs goedgekeurde maatregelen en de nieuwe initiatieven tot doel het energieverbruik in de gebouwen drastisch te verminderen. De middelen daartoe zijn strengere normen inzake energieprestatie voor de nieuwbouw, projectopropen voor de bouw van modelwoningen, ambitieuze renovatieprogramma's, een betere en meer gevaloriseerde energiecertificatie, isolatienormen en energiepremies voor bestaande gebouwen, informatieverstrekking aan en begeleiding van de gezinnen en ondernemingen inzake ecobouw en energiebesparingen, een sterkere ontwikkeling van de kennis van energie bij bouwprofessionelen (met name via specifieke vorming) en energiedeskundigen, en een sterke handhaving van de regelgeving voor gebouwen. Bovendien wordt de voorbeeldfunctie van de overheid op het vlak van bouwen aangemoedigd.

Een daling van de broeikasgasemissies in de niet-ETS en van het primair-energieverbruik tegen 2020 zou ook resulteren uit andere maatregelen en initiatieven, zoals de omzetting in augustus 2011 door het federaal Parlement van de nieuwe kaderrichtlijn 2010/30/EU rond ecodesign en energielabels, het afsluiten van nieuwe energiebeleidsovereenkomsten met de industrie in Vlaanderen, de strikte normen inzake de milieuprestatie van de overheidsvoertuigen in Vlaanderen en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (en ook van taxi's in dat laatste Gewest) en andere maatregelen inzake mobiliteit, vooral in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Wallonie, de 1e Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu, de lancering van sectorakkoorden van de tweede generatie, de ondersteuning van groene investeringen en eco-innovatie en de integratie van sociale en milieuclausules in de overheidsopdrachten in Wallonië.

Aangaande de reductiedoelstelling voor broeikasgasemissies in de niet-ETS-sector, moet ook het nieuwe Vlaamse Klimaatbeleidsplan worden vermeld dat tegen juni 2012 in ontwerp moet klaar zijn en dat de Vlaamse regering tegen eind 2012 definitief zal goedkeuren. Dat beleidsplan is domeinoverschrijdend waarbij elke sector zijn verantwoordelijkheid moet nemen en maatregelen moet presenteren om aan de reductiedoelstellingen bij te dragen.

Voor de HEB-doelstelling, ten slotte, hebben de federale overheid en de gewesten hun strategie inzake de ontwikkeling (of actieplan) van hernieuwbare energiebronnen voortgezet en nog versterkt. Op federaal niveau werd de zone voor offshorewindturbines in 2011 afgebakend, wat de ontplooiing ervan zou versnellen tegen 2020. Verder zal op basis van een duurzame ontwikkelingseffectbeoordeling en een aanpassing van het bestaande subsidiemodel voor hernieuwbare energie in de Noordzee de regering een beslissing nemen over de afbakening van een nieuw gebied voor windenergie in de Noordzee.

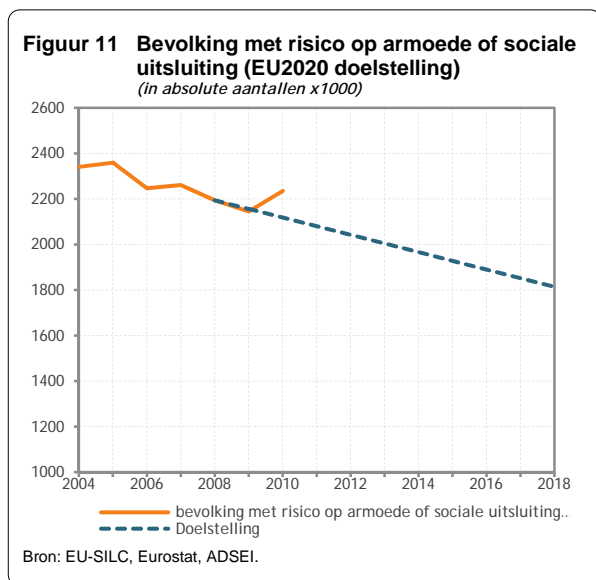
Op regionaal vlak neemt de aangenomen strategie verschillende vormen aan: (1) gekwantificeerde doelstellingen voor bepaalde HEB-toepassingen (bv. 8000 GWh elektriciteit op basis van HEB in Wallonië in 2020, waarvan 4500 GWh door onshorewindturbines; 13% groene stroom tegen 2020 in Vlaanderen), (2) een windenergieplan, een minimaal HEB-aandeel in gebouwen en specifieke ondersteuningsmechanismen voor de warmteproductie op basis van biomassa en voor de warmterecuperatie in Vlaanderen, (3) de actualisering van de windmolenparken, een evaluatie van het potentieel biomassa-duurzame energie (om eind 2012 over een strategie te beschikken), de goedkeuring van quota voor groenestroomcertificaten na 2012 en een hervorming van de huidige ondersteuningsmechanismen in Wallonië, en (4) een versterking van het mechanisme voor groenestroomcertificaten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

4.5. Sociale inclusie

Tabel 7: Doelstelling sociale inclusie (absolute aantallen x1.000)

	BE2009	BE2010	BE2018	Vereiste daling 2010-2018
Risico op armoede of sociale uitsluiting	2.145	2.235	1.814	421

Bron: EU-SILC, Eurostat, ADSEI.

België wil dat tegen 2020 (data 2018) ten opzichte van 2008 minstens 380.000 mensen minder risico lopen op armoede of sociale uitsluiting (-17%). Mensen lopen risico op armoede of sociale uitsluiting indien ze: geconfronteerd worden met armoederisico of leven in een huishouden met zeer lage werkintensiteit of ernstig materieel gedepriveerd zijn.

4.5.1. De sociale bescherming van de bevolking verzekeren

De sociale zekerheid beschermt de bevolking tegen de gevolgen van de crisis en is een belangrijke economische stabilisator. Ze moet vandaag het hoofd bieden aan een daling van haar inkomsten en een verhoging van haar uitgaven. Opdat ze haar verplichtingen zou kunnen nakomen wordt voor de hele legislatuur (tot 2014) in een dotatie voorzien die haar begrotingsevenwicht verzekert. Er komen bijkomende maatregelen in de strijd tegen de sociale fraude. Een aantal structurele hervormingen van de arbeidsmarkt en de pensioenen moeten de werkzaamheidsgraad en de effectieve pensioenleeftijd verhogen (zie hoger).

Wat de gezondheidszorguitgaven betreft, heeft de regering zich ertoe verbonden die uitgaven te verminderen om een duurzame groei van die belangrijke sector van de sociale zekerheid te waarborgen.

Voor 2013 zal de groeicijfer op 2 % worden vastgelegd (plus de geplande verhoging van de gezondheidsindex voor 2013); daar komt nog 40 miljoen euro bij voor nieuwe banen in de non-profitsector.

Voor 2014 zal de groeicijfer ten opzichte van de globale begrotingsdoelstelling 2013 op 3 % worden vastgelegd (plus de geplande verhoging van de gezondheidsindex voor 2014). De begrotingsdoelstelling 2014 zou daarenboven, naargelang de budgettaire mogelijkheden, een aanvullend bedrag kunnen bevatten voor nieuwe banen in de non-profitsector.

Voor 2015 en de daaropvolgende jaren, zal de groeicijfer bepaald worden door de wet.

Met het oog op het vrijwaren van de koopkracht zal het automatisch indexeringsysteem van de lonen en de uitkeringen gehandhaafd worden. Daarnaast houdt de federale regering vast aan de maatregelen inzake de

welvaartsvastheid van de uitkeringen die in het kader van de enveloppe 2011-2012 werden genomen. De omvang van de beschikbare middelen voor 2013-2014 zal tijdelijk worden verminderd met 40%, maar een aantal uitkeringen, onder andere de sociale minima (in het bijzonder ook minimumpensioenen van werknemers en zelfstandigen) zullen verhoogd worden. Op termijn is het de bedoeling dat de laagste sociale zekerheidsuitkeringen en de sociale bijstandsuitkeringen, rekening houdend met de sociale voordelen die ermee samengaan, de armoederisicodrempel bereiken. Waar mogelijk zal de federale overheid de automatische toekenning van sociale rechten (energie, water, communicatie, openbaar vervoer...) versnellen. Ze wil ook een versnelde en vereenvoudigde toegang tot het OMNIO-statuut (verhoogde tegemoetkoming van de ziekteverzekering in de kosten van gezondheidszorg) en een substantiële verbreding van het derdebetalersysteem voor de meest kwetsbare patiëntengroepen. Vóór midden 2014 zullen een reeks maatregelen uitgewerkt worden voor de bestrijding van armoede bij ouderen en gepensioneerden. De optimalisering van de automatische toekenning van de inkomensgarantie voor ouderen zal worden onderzocht.

In Vlaanderen zal een basisdecreet Vlaamse Sociale Bescherming gestalte geven aan een krachtig, vernieuwd sociaal beleid met aandacht voor betaalbaarheid en toegankelijkheid van zorg. De zorgverzekering wordt geconsolideerd. Er komt een systeem van maximumfactuur in de thuiszorg en een nieuwe regeling voor de financiële ondersteuning van kinderen. In een tweede fase wordt een Vlaamse hospitalisatieverzekering uitgewerkt en een nieuw systeem van begrenzing van de kosten in de residentiële ouderenzorg.

Om tot een gecoördineerd armoedebeleid te komen dat vertrekt van de multidimensionaliteit van de armoede ontwikkelden de overheden een planmatige aanpak: het federale plan armoedebestrijding (actualisatie in 2012), het Vlaams actieplan armoedebestrijding 2010-2014, het tweejaarlijks Brussels armoederapport en het Waals plan voor sociale cohesie 2009-2013 (participatieve evaluatie vóór eind 2012)²².

4.5.2. De kinderarmoede terugdringen

In overleg met de deelentiteiten zal de federale overheid een realistisch plan uitwerken om de kinderarmoede terug te dringen. Het recht op kinderbijslag wordt vastgelegd in de Grondwet en de kinderbijslag voor zelfstandigen wordt gelijkgeschakeld (verhoogd) tot het niveau van deze van de loontrekkenden. Door de staatshervorming zullen aan de gemeenschappen (Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie te Brussel) de nog resterende bevoegdheden m.b.t. de kinderopvang en het onderwijs worden overgedragen alsook de kinderbijslag. Vlaanderen stelde een specifiek actieprogramma op ter bestrijding van de kinderarmoede met een focus op kinderen van 0 tot 3 jaar. Het wordt in 2012 versterkt. Het betreft alle beleidsniveaus (ook de lokale actoren). Om elk kind maximale leeransen te garanderen worden in Vlaanderen de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs en de maximumfacturen in het basisonderwijs geëvalueerd. Daarnaast wordt de oververtegenwoordiging van kansarme kinderen en jongeren in het buitengewoon onderwijs teruggedrongen door een betere diagnose. De preventieve gezinsondersteuning wordt op inhoudelijk, organisatorisch en institutioneel vlak hertekend met bijzondere aandacht voor gezinnen in armoede. De toegankelijkheid van de jeugdhulpverlening wordt verbeterd via een integrale aanpak. Het ambulante en mobiele aanbod wordt versterkt om opvang en begeleiding aan kinderen in problematische leefsituaties te bieden. De lokale overheden worden gestimuleerd en ondersteund in hun opdracht om toegankelijker en bruikbaar jeugdwerk te voorzien voor kinderen en jongeren in armoede en om lokale kinderarmoedeplannen op te stellen (focus kinderen 0 tot 3 jaar). Het Fonds Vrijtijdsparticipatie zal verder worden uitgebouwd. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal het huistaakbeleid, de studievaardigheden, de ondersteuning van de ouders en de ouderbetrokkenheid bevorderen. De kinder- en buitenschoolse opvang met buurtgerichte werking zal vanuit sociaal perspectief worden ontwikkeld. Voor de opvang van kinderen van 3 maanden tot 3 jaar uit sociaaleconomische achtergestelde milieus worden er speciale "Ruimtes voor Kinderen" opgericht. Voor Wallonië en de Federatie Wallonië-Brussel voorziet het Actieplan "Kinderrechten" 2011-2014 in informatieverstrekking, opleiding en onderwijs inzake kinderrechten en de strijd tegen sociale ongelijkheid en discriminatie. De ambitie bestaat erin (1) alle kinderen een toereikende levensstandaard te bieden, met bijzondere aandacht voor huisvesting, ouderschapsondersteuning en het verzekeren van opvang, opvoeding

²² Meer informatie over de gewestelijke armoedebestrijdingsplannen in de gewestelijke NHP's in bijlage.

en kwaliteitsvol onderwijs voor ieder kind, (2) de ongelijkheid inzake gezondheid te bestrijden en (3) mishandeling tegen te gaan.

4.5.3. De actieve insluiting van mensen ver van de arbeidsmarkt

De federale overheid zal in overleg met de deelentiteiten en in samenwerking met de lokale besturen activering bevorderen. De vrijstelling voor professionele inschakeling voor leefloongerechtigden zal worden hervormd om de toegang tot arbeid en langere arbeidsduur te bevorderen. De regelgeving zal worden versoepeld om partnerschappen tussen de OCMW's, de regionale arbeidsbemiddelingsdiensten en andere partijen aan te moedigen om leefloongerechtigden een integrale begeleiding naar werk aan te bieden. Vlaanderen werkt aan een nieuw geïntegreerd beleidskader w² - werk-welzijn - voor mensen die niet kunnen participeren op de arbeidsmarkt. Het decreet wil de samenwerking tussen de beleidsdomeinen Werk/Sociale Economie en Welzijn structureel verankeren met het oog op optimale arbeidsmarktparticipatie. Inmiddels worden projecten in het beleidsdomein Werk en Sociale Economie waarbij met welzijnsorganisaties wordt samengewerkt al afgestemd op het nieuwe beleidskader. Experimenten worden opgezet. Het gaat om activeringsbegeleiding voor personen met medische, mentale, psychische en psychiatrische problemen, doorstroomtrajecten uit arbeidszorg, case management binnen welzijn... Vlaanderen zet ook in op de activering van werkzoekenden met een armoedeproblematiek door in 2012 tot 500 extra armoedetrajecten te lanceren. Om leidinggevenden te sensibiliseren voor de situatie van onder meer mensen in armoede op de werkvloer zal een ondersteuningspakket uitgewerkt worden. In uitvoering van het Strategisch Plan Geletterdheid hanteert de VDAB een screeningsinstrument om de doelgroep te detecteren. Laaggeletterde werkzoekenden worden systematisch verwezen naar Centra voor Basiseducatie waar ze een aangepaste begeleiding krijgen. In Brussel is er bijzondere aandacht voor jongvolwassenen en wordt de tewerkstelling van gerechtigden op het leefloon geoptimaliseerd. Het Vlaamse gewest blijft investeren in de ontwikkeling van de sociale economie door steun aan inschakelingsondernemingen en plaatselijke initiatieven voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid. In 2012 wordt ook verder gewerkt aan een vereenvoudiging van structuren en regelgeving via de totstandkoming van het maatwerkdecreet bij collectieve inschakeling. In Wallonië worden inspanningen gedaan om in het bijzonder de mensen die het verst verwijderd zijn van de arbeidsmarkt te begeleiden. Een netwerk van sociale assistenten wordt ingezet in het kader van de individuele begeleiding van de werkzoekenden. Een meerjarige conventie inzake alfabetisering werd getekend in 2011 met als doel de ontwikkeling van de opsporing van het analfabetisme en de versterking van het vormingsaanbod. De Waalse regering zet bovendien haar politiek inzake de tewerkstelling van leefloongerechtigden voort door bijkomende financiering in 2012. Het is ook de bedoeling werk en privéleven beter te verzoenen door uitbreiding van de diensten voor kinderopvang, hulp aan personen, ...In de Duitstalige Gemeenschap werkt de overheidssdienst voor personen met een handicap samen met het instituut voor middenstandsvorming om jonge mensen met een handicap toe te laten een beroepsopleiding op maat te volgen. Deze mensen worden op intensieve wijze begeleid.

4.5.4. Inadequate huisvesting en dakloosheid bestrijden

Levensnoodzakelijke uitgaven, onder meer voor energie, mogen niet beletten dat mensen een menswaardig leven leiden. De federale overheid wil ervoor zorgen dat de energieprijzen voor particulieren en bedrijven niet hoger liggen dan in de ons omringende landen (zie sectie 3.5). De Vlaamse sociale openbaredienstverplichtingen en de regeling rond gratis kWh werden geëvalueerd. De drinkwaterfactuur wordt betaalbaar gehouden. Brussel en Vlaanderen voorzien in sociale energiebegeleiding. Brussel keert een energiepemie uit waarbij er sociale criteria in de toekenning zijn ingebouwd.

De federale overheid zal de procedure collectieve schuldregeling verbeteren. In Wallonië is de hervorming van de sector van de schuldbemiddeling lopende. Hij werd geherfinancierd met het oog op professionalisering.

De federale overheid zal met de deelentiteiten een samenwerkingsakkoord inzake dakloosheid sluiten om de taken en de verantwoordelijkheden van elk bevoegdheidsniveau af te lijnen. Gemeenschappen en gewes-

ten investeren in preventie van uithuiszettingen. Vlaanderen voorziet in een programmatie voor ambulante en preventieve woonbegeleiding waarbij de problematiek van uithuiszetting beter in kaart wordt gebracht. De versnelde toewijzing van een sociale huurwoning aan daklozen wordt doorgelicht en bijgestuurd. Met de uitbouw van laagdrempelige, geïntegreerde woon- en energieloketten wordt gestart door subsidiëring van intergemeentelijke projecten lokaal woonbeleid. De betaalbaarheid van privaat wonen wordt bevorderd door verruiming van de huursubsidie en de werking van de sociale verhuurkantoren wordt versterkt. In 2012 komt er een voortgangsrapportage betreffende het sociaal woonaanbod in het kader van het grond- en pandenbeleid. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest investeert in het voorkomen van uithuiszettingen zonder voorstel van nieuwe woning. De bestaande ondersteuning voor huurders zal versterkt worden en woonzorg zal aangeboden worden aan kwetsbare groepen. Aanvullende diensten voor mensen in precare woonsituaties worden voorzien en er wordt geëxperimenteerd met alternatieve huisvesting om autonomie, solidair wonen en begeleiding in de leefomgeving te bevorderen. In Wallonië wordt in 2012 verder overlegd tussen de openbare en private partners om een structurele financiering van de nachtsielen tegen 2014 te realiseren. Wallonië zet haar politiek van uitbreiding en verbetering van de kwaliteit van het aanbod van woningen verder: toename van het publiek woningpark en renovatie van het bestaande park, in het bijzonder met het oog op de verbetering van de energie efficiëntie (zie sectie energie-klimaat), de toekenning van huisvestingspremies en energiepremies voor privé woningen.

Bijlage 1 : Standard table for the assessment of CSRs and key macro-structural reforms in the NRP

Main areas of intervention (1)	Number of CSR (2)	Government level (3)	Qualitative information of the planned and already enacted measures					
			Description of the measures					Impact on public finance
			Description of the measure	Legal/administrative instruments	Formal objectives	State of Progress (including the implementation stage, the sequence and timing of the measure)	Risk of implementation (if relevant)	Overall and yearly change in government revenue and expenditure (reported in mln. national currency)
Public Finance	CSR 2: end-of-career issue	Fed	Pension reform	Law on various provisions of 28 December 2011	Limitation of assimilated periods for the pension calculation			
		Fed	Early retirement reform	Law on various provisions of 28 December 2011	Early retirement pension age is gradually raised in the schemes for employees, the self-employed and civil servants.			
Financial market	CSR 3: macro-financial stability	Fed	Entry into force of a new supervision model (Twin Peaks)	Law of 2 July 2010	Reinforce financial stability	In force since 1 April 2011		n.a.
		Fed	Measures in favour of Dexia: acquisition of Dexia Banque Belgique and granting of a guarantee to Dexia SA and Dexia Credit Local (jointly with the governments of France and Luxembourg)	See press release of 10 October 2011 (Dexia website)	Reinforce financial stability	Implemented in October 2011		4 billion (acquisition Dexia Banque Belgique, i. e. financial assets)
Labour Market	CSR 4: wage development, productivity, competitiveness	Fed	Strict compliance with the 1996 law on the promotion of employment and the safeguarding of competitiveness which sets bases of the wage norm					
	CSR 5: Labour market participation	Fed	Increase(€200) in the basic exempted income for low wages	Budget 2012	Reduce taxation on low wages and encourage employment	Application in 2013		120 millions
		Fed	Reinforcement of the degressivity unemployment benefits and temporal limitation of integration benefits		Increase labour market participation	2012		
		FI	As an alternative for a wage subsidy for employers a growth path has been established for the Individual Voca-		The growth path aims to increase the number of people who	About 5000 additional places will be created during the 2 following		3,9 million euros(budget 2012)

	ational Training measure (IBO) until 2014.		benefit from the IBO measure up to 17000 in 2014.	years.		
Fl	The extension of the tailored guidance approach to the group of inflowing jobseekers from 55 to 58 years old		The objective is to raise the employment rate target of people older than 50 years old with 1% annually.	The extension of the tailored guidance approach will enter into force from the 1th of June 2012 onwards.		1,8 million euro (budget 2012)
Wal	Establishment of a single coaching process to accompany all job seekers	Decree of 26/01/2012	Establishment of a single coaching process to accompany all job seekers, modulated on the basis of their individual characteristics	Decree adopted in January 2012, the Executive Order should be adopted late in the first half of 2012. 500 advisors assigned to the individual accompaniment, 95.000 people accompanied	-	No budgetary impact, the measure is implemented through internal reallocation of resources
Wal	Enhancing the effectiveness of the public employment and training service	Revision of the management contract and decrees. Development of new approaches and working methods: Development of a personalized relationship with employers. collection, management and filing of a maximum of job offers,...	Enhancing the effectiveness of the employment public service by refocusing on its core missions and to the satisfaction of the recruitment needs of employers	Decree on the management adopted by the Parliament on 31 March 2011, new decree "Forem" adopted in December 2011 by the Government (third reading in March 2012) and new management contract signed in September 2011.	-	No budgetary impact
Bru	Mandatory 'Occupational Project Building' system on top of the continuing training programme for jobseekers, a systematic, high-quality, formalised and customised support offered to the under-25s looking for work			Implemented. This accompanying measure benefitted 11.202 under 25s jobseekers in 2011. The first assessment (july 2011) showed that the job placement rate increased by 10.6% with the target audience since the introduction of this system.		
Bru	Provision of Occupatio-					

			nal Project Building ("construction du projet professionnel" – CPP)					
		D	Continuous reform of public employment services	No legal instrument, but the re- form is part of the con- tract be- tween PES and local government	Improve- ment of placement services for unemployed (especially for young and older unem- ployed) and employers.	70%	Cost rise Risks com- ing along with change manage- ment	No impact on public budgets (the objective is to improve services with constant budg- ets)
		Regions and german speaking community	Mobility agreement					
Product and service market	CSR6: com- petition	Fed	Package of measures aiming at a better control of energy price development. More transparency in pricing in order to promote competi- tion (see paragraph 3.5		Business competi- ness and purchasing power support	Entering into force 1 st April 2012		
		Fed	Price Observatory and the Competition Authority rein- forcement		Set up of an ambitious competition policy and an effective anal- ysis and a price control in order to sus- tain growth, to curtail inflation, to improve companies' competiti- ness, to sup- port a correct and transpar- ent price- making pro- cess and to boost citizens' purchasing power.			

(1) This classification is in line with that already used within the framework of CSRs monitoring under the first European Semester.

(2) The number of CSRs differs across Member States.

(3) Fed: Federal government; Fl: Flemish government; Bru: Brussels government; Wal: Walloon government; D: German speaking Community of Belgium

Macro-economic effects of structural reform package

A particularly important package of structural measures that is included in this programme, concerns the reform on pensions and the unemployment allowance system (see chapter 3.1). The Federal Planning Bureau¹ has estimated the macro-economic and budgetary impact² of this package. As the impact of structural measures is particularly important in the long run, the tables not only show the impact in 2020 and 2030, but also in 2060. The results are compared to the reference scenario³ that is included in chapter 1 of this programme.

Table: Impact of structural reform package on pensions and unemployment

	Annual growth rates (in real terms) in %				Level (reference scenario / scenario without reforms)		
	2011-2020	2020-2030	2030-2060	2011-2060	2020	2030	2060
Employment	0.08	0.07	0.00	0.03	0.7	1.4	1.4
Labour productivity	-0.08	0.08	0.00	0.00	-0.7	0	0.0
gdp	-0.01	0.15	0.00	0.03	-0.1	1.4	1.4

The reform leads to an increase in the labour supply of 83,000 people in 2060, mainly people aged between 55 and 64. In the long-run, a high proportion of these people will be employed, so that the employment rate increases by 1%-point. In the shorter run, the increase in the employment rate is smaller, with a corresponding increase in the unemployment rate.

**Table: Impact of structural reform package on pensions and unemployment
(difference w.r.t. reference scenario), in %-points.**

	2020	2030	2060
Employment rate	0.4	0.9	1.0
Employment rate of 55-64 year olds	3.9	5.1	5.6
Unemployment rate	0.5	0.0	0.0

GDP is not much impacted in the short-run. The slight negative effect in the short and medium-term is due to lower domestic demand that in turn is explained by the negative effect of lower social expenditure and a lower wage bill. With time, the increase in employment translates in a substantially higher gdp. The gdp-level is estimated to be 1.4% higher than would have been the case without the reform package.

¹ Federal Planning Bureau, Les conséquences budgétaires du vieillissement à l'horizon 2060 pour la Belgique, March 2012.

² The budgetary impact of the package is included in the 2012 Stability programme.

³ The reference scenario includes the package of structural reforms.

Bijlage 2: Reporting table on national Europe 2020 targets and other key commitments

Implementation progress	Level of government (1)	List of measures and the progress of commitment implementation	Estimated impacts of the measures (qualitative and/or quantitative)
National 2020 headline targets			
Employment target [73.2%]	BE	See table 1	
R&D target [3%]	Fl	Approval in 2011 of the growth path for the R&D budget in 2012-2014.	The budget is increased cumulatively after 2011: by 60 million euro in 2012, 70 million in 2013 and 70 million in 2014. Consequently, the Innovation budget will have increased by 200 million euros between 2011 and 2014. These extra means must help Flanders to bring the R&D budget closer to the 3% objective.
	Wal, FWB	Implementation of the research strategy 2011-2015 Launch of a call for PPP projects within a 6 million euro budget Decision to invest 5 million euro annually in top-class research infrastructure	Step up the R&D efforts, promote scientific excellence, strengthen R&D capacity and R&D valorisation
	Bru	Strategic platforms : two new platforms created in 2011 in the field of life sciences (clinical trials and toxicity of nanomaterials)	
GHG emission reduction target [-15%]	Wal	Launch of the 1st Alliance Employment-Environment in September 2011	Improving housing quality and energy performance. Transition of the building industry towards more sustainable approaches is assured, while raising the sector's employment rate
	Fed	Maximisation and rationalisation of investments for energy savings in public buildings and measures to optimize the mobility plans for civil servants	
Renewable energy target [13%]	Fl	Set of measures in implementation of the Flemish Action Plan Renewable Energy 2020	In Flanders the share of renewable energy in final energy consumption went up from 2.2% in 2008 to 3.4% in 2010. To achieve the renewable energy target, a strong growth in the production of green heat is needed. In this context, the Flemish government approved an action plan green heat on 15 July 2011. The plan includes a support mechanism for large industrial facilities producing green heat from biomass and waste heat recovery
	Wal	Updating the wind energy park	Objective of 4.500GWh of wind energy by 2020 to contribute to the target of 8.000 GWh of green energy produced in Wallonia

Energy efficiency target [18%]	Fed	Transposition of the new framework directive 2010/30/EU with regard to eco-design and energy labels	
	Fl	Set of measures in implementation of the second Flemish Action Plan Energy efficiency.	Updated calculations used to establish this action plan show that an energy saving of 13 % can be realised by the end of 2016. Important is the implementation of the Energy Renovation Programme 2020, which stipulates, among other things, that all roofs should be insulated by 2020.
	Bru	"Employment - Environnement Alliance" – sustainable construction axis implemented in 2011 through 44 identified actions.	
	Bru	Exemplary role of the public sector through the passive standard for new buildings and the low-energy standard for renovation of public buildings	
Early school leaving target [9.5%]	Fl	Action plan "cross-border behaviour" (including playing truant)	<p>The actions are part of a continuum of sensitization, prevention, counselling and sanctioning. In this regard, particular attention is awarded to special target groups as well. As from September 2012, all registrations, deregistrations and periods of presence and absence will be retrieved over the whole school year in primary education, secondary education and apprenticeships. Moreover, scientific research on truant profile and on the influence of school and environment on playing truant will be started.</p> <p>This action plan should contribute to cutting back the share of early school-leavers to 5.2 % in Flanders. Finally, career counselling is also being improved further. With the career agreement, the VDAB will choose fully for offering professional experience through an adjusted job and training offer (workshops and/or workplace learning) in view of guiding people to shortage professions and the broader labour market</p>
	FWB	The introduction of the certification by units (CPU): gradual certification by unit since 2011, full implementation in 5 professions planned in 2013-2014, and extended afterwards	Decrease in repetition rates from 17% to 2%. Decrease in drop-outs to 10%.
Target for tertiary education [47%]	Fl	Modernisation and reform of tertiary education	The plan will come into effect as from the academic year 2013-2014 and comprises, among other things, the integration of all Masters' programmes into the universities and a structural increase in means. The modernisation and reform of tertiary education should contribute to raising the share of 30-34 years olds having completed tertiary or equivalent education to 47,8% in Flanders.
	FWB, Wal	<p>Development of a work-linked system on different educational levels and training (nb. Refers to 2 "educational" targets)</p> <p>For compulsory education: further reform aiming at the introduction of a unique contract (by 2012)</p> <p>For tertiary education: Decree of 20 October 2011 and development of Masters' programmes based on a work-linked education in colleges of higher education</p> <p>For training : Implementation of the work-linked education for job seekers in training</p>	<p>Development of a qualitative work-linked education. The unique contract replaces the apprenticeship contract and the convention social and occupational integration.</p> <p>Modernisation of tertiary education, in particular through stronger links with companies.</p> <p>Stronger work-linked education in vocational training</p>
Poverty target [-380.000]	Fed	Structural mechanism for adapting social security and social assistance benefits to the development of the general standard of living	Supporting the income of the lowest income categories

	Fl	Approval on 18 November 2011 of the draft framework decree regarding child care for baby's and young children	For people on low income, among them one parent families, the organisation and the cost of child care remains one of the big obstacles to entering the labour market. The Flemish government has taken the commitment to guarantee sufficient, accessible, affordable and high quality pre school childcare
	Wal	Fighting overindebtedness : reorganisation and professionalization of the sector is ongoing, launch of a prevention portal. Increased financing has been obtained.	Reinforcement of overindebtedness prevention through a reform and increased financing of the sector. The aim is to reduce the number of overindebted people by 20%.
	Bru	34 specific strategic objectives in the context of the Brussels "poverty reduction action Plan": Implementation of housing right → €206 million to enhance and develop the social housing stock in Brussels	
Euro-plus pact commitments (if relevant)			
Euro Plus Pact commitment on ...			
1. Public deficit 2012-2015		See Stability Programme 2012	
2. Energy prices		See answer to CSR6	
3. Wage development		See answer to CSR4	
4. Financial sector		See answer to CSR3	
5. Pensions		See answer to CSR2	
Other:			
Industrial policy	Fl	The TINA fund has 200 million euro at its disposal and focuses on innovative initiatives with a strategic potential through ambitious projects that can only be supported by consortiums of companies and knowledge institutions.	The Tina fund was set up to reform the Flemish economy through innovation.
	Wal	SMEs support policy and access to financing. Launch of a Walloon SBA and of several measures since 2010 : reinforcement of the guarantee mechanism for business succession, mixed product of guarantee and loans for micro-companies, self-employed, liberal professions and craftsmen, micro-credit for female and second chance entrepreneurs, coaching cheques for internationalization, development of pedagogic tools and training for students, ...	The Walloon SBA aims at 4 priorities : facilitating access to financing, promoting entrepreneurship, developing innovation and internationalizing of SMEs.
	Fed	Overall strategy for the revival of economic activity, the reinforcement of competitiveness in order to stimulate both economic growth and sustainable employment and to support purchasing power. Implementation of an SME plan inspired by the priorities of the revised "Small Business Act"	

(1) Fed: Federal government; Fl: Flemish government; Bru: Brussels government; Wal: Walloon government; FWB: Fédération Wallonnie-Bruxelles.

Bijlage 3: Hervormingsprogramma Vlaanderen

1. Governance van de Vlaamse Europa 2020-strategie

Op 1 april 2011 nam de Vlaamse Regering (VR) akte van het eerste Vlaams Hervormingsprogramma (VHP) in het kader van de Europa 2020-strategie. Dit illustreert de ambitie van de VR illustreert om inzake de Europa 2020-strategie ownership op te nemen. Het Pact 2020 en Vlaanderen in Actie (ViA) vormen samen het (Vlaams) referentiekader voor het tot stand brengen van hervormingen in Vlaanderen. In het kader van de verdere versterking en verdieping van ViA werden in juli 2011 door de VR 13 transversale thema's geselecteerd, waarbij naar het transitiedenken als gepaste methodiek werd teruggegrepen.

Ook voor 2012 wordt een hervormingsprogramma voorgelegd en engageert Vlaanderen zich opnieuw om de noodzakelijke maatregelen te nemen, niet alleen met het oogmerk haar Europa 2020-doelstellingen te realiseren maar eveneens, wat de Vlaamse bevoegdheden betreft, een antwoord te bieden op de landenspecifieke aanbevelingen die naar België werden gericht. Daarnaast bevat het voorliggende VHP een antwoord op de uitdagingen die in het Euro Plus Pact en de Jaarlijkse groei-analyse liggen besloten. In het VHP 2012 wordt aangegeven wat de stand van zaken betreft omtrent de uitvoering van het VHP 2011 en welke initiatieven er in 2012 in het verschiet liggen.

De VR hecht veel belang aan het versterken van het draagvlak voor de Europa 2020-strategie. De sociale partners werden via het VESOC bij de totstandkoming van het VHP 2012 betrokken en er wordt ook bijzondere aandacht besteedt aan initiatieven die in samenwerking met de (boven)lokale besturen worden opgezet. Samenwerking tussen de Vlaamse overheid en de (boven)lokale besturen rond concrete projecten die uitvoering geven aan de Europa 2020-strategie, kunnen het draagvlak aanzienlijk vergroten.

Op de webpagina <http://vlaandereninactie.be/actie/eu2020> wordt alle relevante informatie m.b.t. het VHP voor een breder publiek ontsloten. Het VHP biedt ook de basis voor de input van de Vlaamse overheid voor het nationaal hervormingsprogramma en is ook het vertrekpunt voor de bijdrage van de Vlaamse overheid aan de werkzaamheden van het Europa 2020-platform van het Comité van de Regio's.

2. Een efficiënt en doeltreffend bestuur

2.1. Gezonde overheidsfinanciën

De begrotingsdoelstelling van de VR voor **2011** was de **terugkeer naar het begrotingsevenwicht**. Deze doelstelling uit het Vlaams Regeerakkoord werd gerealiseerd door middel van de implementatie van de bij de regeringsvorming afgesproken besparingen, in combinatie met een strikte monitoring van de evolutie van de ontvangsten en de uitgaven.

In de afgelopen twee jaar heeft de VR fundamenteen gelegd door 2 miljard te besparen. Ook voor **2012** gaat de VR voor een begroting in evenwicht en hiervoor werden ingevolge de begrotingscontrole (februari 2012) voor een bedrag van 543,9 miljoen euro de nodige maatregelen genomen.

De structurele keuzes die de VR in deze vervroegde **begrotingscontrole 2012** heeft gemaakt, en die de uitgaven op langere termijn drukken, weerspiegelt haar voornemen om, ondanks de bijkomende inspanningen, de economische groei resoluut te blijven ondersteunen:

- Het principe “twee jaar langer werken voor iedereen” zal ook in het onderwijs worden toegepast. Het TBS-systeem in het onderwijs wordt grondig hervormd en zal uitdoven, met uitzondering voor de kleuteronderwijzers waar het beperkt wordt tot maximaal 2 jaar (i.p.v. de huidige 4 jaar). Hierover wordt sociaal overleg gevoerd.
- Verder zal bij de VVM De Lijn de kostendekkingsgraad worden verhoogd met 0,5 procentpunt per jaar van de lopende beheersovereenkomst.
- Om het overheidsapparaat verder af te slanken werd de doelstelling om het aantal Vlaamse ambtenaren tegen het einde van de legislatuur met 5% te verminderen, verscherpt naar -6%. Ook op de werkingsmiddelen voor de administratie wordt verder structureel bespaard.
- Tot slot zullen de subsidies voor ondernemingen meer gericht ingezet worden, wat ook past in de uitvoering van het Nieuw Industrieel Beleid.

De VR wil de uitgaven op een structurele manier beperken door een **nominale bevrozing van niet-loon uitgaven**. De VR wil haar inkomsten optimaliseren door een efficiëntere inning enerzijds en anderzijds door de effectiviteit van de inning te verhogen door eventuele misbruiken uit te sluiten. Tevens opteert de VR voor een modernisering van de registratierechten in de brede betekenis. Vanaf 2013 zal het luik Vlaamse Sociale bescherming op het terrein worden uitgerold¹. De in de begroting 2012 voorziene buffers worden aangewend. Tenslotte zijn er nog oversijpelingseffecten 2011 en een aanpassing van de onderbenutting. Al deze maatregelen zorgen ervoor dat de begroting 2012 in evenwicht zal zijn.

Voor de **periode 2012-2014** wordt ingezet op een begrotingsevenwicht zonder overschotten. Onderwijs, O&O en investeringen worden daarbij gevrijwaard als lange termijn groeimotoren. Op deze manier wordt er ruimte en tijd gemaakt om het nieuwe beleid dat in het Vlaams regeerakkoord 2009-2014 is opgenomen, te realiseren.

2.2. Een efficiënte en effectieve overheid

De VR schaarde zich achter de doelstelling “**Beter doen met minder mensen**” en geeft ook verder uitvoering aan het **Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid** dat 12 sleutelprojecten telt. In het kader van het sleutelproject ‘versnellen en vereenvoudigen van de procedures voor investeringsdossiers’ heeft de VR in juli 2011 beslist tot de invoering van een **unieke omgevingsvergunning** waarin zowel de milieu- als de stedenbouwkundige vergunning geïntegreerd worden. Ondernemers zullen voortaan slechts één omgevingsvergunning nodig hebben wanneer ze een nieuwe exploitatie willen starten. De VR zal de nieuwe procedure in een decreet omzetten voor het einde van 2012.

Op 8 april 2011 werd het **Witboek Interne staatshervorming** goedgekeurd. Momenteel worden de doorbraken doorvertaald in concrete projecten en beleidsmaatregelen zodat door de meer vereenvoudigde interne bestuursorganisatie in Vlaanderen een belangrijke efficiëntie- en effectiviteitswinst wordt gerealiseerd. De Vlaamse overheid zet ook in op **administratieve vereenvoudiging en kwaliteitsvolle regelgeving**. Zo beoogt de Vlaamse overheid winsten op vlak van kwaliteit, snelheid en transparantie van de dienstverlening te bereiken door gegevensuitwisseling tussen overheden te verbeteren. Tegen uiterlijk 2012 moeten de actieplannen met bijhorende reductiedoelstelling van de verschillende beleidsdomeinen leiden tot een concrete en voelbare administratieve vereenvoudiging. De Vlaamse overheid evalueert haar instrumentarium en ontwerpt een nieuw strategisch beleidskader voor reguleringsmanagement. De reguleringsimpactanalyse, de regelgevingsagenda, het formulierenbeleid en de actieplannen administratieve vereenvoudiging worden verbeterd en geoptimaliseerd.

¹ Kindpremie, maximumfactuur thuiszorg, zorgverzekering, schooltoelage.

3. Een Competitieve en duurzame economie

3.1. Vlaamse O&O doelstelling

De VR besteedt in 2020 3% van zijn BBP aan O&O.

Stand van zaken:

Anno 2009 komen de Vlaamse bruto binnenlandse uitgaven aan O&O in verhouding tot het BBP op 2,12%.

Voorlopig cijfer 2010: 2,15%.

3.2. Ambitieuze strategie voor O&O en innovatie

Midden 2011 keurde de VR de **Conceptnota Innovatiecentrum Vlaanderen** goed met een langetermijnvisie over het toekomstige (gerichte) innovatiebeleid gekoppeld aan de grote economische en maatschappelijke uitdagingen. De nota definieert 6 “**innovatieknooppunten**”: (1) transformatie door innovatie, (2) eco-innovatie, (3) groene energie, (4) zorginnovatie, (5) duurzame mobiliteit en logistiek, (6) sociale innovatie en maatschappelijke vernieuwing. Om het strategische innovatiebeleid op te stellen zijn o.m. **innovatieregiegroepen** (IRG) opgericht.² In 2012 zijn IRG’s rond groene energie en eco-innovatie actief.

Een eerste project is goedgekeurd uit “**SOFI**” (Spin-Off FinancieringsInstrument), een nieuw fonds met 10 miljoen euro om spin-off bedrijven op te richten voortspuitend uit onderzoek aan de 4 Vlaamse strategische onderzoekscentra.

Het **actieplan “Innovatief Aanbesteden”** is na 2010 verlengd tot eind 2012. De 5 nieuwe innovatieplatformen zijn eind 2011 opgestart, terwijl de opstart van de eerste pre-commerciële aanbestedingsprocedure werd verschoven.

De overeenkomsten met enkele bestaande competentiepolen werden in 2011 verlengd en een nieuw initiatief is opgestart: Flanders Strategic Initiative for Sustainable Chemistry (**FISCH**). Andere recente initiatieven in de **hernieuwbare energie** zijn vzw ICleantech Vlaanderen en Energyville. Voor de **Proeftuin Elektrisch Voertuig** worden 5 voorstellen gesteund voor een maximaal bedrag van 16,5 miljoen euro.

In 2011 investeerde de VR 65 miljoen euro **bijkomende middelen** voor O&O en innovatie en keurde ze ook een **groei-pad** voor de middelen in 2012-2014 goed. Het budget stijgt na 2011 cumulatief: 60 miljoen euro extra in 2012, 70 miljoen euro extra in 2013 en nog eens 70 miljoen euro extra in 2014. Bijgevolg zal in 2014 het budget voor innovatie 200 miljoen euro hoger liggen dan in 2011. Verder werden in 2011 ook 97 miljoen euro extra betalingsmiddelen toegekend voor in het verleden aangegane engagementen voor projecten van het IWT.

Met de extra budgettaire middelen heeft het FWO de afgelopen jaren een aantal grote onderzoeksprogramma’s opgezet met oog op de verdere internationalisering van het Vlaamse onderzoekslandschap. Naast het bestaande Odysseusinitiatief om onderzoekers (terug) naar Vlaanderen te halen, heeft het FWO in 2011 het **Pegasus** programma ingesteld, dat gericht is op het aantrekken van postdoctorale onderzoekers uit het buitenland. Het bestaande IWT-programma voor onderzoeksmandaten is intussen omgevormd tot **innovatiemandaten**.

² Er zijn al IRG’s geweest in de domeinen automotive, duurzame chemie, sociale innovatie en bouw.

Het **Vlaams Europaplatform** is opgestart. Vlaanderen ontving tot eind oktober 2011 539,1 miljoen euro uit het 7KP voor OTO, een opbrengst van 2,43%. Voor de deelname aan 4 ESFRI-projecten voorziet de VR middelen voor 2012.

Met het beleidsplan **Wetenschapscommunicatie** van januari 2012 wil de VR het maatschappelijke draagvlak voor wetenschap en innovatie verhogen.

De Vlaamse universiteiten krijgen vanaf 2012 elk jaar 4 miljoen euro subsidie om de loopbaan van **jonge onderzoekers** door een waaier van maatregelen (betere opleidingen, carrièrebegeleiding, aantrekken meer buitenlandse onderzoekers, meer kansen om in buitenland te werken...) aantrekkelijker te maken.

3.3. Milieu- en energiedoelstellingen als hefboomen naar een groene economie

3.3.1. Vlaamse doelstellingen voor klimaat en energie

De Vlaamse doelstellingen betreffende de vermindering van uitstoot van broeikasgassen, verhoging van de energie-efficiëntie³ en het verhogen van het aandeel hernieuwbare energie⁴, worden nog vastgelegd conform de Belgische lastenverdeling.

Stand van zaken:

Broeikasgasemissies: de totale uitstoot van broeikasgasemissies in 2010 bedraagt in Vlaanderen 86.610 kton.

Energiegebruik: Het bruto-binnenlands-energieverbruik in Vlaanderen bedraagt anno 2010 1703 (in PJ).

Hernieuwbare energie: het aandeel hernieuwbare energie in het finaal energiegebruik voor Vlaanderen bedraagt anno 2010 3,4%.

3.3.2. De belangrijkste maatregelen

Om de **uitstoot van de broeikasgassen te beperken** legde de VR op 1 juli 2011 het voorbereidingstraject voor het nieuwe **Vlaams Klimaatbeleidsplan (VKP)** vast. Het VKP zal bestaan uit twee afzonderlijke maar onderling goed afgestemde luiken: het Vlaams MitigatiePlan (VMP) en het Vlaams AdaptatiePlan. Het VMP heeft tot doel om de uitstoot van broeikasgassen in Vlaanderen tussen 2013 en 2020 te reduceren. Er worden rondetafelconferenties georganiseerd met de vier grote sectoren die bijdragen tot de niet-ETS emissies, landbouw, transport, gebouwen en niet-ETS industrie/energie.⁵ Het VKP wordt in het najaar van 2012 ter goedkeuring voorgelegd aan de VR. Elke sector zal zijn verantwoordelijkheid moeten nemen en de maatregelen voorstellen waarmee hij zijn legitiem deel van de Vlaamse reductiedoelstellingen zal moeten invullen.

De VR zet in op de verbetering van de **energie-efficiëntie**. Op 17 juni 2011 nam de VR akte van het tweede **Vlaams Actieplan Energie-Efficiëntie**, waarin voortgang en wijzigingen van de maatregelen uit het eerste actieplan (2007) worden beschreven. Inzake de vermindering van het energieverbruik

³ De VR gaat voor minstens 9% energiebesparing in 2016, op basis van het gemiddeld finaal energieverbruik (2001-2015) conform de doelstelling van de energie-efficiëntie.

⁴ Wat betreft het aandeel groene stroom in de distributieleveringen van elektriciteit stelde Vlaanderen de doelstelling van 13% voor in 2020

⁵ Hierbij wordt afgestemd met andere lopende initiatieven zoals de opmaak van het Mobiliteitsplan, de verstrenging van de energieprestatieregelgeving voor gebouwen, de nieuwe energieconvenanten voor de industrie, enzovoort

gaat Vlaanderen voor minstens 9% energiebesparing in 2016 op basis van het gemiddeld finaal-energieverbruik (2001-2005) conform de doelstelling van de richtlijn energie-efficiëntie.

De VR heeft in 2011 de **energieprestatienormen voor nieuwbouw** vastgelegd die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2012 (E70) en vanaf 1 januari 2014 (E60). In 2012 zal een voorstel tot verstrengingspad van de EPB-eisen worden uitgewerkt tot 2021. In het kader van de omzetting van de gereviseerde EPBD werd op 18 november 2011 een wijziging van het Energiedecreet doorgevoerd waarmee wordt bepaald dat uiterlijk op 1 januari 2021 de EPB-eisen voor alle nieuwe gebouwen overeenkomen met de EPB-eisen voor **bijna-energieneutrale** gebouwen en dat vanaf 2019 nieuwe overheidsgebouwen bijna-energieneutraal zijn. Het **Energierenovatieprogramma 2020** voor bestaande woningen wordt uitgevoerd; bijzondere aandacht gaat hierbij ook naar de implementatie vanaf 2012 van de gestroomlijnde energiepremies en de realisatie van de sociale dakisolatieprojecten. Verder wordt voor **bestaande residentiële gebouwen** de bekendheid en kwaliteit van het **energieprestatiecertificaat** opgedreven en worden de eerste voorbereidingen getroffen om de komende jaren het toepassingsgebied ervan uit te breiden naar de **niet-residentiële gebouwen**. Tevens worden er ook al voorbereidingen getroffen om de kwaliteit van de **energiesdeskundigen** te verhogen door een stroomlijning van de erkenningsregelingen. Sluitstuk is een sterke **handhaving** van de regelgeving voor de energieprestaties en –certificatie van gebouwen.

Ter verbetering van de energie-efficiëntie in ondernemingen, wordt werk gemaakt van nieuwe **energiebeleidsovereenkomsten** met de energie-intensieve industrie ter vervanging van de bestaande benchmark- en auditconvenanten die aflopen eind 2012.

De VR gaat voor een **toename van het aandeel hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling** in het finaal energiegebruik. De richtlijn hernieuwbare energiebronnen 2009/28/EG is intussen omgezet in Vlaamse regelgeving. Het **Vlaams Actieplan Hernieuwbare Energie 2020** zal worden bijgesteld in functie van de intra-Belgische lastenverdeling van de hernieuwbare energiedoelstellingen 2020. Om de realisatie van de doelstelling inzake hernieuwbare energie mogelijk te maken, is een sterke groei van groene warmte nodig. In dit kader werd het actieplan groene warmte door de VR goedgekeurd op 15 juli 2011. Dit actieplan voorziet onder meer in een **steunmechanisme** voor grote industriële installaties voor groenewarmteproductie uit biomassa en restwarmterecuperatie. In 2012 wordt ook de implementatie voorbereid van een **minimum aandeel hernieuwbare energie in gebouwen**, wordt het **Windplan Vlaanderen** geconcretiseerd en worden voorbereidingen getroffen om één van de volgende jaren te komen tot een **certificatieregeling voor opleidingen** van de installateurs van kleinschalige hernieuwbare energietoepassingen.

Vlaanderen heroriënteert het afvalbeleid naar het materialenbeleid, gericht op het beter sluiten van materiaalkringlopen. In de loop van 2012 zal aansluitend daarop ook het economisch instrumentarium inzake afval- en materialenbeleid bepaald worden.

Vlaanderen tracht ook de impact van transport op het milieu te verminderen, o.a. door fiscaliteit milieuvriendelijker maken. De **belasting op de inverkeerstelling (BIV)** treedt in werking vanaf het aanslagjaar 2012. Vanaf 1 maart 2012 zullen milieuvriendelijke wagens minder belasting op inverkeerstelling (BIV) betalen. Voorheen hing de BIV nog af van het vermogen van een wagen. De nieuwe vergroende BIV zal berekend worden op basis van de milieukeurmerken: CO₂-uitstoot, brandstoftype en euronorm.

3.4. Het ondernemings- en consumentenklimaat verbeteren en de industriële basis verduurzamen

De VR keurde midden 2011 het **Witboek Nieuw industrieel beleid voor Vlaanderen** (NIB) goed. Dit geeft een overkoepelende visie op de toekomst van de industrie in Vlaanderen die groener, socialer, creatiever en innovatiever moet zijn. Het NIB bevat 50 concrete acties en steunt op vier pijlers: (1)

nieuwe fabriek voor de toekomst, (2) competentie- en arbeidsmarktbeleid, (3) industrieel innovatiebeleid en (4) infrastructuurbeleid. Een **Industrieraad** is opgericht die het NIB zal opvolgen en ondersteunen. In projecten die bijdragen aan het “**Fabriek van de Toekomst**” initiatief wordt 7 miljoen euro geïnvesteerd. De steun kan worden toegekend aan bedrijfsgroeperingen wiens projectvoorstel voor de transformatie van de industrie mee mogelijk maakt of de focus legt op een open productieomgeving.

Het **TINA** fonds, opgericht om de Vlaamse economie om te vormen door innovatie, keurde begin 2012 zijn eerste project goed. Het beschikt over 200 miljoen euro en richt zich op innovatieve initiatieven met strategisch potentieel door grote projecten die alleen door consortia van bedrijven en kennisinstellingen gedragen kunnen worden.

De VR zet ook in op **meer groeiende ondernemingen**. In 2012 wordt een nieuwe regeling uitgewerkt voor **strategische en ecologische investeringsprojecten**. Deze regeling is gericht op projecten die een globale of integrale milieu- of energieoplossing op bedrijfsniveau bieden met gesloten energie- en materiaalkringlopen en procesgeïntegreerde oplossingen en waarbij niet naar technologieën van de limitatieve technologieënlijst kan gerefereerd worden.

Het groeiplatform van de **Gazellensprong** is opgericht en mikt op enerzijds high-potential groeiers en anderzijds de meer gemiddelde groeiondernemingen. Daarnaast lopen de 9 proefprojecten inzake groeibegeleiding tot het derde kwartaal van 2012.

De VR ontwikkelde ook instrumenten die bedrijfsinvesteringen mogelijk maken. Sinds de oprichting van **ARKimedesfonds II** midden 2010 zijn 10 kandidaat-ARKIV's geselecteerd die samen 200 miljoen euro kunnen investeren in innovatieve starters en snelgroeiende KMO's. De ARKIV's investeren vooral in hoogtechnologische en innovatieve bedrijven, bijvoorbeeld in de sectoren van de nano-elektronica, schone technologieën, ICT en levens-wetenschappen.

De VR wil meer en sterkere ondernemers. Met het nieuwe **actieplan Ondernemerschapsonderwijs 2011-2014**, wil de Vlaamse overheid de ondernemingszin en ondernemerschap bij jongeren stimuleren via het onderwijs.

Begin 2011 breidde de **win-winlening** uit naar alle KMO's (voorheen uitsluitend starters). De ecologiepremie werd in 2011 grondig hervormd. De **Ecologiepremie-plus (EP-plus)** is ingevoerd, met meer rechtszekerheid en transparantie. Een ecologiepremie wordt toegekend aan best beschikbare technieken die opgenomen zijn in een limitatieve technologieënlijst (LTL). Een nieuw, open systeem koppelt de grootte van de subsidie aan de milieuproductiviteit van de investering. In 2012 zal de nieuwe regeling nog bijgestuurd worden.

Met de maatregel “**steun voor advies aan prestarters**” kunnen startende ondernemers een goedkope ondersteuning krijgen om de haalbaarheid van hun commercieel idee te onderzoeken. Ze betalen slechts 100 euro, en de Vlaamse overheid legt de overige 800 euro bij. Het aangekondigde pilootproject van 2 jaar werd intussen opgestart, mikkend op 2.500 haalbaarheidsstudies. Wie een nieuwe zaak wil opstarten, kan vervolgens samen met een expert van ondernemersorganisaties UNIZO of VOKA een ondernemingsplan opstellen. Daarnaast kunnen volgende doelgroepen advies krijgen over de **specifieke knelpunten** die voor hen een grotere drempel vormen dan voor de gemiddelde starters: starters met groeipotentieel, 50-plussers, allochtone ondernemers, arbeidsgehandicapten, vrouwen. De Vlaamse overheid investeert in totaal 4,5 miljoen euro in de begeleiding voor beide maatregelen. Het Masterplan **Overname en Opvolging** is uitgerold en er wordt voorzien in opvang en begeleiding van gefailleerden.

4. Meer mensen aan de slag in meer werkbare jobs en in gemiddeld langere loopbanen

4.1. Vlaamse doelstelling voor werkzaamheidsgraad

De VR wil dat er in 2020 ruim 76% van de 20-64 jarigen aan het werk zijn.

Stand van zaken:

Anno 2010 herpakt de werkzaamheidsgraad zich bij de Vlaamse 20-64-jarigen ten opzichte van 2009 en komt op 72,1%.

Voorlopig cijfer voor 2011: 71,9%

4.2. Naar een verhoogde arbeidsmarktdeelname

4.2.1. Het loopbaanakkoord van 17 februari 2012

De uitdaging 'Meer mensen aan de slag in meer werkbare jobs en gemiddeld langere loopbanen' vormt de actieradius van de VR en de Vlaamse sociale partners.

Aansluitend op het Pact 2020 sloot de VR op 17 februari 2012, samen met de sociale partners, een nieuw loopbaanakkoord af voor de komende 2 jaar. Er wordt hiervoor jaarlijks een bedrag van 25 miljoen euro vrijgemaakt. Met dit akkoord zet de VR een belangrijke stap naar **meer maatwerk op de arbeidsmarkt**. De individuele afstand die iemand heeft tot de arbeidsmarkt zal daarbij een cruciale rol spelen. Niet iedereen heeft immers nood aan dezelfde opleiding, premie of ondersteuning om zijn afstand tot de arbeidsmarkt te overbruggen. De lopende hervormingen 'maatwerk bij collectieve inschakeling' binnen de sociale economie, afgestemd op 'maatwerk' bij individuele inschakeling, zijn belangrijke hefboomen. Belangrijk zijn ook de alternatieven voor de jobkorting die door de VR op 16 december 2011 werden goedgekeurd.⁶ De loopbaanvisie waarbij individuen gestimuleerd worden hun loopbaan in eigen handen te nemen, en een aangepast HR-beleid staat centraal in het Loopbaanakkoord,

Twee kwetsbare doelgroepen - **jongeren met onvoldoende kwalificaties** en **50-plussers** - krijgen bijzondere aandacht in het loopbaanakkoord. Voor beide groepen komen er acties die hen meer kansen moeten geven op de arbeidsmarkt. Wat de ouderen betreft zal de systematische begeleidingsaanpak worden uitgebreid en wordt ook het premiestelsel grondig hervormd. Ook de begeleiding voor jongeren wordt gevoelig versterkt om ongekwalficeerde uitstromen te vermijden en/of te remediëren: nog meer nadruk komt te liggen op diverse vormen van informeel leren zoals stages, werkplekleren en de IBO⁷. Zowel bij de start van de loopbaan als bij de eindeloopbaan worden werkenden en werkzoekenden voortaan nog meer ondersteund.

Het akkoord zet ook prioritair in op de **verdere uitbouw van het loopbaanbeleid** om de overgang van de ene job naar de andere te faciliteren met het oog op het verhogen van de mobiliteit. Aandacht blijft ook uitgaan naar opleiding en vorming in functie van competentieversterking van werkzoekenden en het remediëren van knelpunten op de arbeidsmarkt. In het kader van de alternatieven voor de jobkorting zullen langdurig werkzoekenden via de curatieve IBO bijvoorbeeld intenser worden begeleid.

⁶ uitgebreide IBO, nieuw ingevoerde C-IBO, arbeidszorg en armoedetrajecten, kinderopvang

⁷ IBO: individuele beroepsopleiding in de onderneming.

4.2.2. 50-plussers aan de slag

Vlaanderen neemt specifieke maatregelen om de **vervroegde uittrede van 50 plussers** uit de arbeidsmarkt te voorkomen en geeft daarmee ook een antwoord op landenspecifieke aanbeveling twee voor België. Vanaf 1 april 2011 werd de systematische aanpak uitgebreid naar de categorie instromende werkzoekenden tussen 52 en 55 jaar. **Ook in 2012 blijft de activering van 50 plussers een prioriteit.** In uitvoering van het recente Loopbaanakkoord, afgesloten tussen de sociale partners en bekrachtigd door de VR op 8 februari 2012, zal de **systematische aanpak** verder worden **uitgebreid naar de instromende 58-jarige werkzoekenden** vanaf 1 juni 2012.

Het Loopbaanakkoord voorziet in een **hervorming van tewerkstellingspremie 50 plus**. De tewerkstellingspremie zal in 3 schalen worden ingedeeld **in functie van werkloosheidsduur en leeftijd van de werkzoekende 50 plusser**. Differentiatie op basis van deze parameters moet de premie effectiever maken.

Werkzoekenden die binnen 3 maanden na outplacementbegeleiding niet uitstromen naar werk werden in uitvoering van het Werkgelegenheids- en Investeringsplan (WIP) opgenomen in een **passend vervolgtraject aangeboden door VDAB** consultants. Over de periode juli 2010 t.e.m. december 2011 werden 2.976 vervolgtrajecten aangeboden.

4.2.3. Jongeren aan de slag

Zowel in de jaarlijkse groeianalyse als in het Euro Plus Pact wordt erop aangedrongen dat de lidstaten maatregelen nemen om de jeugdwerkloosheid terug te dringen. Met het oog op het **terugdringen van de werkloosheid bij de jeugd** zal Vlaanderen in de toekomst versterkt inzetten op de begeleiding en activering van jongeren. Er zullen hiervoor verschillende maatregelen worden genomen. In dialoog met de onderwijs- en sociale partners zal de VR bijkomende afspraken maken rond het voorkomen van ongekwalificeerde uitstroom.

De VDAB zal een specifieke **een gedifferentieerde aanpak** uitwerken **voor ongekwalificeerde uitstromers**. De VDAB zal maximaal inzetten op acties die werkervaring bieden via een aangepast job- en opleidingsaanbod zoals werkateliers en/of werkplekleren met het oog op toeleiding naar knelpuntberoepen en de ruimere arbeidsmarkt. Tevens worden de eerste stappen gezet om op termijn tot een **kwalificatieplicht en werkervaringsgarantie** voor de hele groep van ongekwalificeerde schoolverlaters te komen.

Voor de groep ongekwalificeerde uitstromers die na 6 maanden nog geen werkervaring opdeden zullen **grote werkervaringsprojecten** worden opgezet. Doelstelling is om **op jaarbasis zo'n 1000 jongeren** de kans te geven om aan deze projecten te participeren.

Het nieuwe loopbaanakkoord voorziet dat jongeren die een aantal begeleidings- of tijdelijke trajecten hebben doorlopen uiteindelijk toegeleid worden naar duurzame tewerkstelling via **duurzaamheids-trajecten**.

Bovendien zullen jonge werkzoekenden die ingeschreven zijn voor een beroep waar weinig vraag naar is op de arbeidsmarkt door de VDAB worden aangemoedigd om hun jobdoelwit uit te breiden om hun kansen op tewerkstelling te verhogen. Extra aandacht zal ten slotte uitgaan naar de **(groot)stedelijke aanpak van de jongerenwerkloosheid** (in samenwerking met de VDAB).

4.2.4. Kwetsbare groepen worden niet vergeten

Vlaanderen zal ook inzetten op een **verhoogde effectiviteit van het activerend arbeidsmarktbeleid** (AAMB) door een gericht doelgroepenbeleid en specifieke maatregelen voor kansengroepen en op deze manier een antwoord bieden op de landenspecifieke aanbeveling 5 die aan België werd gericht.

Voor langdurig werkzoekenden met een gecombineerde problematiek is de **curatieve Individuele Beroepsopleiding (C-IBO)** ontwikkeld (alternatieven jobkorting). Hierbij krijgt de werkzoekende een begeleiding tijdens de sollicitatie, met de mogelijkheid van een voorafgaande stage en een intensieve begeleiding. Tijdens de eerste maanden van de C-IBO is de werkgever bovendien geen productiviteitspremie verschuldigd. **In 2012 worden 300 curatieve IBO's opgestart.** Dat aantal stijgt in 2013 tot minimum 400 en in 2014 gaat het om minimum 500 curatieve IBO's. In uitvoering van het WIP werden 187,9 bijkomende VTE werkervaringsplaatsen goedgekeurd. De toegekende plaatsen werden met een jaar verlengd.

In het kader van de **uitbreiding van activeringstrajecten voor personen met een medische, mentale, psychische en/of psychiatrische problematiek** werkt de VDAB in uitvoering van het WIP naar een realisatie van 230 opgestarte activeringsbegeleidingen voor de kwetsbare MMPP-doelgroep met een RIZIV- of OCMW-statuut. Tot en met eind september 2011 werden voor beide doelgroepen telkens 42 trajecten opgestart. Omdat het experimenteel beschikbaar stellen van activeringsbegeleiding vooralsnog moeizaam verliep, zal verder worden ingezet op het **bijsturen van de samenwerking** tussen werk en welzijn (W²-kader).

In het voorjaar van 2011 werd een evaluatie van de **trajecten naar ondernemerschap** voor werkzoekenden uitgevoerd o.b.v. kwantitatieve gegevens en een bevraging van de partners. Doelstelling voor 2012 is om vanuit de huidige projecten verder te groeien naar een structurele aanpak om werkzoekenden te ondersteunen naar het opstarten van een eigen zaak. In uitvoering van het WIP werd, in samenwerking tussen SYNTRA Vlaanderen en de VDAB, ook een ESF-oproep gelanceerd naar **gefaileerde werkzoekenden**.

4.3. Verbetering van de werkbaarheid

Er wordt verder geïnvesteerd in maatregelen inzake kinderopvang, zodat werk en gezin ook beter kan worden gecombineerd. Op 18 november 2011 keurde de VR het **ontwerp van decreet houdende de Kinderopvang van Baby's en Peuters** goed.

De VR maakte ook 15 miljoen euro vrij voor bijkomende plaatsen in de inkomensgerelateerde kinderopvang (alternatieven jobkorting) om de arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen te verhogen. Met deze middelen wordt het aantal opvangplaatsen in de zelfstandige kinderopvang met 1.263 plaatsen verruimd en is de vergoeding verhoogd tot 28,95 euro per dag.

Sectoren worden gestimuleerd om acties op te zetten om de **werkbaarheid van jobs** te verhogen via sectorale actieplannen die als addenda bij de sectorconvenants afgesloten kunnen worden.

4.4. Competentieontwikkeling in functie van de arbeidsmarkt

Naast het uitgebreide reguliere beleid worden de onderwijs- en vormingssystemen verder aangepast aan de behoeften van de arbeidsmarkt (ondermeer via de Vlaamse kwalificatiestructuur) en wordt er gefocust op de sectoren waar er tekorten zijn op vlak van vaardigheden en arbeid. Het **actieplan STEM** (*science, technology, engineering, mathematics*) zet zowel in op een versterking van het technisch secundair onderwijs als op het industrieel beleid. Op vlak van ICT wordt er gewerkt aan een nieuw opleidingsprofiel ICT in basiseducatie en aan een actieplan Mediageletterdheid.

Om sneller en doeltreffender te kunnen reageren op toekomstige opleidingsnoden erkenden de Vlaamse sociale partners (VESOC) op 29 maart 2011 het concept van de 'Excellente centra'. In 2012 zal een aanvang worden genomen met de ontwikkeling van een lange termijn strategie van innovatieve en efficiënte partnerschappen op het vlak van opleiding en oriëntering tussen de verschillende arbeidsmarkt- en onderwijsactoren.

Vlaanderen zal voortaan ook meer opleidingen aanbieden die gecombineerd worden met een werkervaring en ondersteunt financieel de deelnemers aan het volwassenenonderwijs of aan een beroepsopleiding. De Individuele Beroepsopleiding (IBO) blijft een belangrijke instroommaatregel voor de Vlaamse arbeidsmarkt. De VR en sociale partners voorzagen daarom in 2010 en 2011 telkens 2 miljoen euro om een groepspad van 11.000 IBO's te realiseren. Met 11.801 en 12.251 gestarte IBO's in 2010 en 2011 werd dit groepspad gerealiseerd. Tijdens de komende jaren zal het **IBO-beleid** verder worden uitgebreid. In het kader van de **alternatieven voor de jobkorting** werd een groepspad uitgetekend t.e.m. 2014 (17.000 IBO's). De komende 2 jaar zullen er **5.000 extra IBO's** worden opgestart.

4.5. Naar een verbetering van de kwaliteit van de onderwijs – en opleidingssystemen

4.5.1. Vlaamse onderwijsdoelstellingen

De VR wil het aandeel vroegtijdig schoolverlaten in 2020 terugdringen tot 5,2% en het aandeel van de 30-34 jarigen met een diploma tertiair onderwijs brengen naar 47,8%

Stand van zaken:

Aandeel 30-34-jarigen dat met succes hoger onderwijs heeft afgerond, bedroeg in 2010 45%.

Anno 2010 hadden, volgens de meting op basis van Enquête van de Arbeidskrachten (EAK), 9,6% van de Vlaamse 18-24-jarigen geen diploma lager secundair onderwijs en waren niet in opleiding.

4.5.2. Belangrijkste maatregelen

Om het aandeel vroegtijdige schoolverlaters in Vlaanderen tegen 2020 tot 5,2% terug te brengen werd een **nieuw actieplan spijbelen en andere vormen van grensoverschrijdend gedrag** opgesteld. Hierbij is er ook aandacht voor speciale doelgroepen. In de systemen van "leren en werken" werd de registratie verfijnd waardoor knelpunten beter opgespoord worden. Via de geplande hervorming van het secundair onderwijs en via de geplande hervorming van het landschap van leerlingenbegeleiding zal daarenboven gewerkt worden aan een verstandigere studiekeuze en een betere schoolloopbaanbegeleiding van jongeren. In kader van het nieuwe Loopbaanakkoord voorziet Vlaanderen dat jongeren die een aantal begeleidings- en of tijdelijke trajecten hebben doorlopen uiteindelijk toegeleid worden naar duurzame tewerkstelling via duurzaamheidsstrajecten. Daarbij is het op termijn de bedoeling om te komen tot een werkervaringsgarantie voor ongekwalificeerde schoolverlaters

Om de doelstelling van 47,8% van de 30-34 jarigen met een diploma tertiair onderwijs te behalen wordt ingezet op de **verdere democratisering van het hoger onderwijs**. Zo wordt er bijvoorbeeld een actieplan afstandsleren opgezet. Daarnaast werd het decreet over de modernisering en hervorming van het hoger onderwijs goedgekeurd. Het plan zal operationeel zijn vanaf het academisch jaar 2013-2014 en omvat onder andere de integratie van de masteropleidingen in de universiteiten en een structurele verhoging van middelen. Verder werd de hervorming van het aanmoedigingsfonds aangevat (waardoor ondervertegenwoordigde groepen beter bereikt zullen worden) en werden het actieplan mobiliteit met speciale aandacht voor kansengroepen en het decreet kwaliteitszorg goedgekeurd. Via het decreet over studentenvoorzieningen worden de materiële en immateriële belemmeringen voor de studenten aangepakt. Bovendien zal extra worden ingezet op onderwijskwalificerende oplei-

dingstrajecten en de erkenning van Elders Verworven Competenties (EVC). Ook het erkennen van beroepservaring gaat in stijgende lijn met een aanhoudende groei van het ervaringsbewijs.

Met betrekking tot de Euro Plus Pact verplichtingen wordt er door de VR ook ingezet op **levenslang leren**. Via (financiële) ondersteuning van cursisten die deelnemen aan het volwassenenonderwijs of aan een beroepsopleiding wordt een verhoging van de deelname aan levenslang leren of tweedekansonderwijs nagestreefd. De studiekosten in het volwassenenonderwijs zullen tegen de zomer van 2012 in kaart gebracht worden. Tot slot werd een nieuw plan geletterdheid 2012-2016 goedgekeurd, en worden er in 2012 verschillende acties op het vlak van afstandslernen opgezet. Via het sluitend taalbeleid wil Vlaanderen binnen de zes maanden na inschrijving aangepaste ondersteuning voorzien voor anderstalige werkzoekenden in de vorm van een basis- of vervolgopleiding Nederlands Tweede Taal (NT2) of doorverwijzing naar het Huis van het Nederlands.

5. Levenskwaliteit van een hoog niveau

5.1. Vlaamse armoededoelstelling

Vlaanderen gaat voor een reductie van de armoede en sociale uitsluiting met 30% en voor een halvering van de kinderarmoede tegen 2020.

Stand van zaken:

In 2010 leefde 14,7% van de Vlamingen in armoede of sociale uitsluiting.

In 2010 leefde 11% van de Vlamingen tussen 0 en 17 jaar in een huishouden dat moet rondkomen met een inkomen onder de Belgische armoederisicodrempel.

5.2. Belangrijkste maatregelen op vlak van armoedebestrijding

Het bestrijden van armoede en sociale uitsluiting is voor de VR een topprioriteit. De uitvoering van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2010-2014 (VAPA) is dan ook cruciaal om de ambitieuze Vlaamse armoedetargets te kunnen realiseren. Het eerste **voortgangsrapport 2010-2011** (van 25 maart 2011) concludeerde dat een versnelling en verdieping van het VAPA zich opdrong. Daartoe keurde de VR in april 2011 een lijst met 13 prioriteiten goed.

Voor de VR is het bestrijden van de kinderarmoede een topprioriteit. Tegelijk met de prioriteitenlijst heeft de VR in april 2011 de opmaak goedgekeurd van een specifiek **actieprogramma ter bestrijding van kinderarmoede** met een focus op kinderen van 0 tot 3 jaar en hun gezinnen. De resultaten van een provinciale overlegronde met alle relevante lokale actoren worden in het voorjaar 2012 gebundeld in een **methodiekboek voor lokale actoren**, dat als basis kan gebruikt worden voor de effectieve aanpak van de kinderarmoede binnen de gemeente. Op 18 november 2011 keurde de VR het *ontwerp* van **decreet houdende de Kinderopvang van Baby's en Peuters** goed. Mensen in kansarmoede behoren tot de prioritaire doelgroepen in het voorrangbeleid van de kinderopvangsector. Er worden projecten 'gezinsondersteuning met bruggen onderwijs/werk' uitgerold, met als doel om kansarme kinderen kansrijker te maken, ouders te betrekken bij het schoolgebeuren, het vroegste opvoedingsgebeuren tussen ouder en kind te stimuleren, en ouders te ondersteunen bij de eerste stappen in een traject naar activering. Jaarlijks worden de acties om de **kleuterparticipatie** te verhogen herhaald. Daarnaast wordt verder gewerkt aan een betere omkadering van het basisonderwijs (m.i.v. kleuteronderwijs). Het nieuwe omkaderingssysteem gaat normaalgezien in 2012 van start. Het betreft een investering van 52 miljoen euro.

De VR wil elkeen toegang bieden tot **onderwijs van goede kwaliteit**. De VR bekrachtigde op 25 november 2011 het **decreet betreffende het inschrijvingsrecht**. Het inschrijvingsrecht krijgt bijkomende uitgangspunten zoals de sociale mix bevorderen en de onderwijs- en inschrijvingskansen van Nederlandstaligen in Brussel beschermen. Aanmeldingsprocedures worden ingevoerd om het inschrijvingsproces te transparanter te maken en wachtrijen en kamperen te vermijden. Het decreet zal in werking treden op 1 september 2012 voor de inschrijvingen vanaf het schooljaar 2013-2014.

De VR keurde op 16 december 2011 het voorontwerp van **decreet betreffende de studentenvoorzieningen** goed. Dit decreet actualiseert de organisatie en financiering van de sociale voorzieningen van studenten aan de hogescholen en universiteiten en integreert de VZW's sociale voorzieningen in de hogescholen. Het wordt ook mogelijk om extra beurzen toe te kennen aan mobiele studenten afkomstig van ondervertegenwoordigde groepen.

De student tutoringinitiatieven werden verankerd in de regelgeving (uitvoeringsbesluit VR van 12 september 2011 dat subsidiëring onder voorwaarden mogelijk maakt). In het schooljaar 2011-2012 werden 7 projecten gesubsidieerd.

Het **aanmoedigingsfonds** werd meer resultaatgericht gemaakt. De toekenning van middelen zal gekoppeld worden aan bereikte resultaten op het vlak instroom, doorstroom en uitstroom van studenten uit ondervertegenwoordigde groepen.

Om het **betaalbaar wonen** in Vlaanderen verder te bevorderen keurde de VR op 30 september 2011 het uitvoeringsbesluit tot instelling van een **huursubsidie** goed. Een huursubsidie kan worden toegekend aan personen die 5 jaar op de wachtlijst voor een sociale huurwoning staan, een laag inkomen hebben en een woning huren op de private huurmarkt. De huurpremie voorziet voor deze huurders in een tijdelijke overbrugging in afwachting van de toewijzing van een sociale huurwoning. Het systeem zal in werking treden in het voorjaar 2012.

In het najaar 2011 werd decretaal de DAB "**Fonds ter bestrijding van uithuiszettingen**" opgericht. De concrete invulling van het concept wordt in nauw overleg met de betrokken actoren in het voorjaar 2012 verder uitgewerkt. Een nieuw erkennings- en subsidiebesluit voor de **sociale verhuurkantoren** werd uitgewerkt, met het oog op het versterken van de werking en de verruiming van het aanbod betaalbare, kwaliteitsvolle woningen. Verwacht wordt dat het besluit eind april 2012 wordt goedgekeurd. De VR verleent waarborgen voor de leningen die door het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE) aan de Lokale Entiteiten worden toegekend. Er zijn momenteel een twintigtal Lokale Entiteiten die **goedkope leningen** toekennen aan particulieren, bestemd voor structurele energiebesparende maatregelen.

Met het decreet van 29 april 2011 werd het principe van **minimale energetische prestaties** in de Vlaamse Wooncode toegevoegd aan de lijst van elementaire veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsvereisten waaraan een woning moet voldoen. Huurwoningen zonder dakisolatie mogen vanaf 2020 niet langer worden verhuurd. Die maatregel zal vanaf 2015 geleidelijk worden ingevoerd. Intussen blijft een premie beschikbaar als stimulant. Een ontwerp van uitvoeringsbesluit dat de minimale energieprestatie-eis voor dakisolatie vaststelt, werd in het najaar van 2011 definitief goedgekeurd. Op 23 september 2011 gaf de VR haar definitieve goedkeuring aan het besluit waarmee openbare dienstverplichtingen die aan de netbeheerders worden opgelegd aangaande het rationeel energiegebruik worden aangepast (zie ook 3.3.2.). Vanaf 2012 zullen zij ook de actieverplichting opgelegd krijgen om **sociale dakisolatieprojecten** uit te voeren. Van een aantal proefprojecten wordt dus overgestapt naar een structurele aanpak. Bij de sociale dakisolatieprojecten dient de netbeheerder voor een vastgelegde doelgroep van kwetsbare huurders in te staan voor de volledige trajectbegeleiding, inclusief (al dan niet gedeeltelijke) financiering van de isolatiewerkzaamheden.

Het VEA en de VREG evalueerden in 2011 de effectiviteit en de efficiëntie van de bestaande **sociale openbare dienstverplichtingen**. Dit is o.a. van belang om energiearmoede ten gevolge van een laag inkomen of hoge energiefactuur tegen te gaan. Deze evaluatie leidde eind september 2011 tot een studienota met aanbevelingen.⁸ Op 9 december 2011 heeft de VR haar goedkeuring gehecht aan de conceptnota over de realisatie van de aanbevelingen. In de loop van 2012 zullen de maatregelen verankerd worden in de regelgeving.

De **arbeidsmarktintegratie** van mensen in armoede is een belangrijk middel tot sociale inclusie. Kwaliteitsvolle tewerkstelling impliceert ook de nodige aandacht voor werkbaarheid. Kansengroepen, en mensen in armoede in het bijzonder, krijgen begeleiding op maat bij het traject dat nodig is om in die kwaliteitsvolle job te geraken vooral via integrale (opleidings)trajecten waarbij zowel aan arbeid als aan welzijn wordt gewerkt. De activering van werkzoekenden met een armoedeproblematiek wordt ondervangen door *specifieke trajecten voor personen in armoede*. Eind november 2011 waren 537 werkzoekenden gestart met een werk-welzijnstraject in het kader van armoede. In het kader van de alternatieven voor de jobkorting zullen tot **500 extra armoedetrajecten in 2012** (bovenop de 300-450 werk-welzijns trajecten) worden gelanceerd.

Om een krachtig en vernieuwd sociaal beleid gestalte te geven zal in Vlaanderen een basisdecreet met betrekking tot de **Vlaamse Sociale Bescherming** worden gerealiseerd, met aandacht voor betaalbaarheid en toegankelijkheid van de zorg. De bestaande zorgverzekering wordt geconsolideerd, er wordt een systeem van maximumfactuur in de thuiszorg uitgewerkt en een nieuwe regeling voor de financiële ondersteuning van kinderen. In een tweede fase wordt een Vlaamse hospitalisatieverzekering uitgewerkt en een nieuw systeem van begrenzing van de kosten in de residentiële ouderenzorg.

Voor nieuwkomers voorziet Vlaanderen in een vormings- en begeleidingstraject gericht op participatie op de arbeidsmarkt en in de samenleving.

6. De bijdrage van de Europese structuurfondsen aan Europa 2020 in Vlaanderen

De VR probeert optimaal gebruik te maken van de middelen waarover zij in het kader van de EU structuurfondsen (EFRO en ESF) beschikt in de periode 2007-2013, om de Europa 2020 strategie waar te maken. Op deze manier tracht de VR ook optimaal in te spelen op één van de doelstellingen van de AGS 2012, in het bijzonder de bevordering van de groei en het concurrentievermogen.

Op 6 oktober 2011 legde de EC haar voorstellen voor de invulling van het **cohesiebeleid** in de volgende programmaperiode 2014-2020 neer. Het standpunt van de VR is bepaald in een mededeling aan de VR van 4 juni 2010 en een mededeling aan de VR van 21 januari 2011. Met betrekking tot Europa 2020, heeft de VR steeds expliciet geijverd voor een duidelijke band tussen het cohesiebeleid en de Europa 2020-strategie. De VR is evenwel overtuigd dat de lidstaten en regio's zelf de Europa 2020 prioriteiten die nagestreefd worden met cohesiemiddelen moeten kunnen bepalen.

⁸ Deze aanbevelingen hadden o.m. betrekking op de dienstverlening van de leveranciers, het gebruik van de budgetmeter, de vaak moeizame terugkeer van gedropte klanten naar de commerciële markt, het statuut beschermde afnemers, de werking van de lokale adviescommissie en het afsluiten van energie.

Bijlage 4: Hervormingsprogramma Wallonië

1. Introduction

Le présent document constitue la contribution commune Wallonie / Fédération Wallonie-Bruxelles au Programme National de Réforme Belge 2012. Celle-ci vise à alimenter la rédaction du PNR national, et en constitue une annexe. La structure du document se calque sur le PNR belge, qui a été construit conformément aux orientations fournies par la Commission. En particulier, le rapport de cette année constitue une actualisation des mesures annoncées en 2011, et met l'accent sur la mise en œuvre et la réponse aux recommandations et orientations du Conseil pour ce semestre 2012.

Les grands axes d'orientation politique et mesures principales des politiques wallonnes et de la Fédération Wallonie-Bruxelles en lien avec la Stratégie Europe 2020, ses lignes directrices intégrées et ses principaux objectifs restent globalement inchangés par rapport à 2011. Nous renvoyons donc au PNR 2011 pour une description extensive de ces éléments.

2. Mise en œuvre du PNR 2011

2.1. Finances publiques

La Wallonie et la Fédération Wallonie-Bruxelles s'inscrivent pleinement dans le respect de la trajectoire budgétaire présentée par la Belgique en avril 2011 dans le cadre de son Programme de stabilité 2011-2014. La Belgique s'y engageait à ramener son déficit sous la barre des 3 % du PIB dès 2012 et à rétablir l'équilibre budgétaire au plus tard en 2015.

Pour 2011, les normes d'emprunt de la Wallonie et de la Fédération Wallonie-Bruxelles ont été discutées dans le cadre du projet d'accord de coopération du 3 février 2010 examiné par la Conférence interministérielle du Budget et des Finances. Pour les Entités fédérées, les objectifs discutés correspondent aux soldes de financement SEC95 tels qu'ils figurent dans les projections pluriannuelles développées par les différentes entités et reprises dans les Exposés généraux relatifs aux budgets 2010 initiaux déposés devant les différentes assemblées parlementaires. L'objectif global 2011 des deux Entités correspondait à un déficit maximum de -815,74 millions €.

Dès l'élaboration du budget 2011 initial, le Gouvernement a décidé d'accélérer sa trajectoire de retour à l'équilibre et a arrêté un solde de financement global de -594,032 millions €, soit une marge favorable de 221,708 millions € par rapport à l'objectif officiel. Lors de l'ajustement du budget 2011, cette marge favorable a été portée à 252,154 millions €, le déficit global étant ramené à -493,633 millions €.

Cette marge favorable de 252,154 millions € a permis à la Wallonie de pouvoir prendre en charge une intervention de 207,5 millions en faveur du Holding Communal, l'un des principaux actionnaires de Dexia s.a., dans le cadre plus général de l'intervention des Etats belge et français en faveur de Dexia s.a., et ce tout en respectant a priori l'objectif officiel imparti à la Wallonie et à la Fédération Wallonie-Bruxelles en vertu du Programme de stabilité 2011-2014 déposé par la Belgique en avril 2011.

Lors de l'élaboration du budget 2012, le Gouvernement a précisé à nouveau sa trajectoire de retour à l'équilibre en définissant des objectifs pour les années 2012 à 2015 :

Millions €	2012	2013	2014	2015
FWB	-257,896	-202,890	-101,445	0
Wallonie	-201,700	-135,260	-67,630	0
TOTAL	-459,596	-338,150	-169,075	0

Pour 2012, le Gouvernement limite le déficit global à -459,596 millions €, soit l'équivalent de 2,8 % des recettes totales de la Wallonie et de la Fédération (hors produits d'emprunts). Par rapport à l'objectif repris pour la même année dans le projet d'accord de coopération du 3 février 2010 discuté en Conférence interministérielle du Budget et des Finances, le solde arrêté par le Gouvernement correspond à une amélioration de 112,833 millions €. Cette amélioration a été confirmée lors du contrôle budgétaire effectué en mars 2012.

Enfin, de rappeler que depuis l'exercice budgétaire 2009, un vaste plan d'économies est mis en œuvre en Wallonie et en Fédération pour assurer le retour à l'équilibre en 2015. Ce plan passe par le gel d'un certain nombre de dépenses primaires à leur niveau de 2009 (croissance nominale nulle). Outre ce statu quo, ces dépenses ont fait l'objet de diminutions nettes : -2,5 % en 2010 et -3,8 % en 2012 pour la Wallonie et -3,8% en 2012 pour la Fédération. Les moyens de fonctionnement alloués aux organismes para-régionaux et para-communautaires sont également gelés en terme nominal depuis 2009, sauf majoration compensée par ailleurs. Enfin, en Wallonie, un effort particulier a été réalisé pour améliorer la perception des recettes propres de la Région.

Pour ce qui concerne la **pension des enseignants** (cf. Pacte pour l'Euro Plus), le projet de décret reportant de 55 à 58 ans la possibilité pour les enseignants de bénéficier du système de départ anticipé à la retraite (dit DPPR) a été adopté en décembre 2011. Le report est assorti de mesures permettant aux enseignants de travailler à mi-temps avant le départ définitif, selon un système de « pot » de mois accumulés en cours de carrière. Les réformes menées au niveau fédéral viennent ajouter de nouvelles règles encore à l'étude.

2.2. Marché de l'emploi

Le Plan Marshall 2.vert met l'accent sur la qualification via l'alternance (voir section enseignement et formation) et la généralisation progressive des stages professionnalisants dans le parcours du demandeur d'emploi, en particulier pour les plus jeunes. Dans le cadre de l'Accompagnement individualisé, lors de l'élaboration du plan d'actions, différentes mesures peuvent être proposées aux **jeunes demandeurs d'emploi** tout au long du parcours en fonction de la situation propre de chaque jeune. Ces mesures visent à obtenir des réponses concrètes et adéquates pouvant répondre à leurs besoins spécifiques. Notamment :

- Des « essais métiers » : Ces essais reposent sur une méthodologie basée sur une mise en situation directe qui immerge le public cible dans la réalité des métiers en tension et métiers porteurs – dont les métiers verts - sur le marché de l'emploi. Le dispositif mis en place par le FOREM est progressivement élargi à d'autres opérateurs ;
- Des séances, collectives ou individuelles, aidant le jeune à se positionner sur un ou plusieurs métiers et identifier le cas échéant un projet professionnel adapté à sa situation. Ces séances sont aussi l'occasion d'établir un plan d'actions adapté permettant au jeune de concrétiser ce projet (stages d'observation, stages en entreprise, mises en situation) ;
- Une diffusion organisée des possibilités qu'offre le marché aujourd'hui pour ces jeunes : les métiers émergents et métiers en demande,.... ;

- Une sensibilisation aux possibilités de travailler en Flandre (collaboration étroite avec le VDAB) en accompagnant ce jeune dans sa recherche d'emploi en Flandre ;
- Une information sur les possibilités de stages et d'emplois à l'étranger, via les conseillers en mobilité internationale du FOREM (liés au réseau EURES) ;
- Un adressage de certains jeunes vers des opérateurs bénéficiant d'une expertise spécifique relative à l'orientation et l'insertion de ceux-ci ;
- Pour les jeunes les plus vulnérables, un parcours multidimensionnel (incluant la dimension sociale et professionnelle). Ce parcours s'articule en très étroite collaboration avec les opérateurs permettant au demandeur d'emploi de résoudre des problématiques qui sortent du champ pur de l'insertion professionnelle en parallèle à la réalisation de ses actions de recherche d'emploi. Ce parcours peut s'organiser sur une période plus longue (max. 2 ans). Le jeune peut également être orienté vers un assistant social (depuis 2011) ;
- Une information complète sur les aides à l'emploi, liées à l'engagement du demandeur d'emploi par un employeur (Plans activa, Win Win,...) ;
- L'accès à des formations.

Les mesures mentionnées au chapitre "Enseignement et formation" dans le cadre de la lutte contre le décrochage scolaire et en faveur de l'augmentation du taux de diplômés de l'enseignement supérieur ont également un impact en matière de lutte contre le chômage des jeunes.

L'axe « Inclusion sociale » de la programmation 2007-2013 des Fonds structurels, développé dans les programmes FSE, permet le soutien d'un ensemble de projets d'insertion socioprofessionnelle, notamment de formation, portés par les acteurs du parcours d'insertion. Des projets spécifiques aux groupes de bénéficiaires prioritaires y sont notamment développés (demandeurs d'emploi éloignés du marché du travail et notamment les peu qualifiés, personnes handicapées, bénéficiaires du revenu d'intégration sociale, personnes d'origine étrangère). Par ailleurs, sont développées des actions d'accompagnement vers et sur le marché du travail, notamment à destination des jeunes et des travailleurs âgés.

Près de 50 % des personnes accompagnées dans le cadre du dispositif d'accompagnement individualisé des demandeurs d'emploi ne possèdent pas de diplôme de l'enseignement secondaire du 2ème degré, et 36 % sont des jeunes de moins de 25 ans.

Le nouveau décret APE marchand, qui sera adopté en 2012, aura pour objectif de soutenir les petites entreprises (TPE) lors de la création du 1er, 2ème et 3ème emploi. Il visera notamment les groupes-cibles suivants : les personnes âgées de 50 ans et plus, les jeunes de moins de 30 ans, les personnes ayant une durée d'inoccupation supérieure à 2 ans.

Les réformes en cours concernant le renforcement d'une **politique active d'insertion sur le marché de l'emploi** sont détaillées au chapitre « emploi ».

2.3. Politique industrielle, PME et Marché intérieur

Dans le cadre de sa politique industrielle, le Gouvernement wallon poursuit sa **politique de pôles de compétitivité et de clustering**.

Concernant les pôles, le 7ème appel à projets a été clôturé en 2011, avec un total de 36 projets financés (29 projets recherche, 5 en formation et 2 projets d'investissement), pour un budget de 62 millions €.

Le 8ème appel a été lancé en novembre 2011 (échéance : 30 juin 2012). Il s'agit d'un appel « développement durable » qui est également ouvert aux clusters.

Au niveau des clusters, au 31 décembre 2011, 11 clusters étaient reconnus au titre du décret du 18 janvier 2007 ; ceux-ci regroupaient environ 1.150 membres. Le poids des entreprises est prépondérant, avec 80 % des membres répertoriés. Le budget 2011 consacré à cette politique se monte à 1,4 million €. Une évaluation externe a été réalisée en 2011.

Les travaux relatifs au Décret pérennisant ces politiques se sont poursuivis ; son adoption ne devrait cependant pas intervenir avant 2013.

Un accent particulier a été mis en 2011 sur l'internationalisation des pôles et des clusters, notamment via le réseau européen « Innovation Express » et les calls CIP, ainsi que la participation à plusieurs projets INTERREG, et le soutien de l'AWEX à l'internationalisation des pôles. Au premier semestre 2011, l'AWEX a également financé 75 projets de promotion des exportations et de visibilité internationale des pôles, dont notamment la mise en place de la mesure « Agent de liaison scientifique » et d'ambassadeurs des pôles, et mené 17 actions ciblées à l'étranger. Sur le plan de l'attraction des investisseurs étrangers, les 96 dossiers concrétisés sur la période 2006-2011 portent sur un investissement de 570 millions € et la création de plus de 1.700 emplois.

Le Gouvernement wallon a lancé en 2011 un Plan d'action pour favoriser la création et le développement des PME, conformément aux recommandations émises par la Commission à travers le Small Business Act. Ce **SBA wallon** vise quatre principes prioritaires : (1) La promotion de l'entrepreneuriat sous toutes ses formes, (2) Le développement de mesures visant à faciliter l'accès aux financements pour les PME, (3) Le développement de l'innovation technologique et non technologique, et (4) L'internationalisation des PME et leur accès aux marchés, tant le marché intérieur que le marché extérieur.

Il vise à compléter les politiques régionales de soutien aux PME, sur base d'une analyse des besoins spécifiques des PME en Wallonie, et du degré de mise en œuvre des recommandations européennes. Le processus de développement de ce Plan se veut participatif, celui-ci associant les partenaires sociaux, les organisations représentatives des PME et les PME (organisation d'un « Parlement des PME »), ainsi que les acteurs de terrain. Un « SME envoy » wallon a également été désigné.

Par ailleurs, de nouvelles mesures ont été lancées depuis concernant le soutien aux PME, en particulier en matière **d'accès au financement** (renforcement du mécanisme de garantie pour la transmission d'entreprise, produit mixte de garantie et de prêt pour les TPE, les indépendants, les professions libérales et les artisans, micro-crédit pour les femmes entrepreneurs et les entrepreneurs faillis), de **transmission** d'entreprises, et **d'internationalisation** (chèques-coaching pour l'internationalisation), ainsi que de **soutien à l'esprit d'entreprise** (développement des outils pédagogiques et stages à destination des étudiants, entrepreneuriat féminin). A noter que différentes mesures concourant à ces objectifs sont mises en œuvre avec le soutien des Fonds structurels.

En matière de financement des PME, une réflexion a été lancée quant à la mobilisation des instruments européens (FEI, BEI et Fonds structurels), dans la perspective de la période 2014-2020. De nouveaux mécanismes sont également à l'étude. Le renforcement de différents dispositifs de soutien à l'internationalisation des PME est également prévu en 2012 (identification de partenaires, clustering, adaptation du programme de portage, renforcement du mécanisme des grappes à l'exportation, stimulation de la formation).

Quant au volet esprit d'entreprise, l'accent sera mis en 2012 sur le renforcement de la prise en compte des besoins des PME dans l'enseignement supérieur, de l'entrepreneuriat universitaire, des stages

d'acculturation à l'entreprise pour les futurs enseignants, de la communication sur la transmission d'entreprises. Par ailleurs, l'intégration de cours visant au développement de l'esprit d'entreprendre dans la formation initiale des enseignants est également à l'étude, de même que l'instauration d'un module de formation à l'esprit d'entreprendre dans des filières de l'enseignement supérieur.

Il est également prévu de poursuivre l'ouverture du programme « EXPLORT » à des partenariats avec les institutions d'enseignement supérieur. Ces partenariats se déclinent sous la forme de stages à l'étranger gratuits pour le compte des entreprises wallonnes.

En matière de soutien à la **création d'activités**, des mesures ont été développées concernant la création d'emploi indépendant à titre principal par des mesures en faveur des indépendants à titre complémentaire : élargissement de l'accessibilité des chèques formation et allongement de la durée d'utilisation des chèques, soutien des candidats entrepreneurs via les structures d'accompagnement à l'auto-crédation d'emploi (SAACE, une 12ème SAACE est attendue pour 2012), mise en place du plan « **Airbag** » pour l'installation en tant qu'indépendants à titre principal des indépendants à titre complémentaire depuis plus de 3 ans et des personnes ayant suivi une formation de chef d'entreprise ou un parcours auprès d'une SAACE. Le processus législatif concernant ce nouveau dispositif est en voie de finalisation ; ce dispositif devrait entrer en vigueur au 1er semestre 2012.

Les Gouvernements wallon et de la Fédération Wallonie-Bruxelles ont poursuivi en 2011 la mise en œuvre de leurs **plans de simplification administrative** (Plan Ensemble Simplifions 2010-2014 et Plan Action Industrie), avec un accent sur la simplification des réglementations, la simplification et la dématérialisation des processus (notamment en matière d'accès des PME aux marchés publics et de permis d'environnement, aspects qui feront encore l'objet d'une attention particulière en 2012), l'évaluation et l'allègement de la charge administrative, la suppression de textes obsolètes (15 nouveaux textes proposés pour suppression). L'introduction du principe de confiance a été lancée à titre pilote en octobre 2011. Le développement d'un « test PME » est également prévu pour 2012.

3. Coordination thématique : Objectifs de la Stratégie Europe 2020

3.1. Emploi

Pour soutenir la hausse du taux d'emploi, la Wallonie et la Fédération Wallonie-Bruxelles mènent une stratégie basée sur trois axes principaux :

- La poursuite et le renforcement d'une politique active d'insertion sur le marché de l'emploi ;
- Le renforcement de la formation tout au long de la vie (cf. également section « Enseignement et formation ») ;
- La création d'un cadre propice à la création d'activités et d'emplois de qualité (cf. chap. 2).

Concernant le premier axe, deux réformes prioritaires sont en cours, pour lesquels les éléments d'avancement suivants peuvent être mis en évidence :

Installation de l'accompagnement individualisé des demandeurs d'emploi

Actuellement, l'objectif est de prendre en charge :

- dans le mois qui suit le mois de l'inscription les jeunes de moins de 25 ans nouvellement inscrits après leur scolarité et disposant au maximum du diplôme de l'enseignement secondaire supérieur ;

- dans les 2 mois qui suivent l’inscription les jeunes de moins de 25 ans nouvellement inscrits après leur scolarité et disposant de l’enseignement supérieur ou universitaire (pour ces derniers, un contact avec le call center a lieu dès le 1er mois) ;
- au plus tard dans les 6 mois après leur inscription les autres demandeurs d’emploi ;
- les personnes convoquées par l’ONEM en dehors de la période d’accompagnement et leur proposer un accompagnement supplémentaire plus léger.

Ce processus d’accompagnement individualisé est instauré progressivement depuis janvier 2010 selon un phasage pour la mise en place des conseillers.

Compte tenu des objectifs liés à l’accompagnement individualisé et des contraintes budgétaires, le FOREM envisage la cible de 528 conseillers référents pour 2012. Ce volume de 528 conseillers permettra la prise en charge adaptée du volume attendu de demandeurs d’emploi en 2012 (objectif de 130.000 personnes), et ce sous réserve de l’impact des dispositions prises par le Gouvernement fédéral (cf. stage d’insertion des jeunes, activation des personnes de 50 ans et +).

Pour 2011, le bilan est le suivant : 500 conseillers ETP (698 personnes) sont affectés à l’accompagnement et près de 95.000 personnes ont été accompagnées par un conseiller référent. A ces 500 conseillers, il faut également ajouter le réseau des assistants sociaux du FOREM (20 personnes pour 16 ETP) qui prennent en charge les personnes ayant des difficultés particulières. Ces agents assurent ainsi l’accompagnement social de ces demandeurs d’emploi en amont du parcours professionnel. Lorsque les difficultés ont été résolues, les conseillers référents reprennent l’accompagnement des personnes vers l’emploi.

Outre la réallocation interne, la montée en puissance des conseillers sur cette nouvelle fonction a, par ailleurs, nécessité la mise en place d’un parcours de formation spécifique.

En ce qui concerne les développements technologiques nécessaires à la mise en œuvre du nouveau dispositif d’accompagnement, ils ont porté essentiellement en 2011 sur le ciblage des publics, le plan d’actions informatisé, la capitalisation des compétences selon des nomenclatures uniformisées et l’outil d’adressage des demandeurs d’emploi à des opérateurs.

Par rapport à 2010, le FOREM a développé deux axes de travail :

- d’une part, l’ensemble des personnes (et plus seulement les jeunes inscrits après leur scolarité) ont bénéficié d’un accompagnement d’un an ;
- d’autre part, le délai entre l’inscription et l’entretien de bilan pour les demandeurs d’emploi autres que les jeunes a été diminué de sorte de permettre une prise en charge au plus tard dans les 6 mois qui suivent l’inscription.

Parmi les personnes accompagnées, une attention particulière est accordée aux femmes (50 %), aux jeunes de moins de 25 ans (36 %) et aux personnes moins qualifiées. Ainsi au niveau de la qualification obtenue, 16 % étaient détenteurs du certificat de base et 34 % du diplôme de l’enseignement secondaire du 2ème degré.

Concernant le décret relatif à l’accompagnement individualisé des demandeurs d’emploi et au dispositif de coopération, il a été adopté par le Parlement et publié au Moniteur belge en janvier 2012. Son arrêté d’exécution devrait être adopté à la fin du 1er semestre 2012.

Renforcement de l'efficacité du service public d'emploi et de formation dans le cadre du contrat de gestion et du décret FOREM

Pour rappel, les principaux objectifs de la réforme sont de définir le cœur de métier (insertion des demandeurs d'emploi sur le marché du travail dans une perspective d'emploi durable et de qualité et satisfaction des besoins de recrutement des employeurs), recentrer le FOREM sur ses missions de base et le restructurer en conséquence, optimiser l'affectation des moyens et des ressources pour plus d'efficacité et d'efficience.

Pour l'année 2011, le bilan est le suivant :

- 31 mars 2011 : adoption par le Parlement wallon du décret instituant un comité stratégique, un bureau exécutif unique et un comité d'audit pour le FOREM ;
- 13 septembre 2011 : signature du contrat de gestion ;
- Décembre 2011 : adoption par le Gouvernement wallon en 2ème lecture du décret FOREM.

Pour 2012, le calendrier est le suivant :

- Mars 2012 : passage du décret FOREM en 3ème lecture au Gouvernement wallon ;
- 2ème trimestre 2012 : finalisation des plans stratégiques opérationnels et transversaux pour la mise en œuvre du contrat de gestion et des tableaux de bord internes.

La mise en œuvre des nouvelles orientations prévues par le Contrat de gestion s'opérera sur la période 2011-2014.

Le développement des politiques de renforcement de la **formation tout au long de la vie** se poursuit (voir également section 3.3) : renforcement ciblé de l'offre de formation (métiers verts, langues, pôles de compétitivité, TIC) notamment avec l'appui des Fonds structurels, articulation entre politiques régionales et communautaires en matière d'enseignement et de formation, et amélioration de l'adéquation entre offre et demande, notamment en développant l'enseignement en alternance et l'enseignement qualifiant et en travaillant plus étroitement avec les secteurs (conventions sectorielles).

Concernant spécifiquement les formations en langues, la plate-forme « Wallangues » a été lancée en 2011, l'objectif est d'atteindre 150.000 inscrits fin 2012 (80.400 inscrits en février 2012). Par ailleurs, 97.152 chèques-formation ont également été remboursés pour l'apprentissage des langues en 2011.

Une convention cadre a été signée en mai 2011 entre les responsables de l'enseignement supérieur et quatre secteurs, à savoir : les nouvelles technologies, la construction et la chimie. Elle doit permettre d'expérimenter l'alternance entre l'enseignement supérieur et les entreprises et favoriser l'expérience chez le jeune travailleur, et doit également contribuer à attirer davantage de jeunes vers l'enseignement supérieur et favoriser l'attractivité de secteurs porteurs.

3.2. R&D et innovation

Les deux Gouvernements poursuivent les efforts pour intensifier les investissements en R&D et en innovation, et renforcer l'efficacité des politiques en la matière. Il s'agit d'une part de soutenir l'excellence de la recherche scientifique, et d'autre part de diffuser et valoriser davantage la recherche et l'innovation au sein du tissu économique et d'améliorer le fonctionnement du système régional d'innovation dans toutes ses composantes (innovation au sens large). Dans cette perspective, la mise

en œuvre de la Stratégie intégrée de la Recherche 2011-2015 et du Plan « Creative Wallonia » a été poursuivie.

Dans le cadre de la **Stratégie Recherche 2011-2015**, les développements suivants sont à pointer pour 2011 :

- Les Gouvernements de la Wallonie et de la FWB ont approuvé en mai 2011 le "Partenariat Wallonie-Bruxelles pour les chercheurs et les chercheuses". Celui-ci comprend six objectifs déclinés en vingt-cinq mesures. Pour le mettre en œuvre, un budget pluriannuel de 1 million € est rendu disponible par le Plan Marshall 2.vert.
- Un 1er appel à projet « partenariats publics-privés » (PPP) a été lancé en novembre 2011. Il est doté d'un budget indicatif de 6 millions €. Le PPP permet de fédérer les moyens financiers de la Wallonie avec ceux d'une entreprise et d'une institution de recherche pour répondre aux exigences d'une rupture technologique dans un secteur d'activité déterminé.
- Le Gouvernement wallon a décidé d'affecter annuellement 5 millions € au soutien aux infrastructures de recherche de très haut niveau : elles permettront aux équipes de recherche de prendre leur place dans la feuille ESFRI.
- Lancement d'un nouvel outil intitulé « First International » : l'objectif de l'appel est de financer des projets de recherche susceptibles d'avoir un impact positif sur le développement économique et social et sur la création d'emplois durables, et de former les chercheurs aux technologies émergentes ainsi que leur donner une expérience de partenariat scientifique international via un stage de 6 mois minimum dans un organisme de recherche étranger. L'appel devrait permettre de financer 10 mandats de chercheurs.
- Lancement, fin novembre 2011, d'un appel à projets « développement durable et environnement », intitulé "WB Green", il est doté d'un budget indicatif de 10 millions €. Pour la première fois dans le cadre d'un programme mobilisateur, les universités, hautes écoles et centres de recherche pourront être partenaires d'un même projet de recherche, qu'ils soient wallons ou bruxellois. Le parrainage est ouvert quant à lui à des entreprises qui possèdent un siège d'exploitation en Wallonie et/ou en Région de Bruxelles-Capitale.

Dans le cadre du Plan Marshall 2.vert, 125 millions € ont été consacrés aux projets de R&D des pôles de compétitivité en 2011 (6ème et 7ème appels à projets). Le 8ème appel est en cours.

Le **Plan Creative Wallonia**, lancé fin 2010, vise à stimuler l'innovation et la créativité en Wallonie, dans la sphère économique mais aussi dans la population dans son ensemble. Le Plan met en œuvre une approche à la fois ouverte et décloisonnée de l'innovation afin d'atteindre plusieurs publics cibles : étudiants, chercheurs, fonctionnaires, entreprises, créateurs,... Il s'agit de développer de nouvelles approches en termes de sensibilisation, de diffusion technologique, de création d'éco-systèmes innovants et de stimulation à la mise sur le marché de produits et services nouveaux. Plusieurs actions ont été développées en 2011, elles seront poursuivies voire renforcées en 2012 :

- Organisation d'une semaine de la Créativité en novembre 2011 ;
- Implication des académies universitaires dans des démarches pluridisciplinaires de recherche et de formation à la créativité et l'innovation ;
- Adoption d'un Master Plan TIC (mise en œuvre prévue en 2012) ;
- Création d'un Observatoire des tendances au service des acteurs économiques wallons ;

- Appel à projets « Coworking » (espaces de travail partagés offrant différents services et favorisant le croisement des connaissances) : 8 projets sélectionnés, budget de 600.000 € ;
- Appel à projets relatif à l'équipement de « Smart work centers ». 6 à 8 projets devraient pouvoir être soutenus en 2012 pour un total de 300.000 € ;
- La mise en place d'un dispositif d'aide à la consultance spécifique visant à soutenir la réalisation d'audit innovation dans les PME, qui sera opérationnel en 2012.
- Clôture de l'appel à projets Boost-up adressé aux indépendants et PME du secteur des industries créatives, avec pour objectif de soutenir la mise sur le marché de prototypes innovants. 6 projets primés, budget 2011 : 400.000 € (qui sera doublé en 2012).
- Wallimage crossmedia : soutien de 8 projets (570.000 €). Ce dispositif vise à soutenir la diffusion de productions via les canaux innovants des technologies digitales permettant d'élargir l'attractivité de l'œuvre au-delà du média dans laquelle elle a été créée.
- Mise en place d'un dispositif de soutien du passage d'un produit technologique innovant de l'état de prototype à l'industrialisation et à la mise sur le marché.

Une nouvelle mesure d'aide à la consultance en éco-innovation en faveur des PME a également été lancée en 2011.

Enfin, une revue par les pairs du système régional d'innovation wallon pilotée par l'OCDE est en cours de réalisation et se clôturera en 2012.

3.3. Enseignement et formation

Les Gouvernements régionaux et communautaire entendent opérationnaliser l'éducation et la formation tout au long de la vie, notamment en développant les synergies entre acteurs de l'enseignement et de la formation et en développant une offre d'enseignement et de formation de qualité et accessible à tous.

Les projets en cours en matière d'enseignement convergent tous vers un objectif commun : la réussite pour chacun par la lutte contre l'échec et l'abandon scolaires. Cet objectif global sous-tend les projets suivants :

La refondation du qualifiant

Dans ce cadre, différents chantiers sont poursuivis dont notamment le soutien aux travaux du Service francophone des métiers et des qualifications (SFMQ) et la mise en œuvre de la certification par unités (CPU) qui est la réponse belge francophone à l'implémentation du système ECVET, le développement de l'alternance, le développement de l'orientation professionnelle en lien avec les besoins du marché du travail ainsi que l'élargissement de l'offre de l'enseignement de promotion sociale.

Les progrès suivants peuvent être soulignés quant aux différents chantiers prioritaires :

- Concernant la CPU, qui remplace le recours au redoublement dans les deux dernières années de l'enseignement obligatoire par un système de remédiation continue, celle-ci a été mise en place progressivement selon 2 modalités en 2010-2011, et l'expérimentation se poursuivra en 2012-2013 avec 5 métiers et une modalité commune à toutes les écoles concernées. Une mise en œuvre complète dans 5 métiers est prévue pour 2013-2014, et sera étendue à d'autres par après. Les premiers résultats sont encourageants.

Concernant la formation des enseignants, un gros programme de formation a été conçu pour l'implémentation de la CPU. A ce jour, plus de 800 personnes ont été formées.

Les formes 3 et 4 de l'enseignement spécialisé en secondaire sont également concernées.

Concernant le volet européen, le projet CPU-Europe continue ses travaux : Des visites ont déjà eu lieu en Finlande, en France et au Luxembourg, ainsi qu'en Communauté germanophone, pour prendre connaissance des projets locaux. Suite à un appel à projet de la Commission, un groupe d'experts ECNET a été mis sur pied sur le territoire Wallonie-Bruxelles.

- L'ouverture des **Centres de Technologie Avancée** (CTA) se poursuit (14 pour 2010-2011, 9 prévus pour 2011-2012 et 8 pour 2012-2013), avec l'appui des Fonds structurels.
- Les **Instances de Pilotage Inter-réseaux de l'Enseignement Qualifiant** (IPIEQ), ont mené en 2010-2011 des opérations de sensibilisation aux métiers et filières techniques. Celles-ci ont dans un premier temps travaillé sur des projets de valorisation de l'enseignement qualifiant et dans un deuxième temps abordent en 2011-2012 véritablement leur champ d'action central : le redéploiement de l'offre d'enseignement secondaire qualifiant par des mesures de soutien à la création d'options porteuses d'emploi, le maintien d'options faiblement peuplées, voire la concentration d'options. Pour 2012-2013, on connaîtra les premiers projets de regroupement d'options, et une évaluation sera réalisée.
- **Réforme de l'alternance** : celle-ci vise la mise en place d'un contrat unique en alternance pour tous les jeunes inscrits dans le cadre d'une formation en alternance en lien avec l'obligation scolaire (IFAPME/SFPME/CEFA). Il remplacera le contrat d'apprentissage et la convention insertion socio-professionnelle. Il est en outre prévu de permettre l'obtention de la certification CQ6 pour l'IFAPME. A cet égard, il existe un projet de passerelle (partenariat EPS/IFAPME) entre la Formation Chef d'entreprise et le bachelor.
En attendant la création de l'Office Francophone de la Formation en Alternance qui se heurte à des difficultés juridiques, les Gouvernements ont décidé de lancer un groupe de pilotage chargé d'actions de promotion et de soutien à l'alternance. Au terme de l'année scolaire 2011-2012, un projet de contrat unique d'alternance devrait être disponible, ce qui rendra l'alternance plus lisible et plus praticable tant pour le citoyen que pour l'entreprise.

La reconnaissance des compétences acquises en-dehors de l'enseignement fait également, depuis 2009, l'objet d'un projet de certification appelée « Reconnaissance des Compétences acquises en Formation » (ReCaF). Ces formations sont liées aux besoins du marché du travail et à un métier déterminé. Les certificats sont délivrés en fin de formation selon un modèle commun et en lien avec la validation des compétences.

- **Promotion des métiers et des filières techniques** : L'année 2012 est marquée par l'organisation de l'Euroskills à Spa-Francorchamps. Pour préparer cet événement, des villages-métiers ont été installés pendant les épreuves de sélection. Plus de 2.500 jeunes les ont visités. Cette initiative conjointe pourrait être renouvelée.
- **Les bassins de vie et pôles de synergies** devraient donner lieu à un accord de coopération présenté au 2ème semestre 2012. Les groupes de travail ont été mis en place en 2011, et la concertation avec les instances concernées a été lancée début 2012.
- **Le Service Francophone des Métiers et Qualifications (SFMQ)** : Après une phase expérimentale durant l'année scolaire 2010-2011, le SFMQ a démarré l'année 2011-2012 la production d'une série de nouveaux profils de métiers et de formation. Ces profils de formation approuvés par tous les

acteurs de l'enseignement et de la formation seront déclinés en référentiel de formation ou programmes de cours.

L'accompagnement d'expériences-pilotes de lutte contre le redoublement

Il s'agit d'une première étape d'une dynamique lancée sur le long terme, à différents moments du cursus scolaire et avec les différents acteurs concernés.

- Décolage : au bénéfice des enfants de 2,5 à 8 ans et des adultes qui les entourent, le projet vise la réduction progressive des maintiens et redoublements à l'école fondamentale. Calendrier : séances d'infos en mars et lancement des projets-pilotes en septembre.
- Appel à projets de différenciation pédagogique au sein du 1er degré commun. L'objectif est de soutenir des expériences pilotes de parcours d'apprentissage adaptés et accompagnés, en vue d'atteindre les compétences-socles à 14 ans, pour des élèves ayant obtenu le CEB.

Le projet de décret relatif à la scolarisation des élèves primo-arrivants

Début 2012, le Gouvernement de la FWB a approuvé en 1ère et 2ème lectures l'avant-projet de décret visant à mettre en place un dispositif d'accueil et de **scolarisation des élèves primo-arrivants** (DASPA) en remplacement du décret de 2001 qui vise l'insertion des élèves primo-arrivants dans l'enseignement (« décret classes passerelles »). Ce nouveau dispositif plus souple devrait être en place dès la rentrée de septembre 2012. Celui-ci vise à assurer l'accueil, l'orientation et l'insertion des élèves primo-arrivants, à proposer un accompagnement scolaire et pédagogique adapté aux profils d'apprentissage des élèves et à proposer une étape de scolarisation intermédiaire d'une durée limitée avant la scolarisation dans une classe ordinaire.

Le dispositif pilote cellule bien-être

Depuis septembre 2011, 80 établissements scolaires de tout réseau, niveau et type participent au dispositif pilote cellule bien-être, pour une durée de 2 ans. L'objectif est de favoriser la mise en place de projets de prévention globale et durable au sein des établissements scolaires, qui tiennent compte de leur diversité, de leurs besoins et de leurs ressources, en veillant à l'articulation entre les acteurs, dans le respect des rôles et missions de chacun.

L'accord relatif à la taille des classes

Début 2012, le Gouvernement de la FWB a pris acte de l'accord relatif à la **taille des classes dans l'enseignement fondamental et secondaire**. Celui-ci, conclu en décembre 2011 avec les organisations syndicales et les Pouvoirs Organisateur, prévoit d'optimiser les moyens d'encadrement affectés aux écoles avec pour objectif de définir un nombre maximum d'élèves par classe.

L'intégration des élèves à besoins spécifiques dans l'enseignement ordinaire

Après deux années en phase de lancement progressif, 2012 est l'année d'évaluation pour régulation du processus en concertation avec les acteurs.

Depuis 2009, la Fédération Wallonie-Bruxelles s'est engagée dans un vaste chantier de **modernisation de son enseignement supérieur**. Cette modernisation suppose un large éventail de mesures diverses dont l'élaboration et la mise en œuvre s'inscrivent dans un calendrier pluriannuel.

Parmi les actions les plus récentes qui s'inscrivent dans les pistes de modernisation préconisées par la Commission, on peut citer, sans être exhaustif :

- Le décret relatif à la gratuité et à la démocratisation de l'enseignement supérieur (19 juillet 2010). Un décret en préparation, instaurant un enseignement supérieur inclusif, poursuit le même objectif, en facilitant l'accès et le déroulement des cursus des étudiants en situation de handicap.
- Le décret relatif aux supports de cours (6 octobre 2011) qui garantit l'accès aux syllabi et autres supports de cours à tous les étudiants, constitue non seulement un élément appréciable de lutte contre le décrochage et de lutte contre l'échec mais apporte également des garanties en termes de qualité de la formation.
- Le décret relatif aux études relevant de l'enseignement supérieur en alternance (20 octobre 2011), qui prévoit qu'une partie des compétences nécessaires pour l'obtention d'un diplôme délivré par un établissement d'enseignement supérieur puisse être acquise en entreprise, permet d'amorcer un rapprochement structurel et pédagogique entre l'enseignement et les entreprises. Par ailleurs, des masters en alternance sont actuellement expérimentés par les hautes écoles au niveau de l'enseignement supérieur de la Fédération Wallonie-Bruxelles.

En termes de perspectives, les actions évoquées ci-dessus doivent être amplifiées et les réflexions en cours doivent se développer. Ainsi, la modernisation de l'enseignement supérieur en Fédération Wallonie-Bruxelles passera par une redéfinition profonde du paysage de l'enseignement supérieur. La nouvelle structure en projet s'articule, d'une part, sur une structure faîtière unique, chargée notamment de renforcer la visibilité de notre enseignement supérieur à l'international et, d'autre part, sur des pôles qui devront, entre autres missions, renforcer la qualité et l'efficacité de l'enseignement supérieur, en concertation étroite avec les acteurs socio-économiques de leur zone géographique.

3.4. Action sociale et Cohésion sociale

La Wallonie a fait de la cohésion sociale un objectif politique qu'elle définit, comme la capacité d'une société à assurer le bien-être de tous ses membres et comme un processus dynamique reprenant l'ensemble des moyens mis en œuvre pour assurer à tous, l'accès aux droits fondamentaux. La cohésion sociale résulte de la force des liens qui unissent une collectivité et dépend de l'accès des citoyens au logement, à l'emploi, aux soins, à la culture, aux loisirs. C'est donc une approche transversale et globale qui est mise en œuvre.

En matière d'insertion socioprofessionnelle, la politique menée en Wallonie est universelle, mais des efforts particuliers sont déployés pour accompagner certaines catégories de chômeurs, notamment les personnes les plus éloignées du marché du travail. Les axes principaux de la politique régionale en matière d'inclusion sociale portent sur l'éducation, la formation et l'insertion sur le marché du travail, notamment via des mesures de soutien à l'emploi et au développement de l'économie sociale. La Wallonie a également développé une approche intégrée en matière de lutte contre la grande pauvreté, de lutte et de prévention contre le surendettement, et d'accès effectif au logement.

A cet égard, elle soutient les trois axes prioritaires identifiés par la Plate-forme belge contre la pauvreté UE 2020 : l'inclusion active pour les personnes exclues du marché du travail, la lutte contre le sans-abrisme et le logement précaire, la lutte contre la pauvreté des enfants.

Concernant les mesures prioritaires, les éléments d'avancement suivants peuvent être pointés :

- Conciliation entre vie privée et vie professionnelle en augmentant l'offre dans les services d'accueil de l'enfance, d'aide aux personnes,... : Afin de répondre à l'impératif de la fin du régime notifié à l'Europe dans le cadre des aides d'Etat, il y aura 3 régimes distincts au niveau des postes APE : le marchand, le non-marchand et les pouvoirs locaux. A cet égard, un nouveau décret APE pour le marchand sera finalisé au cours de 2012 pour application dès 2013. Ce nouveau décret APE

marchand aura pour objectif de soutenir les petites entreprises lors de la création du 1er, 2ème et 3ème emploi. Il visera notamment les groupes-cibles suivants : les 50 ans et plus, les jeunes de moins de 30 ans, les personnes ayant une durée d'inoccupation supérieure à 2 ans.

A la fin 2011, 2.300 postes ETP APE/PTP ont été pérennisés. Concernant les nouveaux postes, le Gouvernement wallon a pris la décision d'ouvrir 260 postes APE en 2012 dans les secteurs visant les personnes handicapées, les aînés et autres publics.

- **Renforcement de l'appui pour les publics éloignés du marché de l'emploi :** En matière d'alphabétisation, une convention pluriannuelle (2011-2013) entre la Région wallonne et Lire et Ecrire en Wallonie a été signée en septembre 2011. Cette convention reprend 4 axes de travail : l'appui au développement de la logique des plans d'actions territoriaux pour l'alphabétisation, le développement de la détection de l'analphabétisme, le renforcement de l'offre de formation et notamment pour les publics en (ré)affiliation sociale, le soutien à la formation des travailleurs. Un état des lieux des actions a été réalisé en 2011, il sera complété par une évaluation externe en 2012.

Le refinancement du dispositif de l'article 61 de la loi organique des CPAS visant l'engagement de bénéficiaires du RIS par les entreprises, à hauteur de 50 %, a été décidé en 2011 et est entré en vigueur début 2012. Des formations et informations aux CPAS ont été développées.

- **Logement :** La politique d'augmentation et d'amélioration de la qualité de l'offre de logements se poursuit. Il s'agit notamment d'accroître le parc de logements publics et de rénover le parc existant notamment en vue d'en améliorer les performances énergétiques, d'octroyer des primes au logement et à l'énergie pour l'amélioration des logements privés.
- **Financement structurel des abris de nuit :** La réflexion se poursuit sur ce chantier, la concertation avec les partenaires publics et associatifs se poursuivra en 2012, de même que la recherche de moyens financiers.
- **Lutte contre le surendettement :** En matière de prévention, un portail sera lancé en mars 2012. La réorganisation et la professionnalisation du secteur est en cours (textes passés en 1ère lecture en octobre 2011, 2ème lecture au premier semestre 2012). Le refinancement du secteur a été obtenu, et 37 postes APE lui seront dédiés.
- **Renforcement de l'accès aux droits fondamentaux au niveau local :** Le Plan de cohésion sociale des villes et communes de Wallonie (PCS) 2009-2013 vise à soutenir les communes wallonnes qui s'engagent à promouvoir la cohésion sociale sur leur territoire. Le PCS promeut l'exercice de 6 droits fondamentaux de compétence régionale (le droit à un revenu digne, le droit à la protection de la santé et à l'aide sociale et médicale, le droit à un logement décent et à un environnement sain, le droit au travail, le droit à la formation, le droit à l'épanouissement culturel et social) et active 2 leviers : le développement social des quartiers et la lutte contre toutes les formes de précarité, de pauvreté et d'insécurité au sens large.

Les PCS favorisent la cohésion sociale dans 147 communes wallonnes pour un volume d'emploi estimé à près de 670 ETP. Au total, le Plan mobilise près de 34 millions € (2010). Au total, on recense 1.699 actions réparties sur 4 axes : l'insertion socio-professionnelle (24 %), l'accès à un logement (12 %), l'accès à la santé et le traitement des assuétudes (19 %), le retissage des liens sociaux, intergénérationnels et culturels (43 %).

L'évaluation d'impact du premier Plan de cohésion sociale 2009-2013 sera réalisée pour la fin 2012. Elle doit aussi permettre d'identifier les améliorations possibles, en vue de la préparation du prochain PCS 2014-2019.

- Le **Plan d’actions « Droits de l’enfant » 2011-2014** en Wallonie et en Fédération Wallonie-Bruxelles poursuit 2 axes : l’information, la formation et l’éducation aux droits de l’enfant et la lutte contre les inégalités sociales et les discriminations. Il se compose de mesures concrètes visant à garantir à tous les enfants un niveau de vie suffisant, ce qui nécessite d’attacher une attention toute particulière au logement des enfants, de soutenir la parentalité, de garantir à chaque enfant un accueil, un enseignement et une éducation de qualité, de lutter contre les inégalités de santé et de lutter contre la maltraitance.

3.5. Energie-Climat

La politique wallonne en matière d’énergie repose sur quatre axes fondamentaux que sont la promotion de l’utilisation rationnelle de l’énergie (en ce compris l’efficacité énergétique), le développement des énergies renouvelables, l’accès à l’énergie pour toutes et tous, et l’encadrement des marchés libéralisés de l’électricité et du gaz.

Par ailleurs, le Plan Marshall 2.vert consacre une intégration transversale des problématiques de développement durable, et en particulier des questions énergie-climat, ce qui implique une approche intégrée mobilisant différents champs d’intervention : recherche et innovation, aménagement du territoire, financement, accompagnement et soutien des entreprises, emploi, formation, politique industrielle,...

Dans le cadre de la **stratégie régionale de développement des énergies renouvelables**, l’objectif global est de tendre à 20 % de sources renouvelables dans la consommation d’énergie finale en 2020, dont une contribution de 8.000 GWh d’électricité de sources renouvelables sur le sol wallon.

Les mesures et évolutions suivantes peuvent être pointées en lien avec cet objectif :

- La définition d’un objectif éolien de 4.500 GWh à l’horizon 2020. Cet objectif s’inscrit dans l’actualisation du cadre de référence actuel. Il comportera une cartographie positive et la mise en place d’un cadre décréteil. L’aboutissement d’un travail d’inventaire des compétences des entreprises wallonnes dans les différents segments de la filière éolienne, de la conception à l’installation, permet également d’envisager des retombées socio-économiques liées à l’essor de la filière.
- Le régime de soutien à l’énergie solaire a été adapté. Concernant les installations solaires photovoltaïques de moins de 10 kW, le nombre de certificats verts est désormais dégressif au cours du temps. Grâce à cette mesure, un temps de retour sur investissement avantageux est maintenu malgré la diminution du nombre de certificats verts sur la durée de vie de l’installation. Les primes pour le solaire thermique sur les habitations neuves ont également été adaptées de manière à les intégrer dans le dispositif de soutien aux maisons neuves performantes, tout en conservant un incitant spécifique pour cette filière.
- Les travaux relatifs au mécanisme de soutien de l’électricité verte via les certificats verts se poursuivent dans le cadre de l’amélioration du système actuel en visant notamment un soutien global raisonnable par filière. Les quotas de certificats verts post-2012 ont été définitivement adoptés, donnant une visibilité pour les investissements d’électricité verte à l’horizon 2020. L’adaptation du mécanisme des certificats verts doit aboutir en 2012.
- Une étude indicative relative au potentiel biomasse-énergie en Wallonie a permis de solliciter certains acteurs du secteur. Les travaux se poursuivront pour aboutir à une stratégie ‘biomasse durable’, en ce compris la biomasse à des fins de chaleur et de cogénération, à la fin de l’année 2012.

- Dans le cadre de la transposition de la Directive 2009/28/CE, il est prévu de mettre en place une démarche de certification des installateurs de systèmes de production d'énergie à partir de sources renouvelables, en partenariat avec les autres entités fédérale et fédérées.

Le Plan Pluriannuel relatif à **la première Alliance Emploi-Environnement** (AEE) a été adopté en septembre 2011 par le Gouvernement wallon, de même qu'une quarantaine de contrats multisectoriels. L'objet de ces contrats est une adhésion de principe aux objectifs généraux de l'Alliance et l'engagement à contribuer aux actions prévues dans un ou plusieurs objectifs spécifiques. Sa mise en œuvre s'étalera sur la période 2011 – 2014.

L'objectif général de la première AEE est d'améliorer la qualité du bâti wallon et des performances énergétiques associées, tout en assurant la transition de l'ensemble du secteur de la construction vers une approche plus durable et en renforçant son niveau d'emploi.

Cet objectif général s'articule autour de 3 objectifs spécifiques :

1. Stimuler la demande de rénovation / construction durable de bâtiments privés

Un des objectifs spécifiques de l'AEE est de stimuler la demande de rénovation de logements privés via la mise en place d'un dispositif cohérent et attractif d'incitants. Ce dispositif s'articulera autour d'un Partenariat public-ménage (PPM).

Ce PPM doit être vu comme un plan de réforme et de rationalisation progressif des dispositifs incitatifs existants, complété par de nouvelles mesures financières et non financières (accompagnement et guidance). Il s'articulera autour de quatre axes majeurs :

- Mise en place d'un guichet unique, engagement d'écopasseurs (accompagnement des ménages) et mise en place d'un « passeport » du bâtiment (Ecopass) ;
- Une réforme du système des primes « énergie-logement » accessibles actuellement aux citoyens visant à rationaliser les dispositifs ;
- Une mise à disposition d'un financement AEE attractif pour les ménages qui se lancent dans au moins deux types de travaux de rénovation durable différents ;
- Des mesures incitatives complémentaires, notamment en faveur des locataires, ainsi que visant la transposition des Directives relatives à l'efficacité énergétique et aux services énergétiques et à la Performance énergétique des bâtiments.

Concernant les entreprises du secteur privé, différents incitants seront adaptés ou créés.

- Expérience pilote en matière de tiers investisseur relatif aux économies d'électricité des indépendants commerçants (accompagnement et mécanisme financier) ;
- Analyse et réorientation le cas échéant du programme d'aide aux économies d'énergie dans l'entreprise (AMURE) ;
- Les 16 accords de branche de 1ère génération arrivent à échéance fin 2012. Les accords de 2ème génération pourraient intégrer les dimensions relatives aux énergies renouvelables et au cycle de vie des produits ;
- Appel à projets pour la réalisation d'ouvrages exemplaires dans le secteur tertiaire ;

- Mise en place d'un système de garantie pour les investissements en efficacité énergétique dans les PME.

2. Stimuler la demande de rénovation / construction durable de bâtiments publics

Cet objectif sera poursuivi au travers d'une palette d'actions visant :

- Les marchés publics : intégration de clauses sociales et environnementales dans les cahiers de charges, élaboration d'un référentiel de performance non réglementaire,...
- La mise en œuvre d'un plan de **rénovation du parc de logements publics (Plan PIVERT)**. Suite aux appels à projets lancés en 2011, ceux-ci seront mis en œuvre en 2012 (4.000 logements) ;
- La réalisation de projets pilotes dans les logements publics ;
- Le développement de chaufferies collectives dans le secteur du logement public ;
- Le lancement de 2 appels à projets UREBA en faveur des écoles, des bâtiments communaux et du secteur associatif et la rénovation énergétique des bâtiments administratifs wallons.

3. Renforcer les capacités du secteur de la construction, en ce compris l'offre de formations, pour la rénovation / construction durable de bâtiments

Plusieurs catégories d'actions sont prévues :

- La mise en œuvre d'un vaste plan intégré de formations « vertes » : De multiples métiers sont concernés et différents partenaires sont associés. Plusieurs publics sont visés : les demandeurs d'emploi, les apprenants en alternance, les élèves et leurs enseignants. Les actions concernent aussi bien la formation que la promotion des métiers et l'orientation. Ce vaste programme a pour ambition d'ajuster l'offre de formation en fonction des besoins nouveaux des entreprises, de manière à favoriser le maintien et la création d'emploi dans un secteur intensif en main-d'œuvre.
- L'accompagnement spécifique des entreprises de la construction et la promotion de l'esprit d'entreprendre, la création de clubs d'entrepreneurs de la construction durable, l'élaboration et la mise en place d'un label qualité des entreprises ;
- Un appel à projets « éco-matériaux » visant à développer de nouvelles filières en Wallonie.

Bijlage 5: Hervormingsprogramma Brussels Hoofdstedelijk Gewest

1. Inleiding

Brussel staat op een keerpunt in zijn geschiedenis voor vijf grote uitdagingen:

- **De bevolkingsgroei** die noopt tot een concentratie van de middelen voor de bouw van nieuwe voorzieningen, woningen, plaatsen in kinderkribben en scholen die voor iedereen toegankelijk zijn, een doeltreffende mobiliteit, het behoud van een kwaliteitsvolle dienstverlening voor de hele bevolking en een reflectie over de organisatie van de stedelijke functies; de verwachte groei met 14.000 inwoners/jaar (1,3%) ligt tweemaal zo hoog als in Vlaanderen en Wallonië. Deze is voor een groot deel toe te schrijven aan de natuurlijke aangroei (8.000) en migratie, met een hoog positief saldo voor de externe migratie (van en naar het buitenland 21.000) en een negatief saldo van en naar de rest van België (- 15.000). Dit brengt meerdere gevolgen met zich mee: verjonging van de bevolking (stijging van het aantal jongeren met 30%) en een actieve bevolking die sterker toeneemt dan de tewerkstelling (met een oplopende werkloosheid tot gevolg). De externe migratie omvat voor 2/3 laaggeschoolde bevolkingsgroepen met beperkte middelen, wat leidt tot een aanzienlijke daling van het gemiddeld inkomen/inwoner (tot 85% van het Belgisch gemiddeld inkomen en lager dan het gemiddeld inkomen in Vlaanderen en Wallonië) en het evenwicht van de gewestelijke financiële ontvangsten dreigt aan te tasten.
- **Werkgelegenheid, opleiding en onderwijs**, een uitdaging die groter is dan ooit tevoren als gevolg van de economische crisis die is voortgevloeid uit de financiële crisis, met daarbovenop de bevolkingsgroei, waardoor steeds meer jongeren hun intrede doen op de arbeidsmarkt.

Brussel is het eerste tewerkstellingsbekken van het land met bijna 715.000 arbeidsplaatsen, waarvan de helft wordt ingenomen door pendelaars (waarvan er ongeveer 130.000 in Wallonië wonen en 234.000 in Vlaanderen). De werkloosheidsgraad bedraagt er evenwel 20%, dit is tweemaal zoveel als het nationaal gemiddelde (30% bij de min 25-jarigen). De economische groei is in Brussel bijzonder sterk gekoppeld aan de toename van de werkgelegenheid. Voor de nieuw gecreëerde banen is een hoog scholingsniveau vereist, waardoor zij niet toegankelijk zijn voor de werkzoekenden. De residentiële buurteconomie kan net als de evenementensector en de horeca meegroeien met de internationale functie en jobs bieden voor laaggeschoolden.

Eén jongere op 4 verlaat de school zonder diploma middelbaar onderwijs op zak : de scholen moeten hun werking fundamenteel herzien en zich opnieuw in staat tonen bij te dragen tot integratie en sociale promotie.

- **De milieu-uitdaging** die erin bestaat Brussel te laten uitgroeien tot een toonbeeld op het vlak van duurzame ontwikkeling. Hierbij moet aandacht uitgaan naar de vrijwaring van de leefkwaliteit van de inwoners (mobiliteit, luchtkwaliteit, prijs van het energieverbruik, ...), komt het erop aan solidair te zijn ten opzichte van de volgende generaties en onze verantwoordelijkheid te nemen om als internationale hoofdstad het voorbeeld te geven (onder meer voor wat de uitstoot van broeikasgassen betreft). Deze uitdaging biedt bovendien heel wat economische mogelijkheden om banen te scheppen en kan bijdragen tot de bevordering van het internationale imago van het Gewest. De Regering heeft zich ertoe verbonden de productie van broeikasgassen tegen 2025 met 30% te verminderen.

- **De bestrijding van armoede en de maatschappelijke tweedeling van de stad**, die noopt tot een voortzetting en een intensivering van de transversale en geterritorialiseerde beleidsinitiatieven op sociaal, economisch en cultureel vlak. Daarbij komt het erop aan de maatregelen te richten op de meest kansarme gebieden en wijken en actief de strijd aan te binden tegen alle vormen van discriminatie.
- **De internationalisering** die meer dan ooit de roeping is van Brussel. De burgers moeten hierin echter een grotere rol krijgen en zij moet de inwoners van de stad beter ten goede komen. Alle lagen van de bevolking, en dan vooral de minst geschoolden, moeten beter worden van deze dynamiek, die actief moet bijdragen tot de bestrijding van de risico's op sociale uitsluiting.

Brusselse economische context

De conjunctuurindicatoren tonen aan dat de Brusselse economische activiteit, na de heropleving van 2010, tijdens het eerste halfjaar van 2011 dynamisch is gebleven, ook al was er tijdens het tweede kwartaal een aanzienlijke daling van het groeitempo. Deze evolutie stemt overeen met de duidelijke conjunctuurvertraging die we in diezelfde periode op nationaal en internationaal niveau konden waarnemen. Tijdens het tweede kwartaal van 2011 bleef de Brusselse activiteit toenemen in de groothandel, de bouw en de industriële takken. Enkel in de bedrijfstak « immobiliën, verhuur en diensten aan de ondernemingen » stelden we een krimp vast. Hoewel tal van sectoren nog niet de dynamiek hebben herwonnen van vóór de crisis, merken we toch dat de weerslag van de crisis aan het afzwakken is. Afgezien van de bouw knoopten alle andere bedrijfstakken opnieuw aan met activiteitsniveaus die vergelijkbaar zijn met diegene die werden waargenomen vóór het uitbreken van de crisis. Qua ondernemingsdynamiek stellen we vast dat het aantal actieve ondernemingen in het eerste halfjaar van 2011 op het grondgebied van het Gewest sneller toenam dan op Belgisch niveau. Halverwege 2011 telde Brussel 83.638 actieve ondernemingen, wat 2,3% meer is dan vorig jaar.

De jongste resultaten van de vertrouwensenquête bij de gezinnen en de ondernemingen bieden sombere conjuncturele vooruitzichten voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tijdens het eerste halfjaar van 2012, ook al zou de vertraging die we sinds halverwege 2011 waarnemen, bescheiden blijven. In het licht van de recente herziening van de Belgische groeicijfers en de algemene terugval van het vertrouwen van de Brusselse gezinnen en bedrijfsleiders, is het nodig om de jongste groeiprognoses van het Brussels BBP, die dateren van de zomer van 2011 en uitgingen van een groei met 2,4% in 2011 en een groei met 1,7% in 2012, naar beneden toe te herzien. Vooral voor 2012 dringt zich een zware correctie op, vermits de evolutie van het nationaal BBP geraamd wordt op slechts 0%. Op middellange termijn zou het reëel groeitempo in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest opnieuw dicht aanleunen bij zijn trendmatige evolutie, met tussen 2013 en 2016 waarden van ongeveer 2%. Deze groei zou voornamelijk geschraagd worden door de aan belang winnende marktdiensten en in het bijzonder door de « immobiliën, verhuur en diensten aan de ondernemingen », de financiële diensten, de « vervoers- en communicatiesector » en de « handel en horeca ». Daarenboven wordt verwacht dat de inkringing van de activiteit in de industriële bedrijfstakken de komende jaren zal afnemen, wat betekent dat het aandeel van de industrie in de gewestelijke toegevoegde waarde zou stabiliseren.

Het aantal loontrekkenden op de Brusselse arbeidsmarkt die hun woonplaats hebben in het Gewest, is in het eerste kwartaal van 2011 blijven stijgen. De indicator gebaseerd op het aantal gepresteerde uren in de uitzendactiviteit bevestigt dat de tewerkstelling in het tweede kwartaal van 2011 goed heeft standgehouden, ook al blijkt zich een vertraging af te tekenen. De tweede helft van 2011 oogt op het vlak van werkgelegenheid trouwens een pak minder gunstig. Volgens de jongste gewestelijke prognoses zou de Brusselse interne werkgelegenheid in dat jaar globaal met ongeveer 6.000 eenheden toenemen. De bijna nulgroei van de Belgische economische activiteit die verwacht wordt voor 2012, zou zwaar doorwegen op de schepping van banen. Op middellange termijn zou de groei van de interne werkgelegenheid op het Brussels Hoofdstedelijk grondgebied oplopen tot 1% per jaar, wat

evenveel is als het groeicijfer voor het hele land. Dit zou betekenen dat er tussen 2013 en 2016 in totaal ongeveer 29.000 arbeidsplaatsen bijkomen. Deze verhoging van de interne werkgelegenheid zal weliswaar niet volstaan om de toename van de actieve bevolking in het Gewest volledig op te vangen, maar zou toch dynamisch genoeg moeten zijn om te leiden tot een stijging van de tewerkstellingsgraad.

Brussel wordt inderdaad gekenmerkt door een specifieke en bijzonder snelle demografische evolutie, die zich op middellange termijn zou vertalen in een sterke toename van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (+ 1,6% per jaar van 2013 tot 2016). In verband met het arbeidsaanbod kunnen we opmerken dat de actieve bevolking een identiek groeitempo zou volgen, dat dus iets lager ligt dan de verwachte stijging van de werkende actieve bevolking (+ 2,1% tussen 2013 en 2016). Deze laatste groep zou profiteren van de aanhoudende groei van de interne werkgelegenheid en van de evolutie van de pendelaarsstromen in het voordeel van de tewerkstelling van de Brusselse ingezetenen. Op middellange termijn zou de tewerkstellingsgraad in het Gewest dus lichtjes moeten stijgen. Het is evenwel aangewezen te zorgen voor onderwijs en een passend opleidingsaanbod en tevens iedere maatregel veilig te stellen waardoor massaal jobs gecreëerd kunnen worden die toegankelijk zijn voor de Brusselaars, om zo het hoofd te kunnen bieden aan de verwachte bevolkingsgroei.

2. Doelstelling - Tewerkstellingsgraad

Brussel is het grootste tewerkstellingsbekken van het land met bijna 715.000 arbeidsplaatsen, waarvan er 357.000 worden ingenomen door pendelaars uit Vlaanderen en Wallonië. Tussen juni 2009 en juni 2010 is het aantal bezoldigde banen in het BHG gestegen. We stellen inderdaad een netto-toename vast van de werkgelegenheid met 1,4% (DynaM³), voornamelijk bij de KMO's.

Om deze positieve evolutie te ondersteunen, gaat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verder met de uitvoering van :

- de **New Deal** (het Pact voor een Duurzame Stedelijke Groei) die op de eerste plaats de tewerkstelling van de Brusselaars beoogt te bevorderen via de synergie « Werkgelegenheid-Milieu-Economie-Opleiding ». Zij berust op 5 actiedomeinen : het leefmilieu, de internationale ontwikkeling, waaronder toerisme, de handel & horeca, de non-profit & de buurtdiensten, evenals het openbaar ambt en de innoverende sectoren. Dit in 2011 ondertekende Pact mobiliseert alle publieke en private actoren ten gunste van de tewerkstelling.
- **het Talenplan voor de Brusselaars** dat de talenkennis van de Brusselaars, en in het bijzonder van de werkzoekenden, beoogt te bevorderen, te versterken en te verbeteren teneinde hun inschakeling en integratie op de arbeidsmarkt vlotter te laten verlopen. Het streeft ernaar de verschillende bevoegde tewerkstellings-, opleidings- en onderwijsinstanties nauwer te doen samenwerken.

Met het oog op de verwezenlijking van de in het NHP opgenomen doelstellingen in verband met werkgelegenheid en overeenkomstig de Regeerverklaring 2009-2014 zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zich daarenboven toespitsen op en prioritair werken rond de volgende **transversale acties** die uitvoering beogen te geven aan de doelstellingen van de Europa 2020 Strategie :

2.1.. De verdere ontwikkeling van de economische activiteit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om massaal nieuwe arbeidsplaatsen te blijven creëren door maximaal gebruik te maken van het nieuwe werkgelegenheidspotentieel binnen de arbeidsintensieve sectoren.

Brussel is het eerste tewerkstellingsbekken van het land met bijna 715.000 arbeidsplaatsen. De voorbije 5 jaar zijn er in het Brussels Gewest ondanks de economische crisis 40.000 banen bijgekomen. Tussen juni 2009 en juni 2010 was er een netto-toename van de bezoldigde tewerkstelling met 1,4%, vooral in de handel, de opslagsector en de horeca. Deze tewerkstellingsgroei is in de eerste plaats

waarneembaar bij de KMO's, die 95% van het Brussels economisch weefsel uitmaken. Instrumenten zoals de New Deal, de alliantie « Werkgelegenheid - Leefmilieu », de sociale economie en de meerwaarde-economie (BRUSOC) zullen in de toekomst steun blijven genieten. Verder zal ACTIRIS inspanningen blijven leveren om de werkgevers in het Gewest te sensibiliseren door het ondertekenen van aanwervingsscharters of samenwerkingsovereenkomsten.

2.2. De begeleiding van werkzoekenden versterken, met bijzondere aandacht voor de jongeren, die in het BHG een uitermate kwetsbare groep zijn

De maatregel « Opbouw van een verplicht contract voor beroepsproject » (CBP) voor de min-25-jarigen die zich na hun studies inschrijven, ging van start op 30 juni 2010. Deze begeleiding, die begint met een onmiddellijke « screening » van de werkzoekende, moet verhinderen dat jonge werkzoekenden in de werkloosheid verzeild geraken door vroegtijdig te handelen, vanaf de eerste inschrijving bij Actiris, door middel van een kwalitatieve, geformaliseerde en gepersonaliseerde en aangepaste begeleiding volgens het studieniveau en het actieplan. Uit een eerste longitudinaal onderzoek (juli 2011) is gebleken dat de tewerkstellingsgraad van jonge schoolverlaters voor wie in 2010 een beroepsproject werd opgesteld, 10,6% hoger ligt dan die van dezelfde groep jongeren 1 jaar eerder. Daarenboven hebben we vastgesteld dat dit instrument vooral ten goede komt aan laaggeschoolden (maximaal getuigschrift hoger secundair onderwijs). Het verschil in termen van tewerkstelling tussen de twee bestudeerde groepen varieert inderdaad van 21,2% voor de laaggeschoolden tot 5,6% voor de hogeschoolden.

Sinds juni 2011 geldt de CBP-formule trouwens voor alle werkzoekenden jonger dan 50 die zich inschrijven bij Actiris. De intensiteit van de begeleiding hangt tevens af van het studieniveau van de werkzoekende en van de inhoud van het actieplan. De begeleiding blijft evenwel het meest intens voor jongeren onder de 25. De uitbreiding van de verplichting dient te gebeuren in overleg met de sociale partners, overeenkomstig de Regeerverklaring.

Naast het CBP werd in 2011 ook heel wat steun uitgetrokken voor maatregelen zoals de « Jeep- en Jump-projecten », de SBO « vormende beroepservaring », het doorstromingsprogramma, de sociale uitzendkantoren, de « Job days », de verspreiding van de federale wervingsplannen bij het doelpubliek en de werkgevers en de individuele beroepsopleiding in de onderneming (IBO). Deze initiatieven bereikten zo'n 5.000 jongeren en zullen in 2012 permanent en zelfs uitgebreid ondersteund worden. Tot slot lopen er ook een paar vernieuwende projecten, zoals het project Jongeren-Labo.

2.3. Alle actoren mobiliseren voor de opleiding van werkzoekenden

Brussel heeft in 2011 sterk geïnvesteerd om een toenadering en synergieën tot stand te brengen tussen werk en opleiding, en dit omwille van het hoge aantal ondergeschoolde werkzoekenden en de eisen die in de werkaanbiedingen gesteld worden, onder meer op het vlak van taal. Zo is het budget voor de taalcheques tussen 2004 en 2012 gestegen van 1 naar 8,7 miljoen euro.

Er zijn door ACTIRIS zo'n 12.000 taaltests afgenomen, 4.560 werkzoekenden kregen taalcheques en meer dan 700 werkzoekenden konden in het kader van een samenwerking tussen ACTIRIS en Bruxelles Formation een op een bepaald beroep gerichte taalopleiding volgen, zodat hun inschakeling vlotter kon verlopen. Werkzoekenden konden met hun talencheques, via het Huis van het Nederlands, ook terecht bij de Centra voor Volwassenen Onderwijs voor een cursus Nederlands. Voorts kregen bijna 1.500 werkzoekenden ICT- en opleidingscheques.

Nog andere instrumenten, zoals de Ateliers voor het Actief Zoeken naar Werk (AAZW), die georganiseerd worden in samenwerking met ACTIRIS, of de Beroepsreferentiecentra (BRC), zullen in 2012 verder worden versterkt.

Momenteel wordt een nieuw BRC opgericht dat zich toespitst op de « stadsberoepen en beroepen bij het openbaar ambt ». Tot slot zal de synergie tussen tewerkstelling en opleiding, rekening houdend met de Brusselse institutionele context, begin 2012 verder versterkt worden door in tweede lezing een samenwerkingsakkoord te sluiten omtrent het gekruist beleid "Tewerkstelling-Opleiding". Vermits de werkloosheidsproblematiek in het BHG in sterke mate verband houdt met de lage scholingsgraad van de werkzoekenden, is het absoluut noodzakelijk dat er optimaal wordt samengewerkt tussen de overkoepelende regisseurs op het vlak van tewerkstelling (ACTIRIS) en die op het vlak van opleiding (Bruxelles Formation, EFPME/SFPME, Syntra). Dit samenwerkingsakkoord staat centraal in de verwezenlijkingen van de New Deal.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) voorziet in een aanvullende omkadering die de beroepsmogelijkheden voor de risicogroepen verder verbetert. In samenwerking met de drie Brusselse huizen voor tewerkstelling en de vzw Tracé Brussel spant de VGC zich in om het Nederlandstalig opleidingsaanbod in Brussel te promoten. Dit doet zij concreet door een gids uit te brengen en een beurs voor opleiding en beroepservaring mede te financieren. Deze instrumenten worden bekend gemaakt bij organisaties in andere sectoren, die tevens in contact komen met specifieke risicogroepen van werkzoekenden, zodanig dat zij voldoende zijn ingelicht over de plaatsen waar zij terecht kunnen voor meer informatie of omkadering op het vlak van werk en opleiding. De VGC concentreert zich op de sensibilisering van de meest kwetsbare groepen en op hun actieve doorverwijzing naar de bestaande reguliere diensten.

2.4. De strijd aanbinden tegen discriminatie bij de aanwerving en diversiteit bevorderen

In het kader van het Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid vond een experiment plaats met het anoniem CV. Over dit experiment werd een verslag opgemaakt met daarin een reeks conclusies en voorstellen.

Daarnaast zijn er nog een hele reeks andere initiatieven die kaderen in het Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid, zoals de diversiteitsplannen met de ondernemingen in het Gewest (momenteel zijn er 52 in uitvoering).

2.5. De mobiliteit van de werkzoekenden versterken

De **interregionale mobiliteit van werkzoekenden** werd verder versterkt door in juli 2011 een nieuw samenwerkingsakkoord te sluiten met het Vlaams Gewest. In het Brusselse hinterland liggen er heel wat jobmogelijkheden voor de Brusselaars, op voorwaarde dat zij het Nederlands machtig zijn, er een versterking komt van de mobiliteit en tot slot Actiris en de VDAB goed samenwerken om de werkaanbiedingen door te sturen. Dat is het opzet van dit tweede en **nieuwe samenwerkingsakkoord met Vlaanderen over de interregionale mobiliteit**. Gelet op het succes van het eerste akkoord, zijn de doelstellingen naar boven toe herzien (sinds 2007 zijn er meer dan 12.000 Brusselse werkzoekenden geplaatst bij in Vlaanderen gevestigde bedrijven). Er is bepaald dat de VDAB Actiris jaarlijks minstens 1.500 werkaanbiedingen bezorgt voor laaggeschoolde werkzoekenden. Actiris verbindt er zich op zijn beurt toe om per aanbieding ten minste 6 werkzoekenden te mobiliseren. Ook de plaatsing van minstens 1.000 werkzoekenden per jaar zal onverminderd worden voortgezet. Het akkoord bepaalt verder dat de VDAB toetreedt tot het ACTIRIS-netwerk van partners voor werk om de naleving van de in het akkoord vastgelegde engagementen te vergemakkelijken. Bovendien bepaalt het akkoord om vanaf 2012 op recurrente basis een bijkomend budget van 150.000 € vrij te maken voor VDAB-taalopleidingen voor Brusselse werkzoekenden en verder te blijven samenwerken bij grote bedrijfsherstructureringen.

In 2011 ontving Actiris : 23.766 aanbiedingen van FOREM en 87.260 aanbiedingen van de VDAB. In totaal zijn er dus 111.026 werkaanbiedingen binnengekomen voor de Brusselse werkzoekenden.

2.6. Performante overheidsinstrumenten voor werkgelegenheid ontwikkelen en mobiliseren

In 2011 werden de overheidsinstrumenten verder aangepast. In 2011 kreeg ACTIRIS 3.170.000 € aan bijkomende middelen toegekend. Dit bedrag maakte het mogelijk de modernisering van de Dienst af te ronden (decentralisering in 18 van de 19 gemeenten + aanstellen van een nieuwe directie) en liet ACTIRIS toe om in 2011 38 extra VTE tewerkstellingsconsulenten aan te werven om de begeleiding van alle Brusselse werkzoekenden te versterken. In 2012 zouden er nog een vijftigtal bijkomen.

Bijdrage van de beroepsopleiding tot de tewerkstellingsdoelstelling

Het **Strategisch Opleidingsplan**, dat nauw afgestemd is op de prioritaire interventiedomeinen van de New Deal (Pact voor een Duurzame Stedelijke Groei), zal in de loop van 2012 voltooid worden. Daarbij zal men zowel de resultaten van het gevoerde overleg als de grote werkterreinen van de zesde staatsvorming in ogenschouw nemen. Dit Plan heeft tot doel om het opleidingsaanbod voor de Brusselaars tegen 2020 te verdubbelen.

Met het oog op de verdere ontwikkeling van het opleidingsaanbod werd in 2011 ruim **4 miljoen euro extra budget vrijgemaakt voor de Beroepsopleiding**. Een deel daarvan is afkomstig van de FGC (1.200.000 €) en een ander deel is aangereikt door het Gewest (3.120.000 €) in het kader van de oproep tot meerjarige samenwerking van de New Deal, de alliantie werkgelegenheid-leefmilieu en het Taalenplan voor de Brusselaars.

Dankzij deze middelen kon het opleidingsaanbod versterkt en gediversifieerd worden. Deze initiatieven krijgen in 2012-2013 een vervolg met:

- de oprichting van een nieuwe pool binnen Bruxelles Formation: de « Tremplin jeunes » (Jongeren-springplank) om de voorlichting, de begeleiding en het opleidingsaanbod voor jongeren onder de 25 te versterken;
- de uitbreiding en centralisering van beroepsgerichte taalopleidingen;
- de pedagogische begeleiding van werkzoekenden die een voorbereidende opleiding volgen voor het behalen van het GHSO;
- de invoering van nieuwe opleidingen voor werkzoekenden rond ecologisch verantwoord bouwen en duurzaam renoveren;
- de oprichting van de Carrefour Formation+Emploi, een gedeelde werkruimte van Bruxelles Formation en ACTIRIS voor de Brusselse werkzoekenden en werknemers.
- uitgebreidere informatie over het voor werkzoekenden bestemde opleidingsaanbod van de Franse Gemeenschapscommissie;
- de uitwerking van een instrument voor de longitudinale follow-up van het traject van werkzoekenden die een beroepsopleiding volgen en dus onrechtstreeks ook van de uitgewerkte beleidsinitiatieven;
- de verdere vereenvoudiging van de administratieve procedures voor de partners van Bruxelles Formation, ACTIRIS en de Franse Gemeenschapscommissie. Het uniek activiteitenverslag werd in 2011 voltooid;
- aandacht voor de gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de toegang tot opleidingen en loopbaanpromotie en gelijke kansen voor iedere Brusselaar die een beroepsopleiding wil volgen.

In 2011 is door Bruxelles Formation meer dan 6.600 m² nieuwe opleidingsruimte gehuurd. In 2012 zal verder gezocht worden naar dergelijke ruimten.

Verder werden in 2011 **twee samenwerkingsakkoorden afgesloten tussen het Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie**, die ter instemming zijn voorgelegd aan de Parlementen.

De eerste overeenkomst kadert in de New Deal en heeft betrekking op de gewestelijke financiering van en het gewestelijk toezicht op een opleidingsaanbod dat wordt georganiseerd door Bruxelles-Formation (zie verder).

De tweede overeenkomst heeft betrekking op het gekruist beleid Werk-Opleiding en formaliseert de samenwerking en de noodzakelijke complementariteiten tussen ACTIRIS en Bruxelles Formation ; op basis van dit samenwerkingsakkoord zullen de beide instellingen verdere akkoorden sluiten om de handen in elkaar te slaan en jaarlijkse actieplannen opstellen die gericht zijn op de uitvoering van meer dan **20 prioritaire actieterreinen van de interface werk-opleiding**.

In het kader van de New Deal werd in 2011 een samenwerkingsakkoord gesloten tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de FGC enerzijds om Bruxelles Formation te ondersteunen voor de organisatie van Franstalige opleidingen en met de VGC anderzijds ter ondersteuning van de organisatie van Nederlandstalige opleidingen via de volgende verenigingen : Intec Brussel, Groep Intro, Jes vzw en Syntra.

3. Doelstelling - R&D en innovatie :

De middelen voor R&D zijn tussen 2011 en 2012 met 5% opgetrokken. De totale uitgaven voor R&D zullen in 2012 44 miljoen € bedragen. Dit moet zowel op de overheidssector als op de ondernemingen een mobiliserend effect hebben.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering spant zich in om bij de uitvoering van alle maatregelen ter ondersteuning van research de onderzoeksresultaten langs een zo kort mogelijke weg van nut te laten zijn voor de economie en de schepping van banen.

De nieuwe maatregelen die van toepassing zijn vanaf 2011, zullen niet alleen een betere ondersteuning van de kleine ondernemingen mogelijk maken, maar ook zorgen voor een bredere waaier aan beschikbare steun. Voor verschillende van die maatregelen zal in 2012 meer budget worden vrijgemaakt om zo het aantal begunstigden te vermeerderen. Bijzondere aandacht zal daarbij uitgaan naar de steun voor de verwezenlijking van doctoraten in ondernemingen, steun voor product- en procesinnovatie en steun voor het opzetten van Europese projecten.

Zo zal het Gewest steun blijven verlenen aan Brusselse actoren die wensen deel te nemen aan Europese onderzoeks- en innovatieprogramma's en hen in dit verband niet enkel financiële ondersteuning bieden voor het opzetten van het project, maar ook toegang tot gespecialiseerde deskundigen die hen kunnen adviseren over de positionering, de vormgeving en het beheer van projecten.

Om de projecten te kunnen financieren over de volledige innovatieketen riep het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in januari 2012 **een nieuw ontwikkelingsfonds in het leven, dat voor 2012 gestijfd is met 1.600.000 € en bestemd is voor jonge innoverende bedrijven in het Gewest**.

Zoals reeds eerder aangekondigd, werden na de in 2010 opgestarte platformen rond informatie- en communicatietechnologie in 2011 **twee nieuwe strategische platformen** gelanceerd in het vakgebied van de biowetenschappen (klinische proeven en toxiciteit van nanomaterialen). **In 2012 gaan op-**

nieuw twee nieuwe platformen van start die zich zullen toespitsen op twee andere innoverende sectoren : het ecologisch verantwoord bouwen en het leefmilieu (windenergie voor stadswoningen).

Het Gewest zal in 2012 incubatoren blijven uitbouwen in de sleutelsectoren voor innovatie en de initiatieven voortzetten die tot doel hebben het publiek warm te maken voor een loopbaan in de wetenschappelijke of technische sector.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werkt tot slot aan een nieuwe OOI-strategie waarvan bepaalde elementen reeds in 2012 zullen worden uitgevoerd en die opgebouwd is rond de volgende doelstellingen:

- Uitwerken van een **slimme specialisatiestrategie** voor het Gewest en identificeren van sleutelsectoren voor gewestelijke investeringen in samenhang met de EU 2020 Strategie.
- Coherentie van de financiële instrumenten en **dekking van de volledige waardeketen** van de projecten
- Optimalisering en versterking van de **interregionale samenwerking**
- **Lange termijn evaluatie** van het gewestelijk onderzoeks- en vernieuwingsbeleid.

Voornaamste maatregelen: voortzetten van de budgettaire inspanning; meer steun voor de kleine ondernemingen; nieuwe steunmaatregelen voor ondernemingen; oprichten van strategische platformen; verder uitbouwen van incubatoren; meer middelen vrijmaken voor Europese en internationale samenwerking.

4. Doelstelling – Opvoeding

4.1. Strijd tegen schoolverzuim

De strijd tegen schoolverzuim is een bevoegdheid die beheerd wordt door de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft evenwel in het kader van zijn bevoegdheden maatregelen getroffen om het spijbelen tegen te gaan. Deze maatregelen zijn er niet op gericht de bestaande instrumenten te versterken, maar wel om de taken te volbrengen die thans amper of niet worden uitgevoerd. Deze gewestelijke beleidsinstrumenten zijn gebaseerd op twee krachtlijnen :

Krachtlijn preventie:

De doelgroep voor wie dit beleidsinstrument bestemd is, omvat schoolgaande of spijbelende jongeren, al dan niet schoolplichtig, die in de gemeente wonen of er naar een school gaan die daar gevestigd is. De schoolbemiddelaars die bij dit beleidsinstrument betrokken zijn, voeren één of meerdere van de volgende opdrachten uit:

- teneinde een diagnose te kunnen opstellen, alle kwalitatieve en kwantitatieve gegevens vergaren die het mogelijk maken het absentisme en het schoolverzuim in de gemeente te meten ;
- een globaal en up-to-date beeld krijgen (waarnemingen, noden en verwachtingen) van alle bestaande instrumenten in de gemeente en van het werk van iedere betrokken actor, wie die persoon ook is of van welk beleidsniveau hij ook afhangt;
- in samenwerking met de scholen projecten ontwikkelen ;

- in samenwerking met de bevoegde gemeenschapsdiensten instaan voor een individuele begeleiding, om zich te kunnen buigen over de situatie van leerlingen die herhaaldelijk afwezig zijn en de passende begeleidingsmaatregelen te bepalen;
- in het kader van de controle op de schoolplicht zullen de schoolbemiddelaars samenwerken met de gemeentelijke bevolkingsdienst evenals met de politiezone om de schoolplichtige jongeren te identificeren die niet zijn ingeschreven of die volledig hebben afgehaakt, teneinde de toegang tot onderwijs te waarborgen voor iedere leerling die ingeschreven staat in het bevolkingsregister.

Bij dit instrument zijn tevens straathoekwerkers en gemeenschapswachten betrokken. De straathoekwerkers zijn een belangrijke schakel om de jongeren hun schoolloopbaan te doen voortzetten of hervatten. De straathoekwerkers moeten contact leggen met de jongeren die tijdens en buiten de schooluren rondhangen op straat. Vervolgens neemt de schoolbemiddelaar het over om het parcours van deze jongeren verder op te volgen. De gemeenschapswachten moeten op hun beurt waken over de veiligheid op de weg van en naar school. De vrees om afgeperst te worden kan voor sommige jongeren een reden zijn om af te haken.

Krachtlijn spijbelpreventie :

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onderneemt tevens initiatieven in de scholen zelf via het Programma Preventie Schoolverzuim (P.S.V.), waarbij het financiële middelen uittrekt voor ruim 300 educatieve projecten die erop gericht zijn het schoolfalen en het absentisme te doen afnemen.

Verder zal de ontwikkeling van synergieën tussen de onderwijs- en opleidingsactoren versterkt worden door concreet gestalte te geven aan het Brussels leefbekken en de daarop aansluitende samenwerkingspolen. Daarbij is het de bedoeling om alle Brusselaars een kwaliteitsvol onderwijs- en opleidingsaanbod te waarborgen, waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar de laagst geschoolden. Een werkgroep waarin de Gemeenschappen en het Gewest verenigd zijn, wordt ermee belast een inventaris op te stellen van alle maatregelen die er inzake spijbelpreventie bestaan. Doelstelling is de maatregelen beter op elkaar af te stemmen en de doeltreffendheid ervan te verbeteren.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) streeft ernaar de didactische invulling van de lessen kwalitatief te omkaderen om preventief in te werken op het schoolverzuim. Het onderwijscentrum Brussel (OCB) (basisonderwijs en middelbaar onderwijs), de vzw VBB (basisonderwijs), de vzw BROSO (middelbaar onderwijs), leveren in dit verband een belangrijke bijdrage. Sinds 2011 investeert de VGC ook in de ontwikkeling van Brede School, een school met aandacht voor de brede ontwikkeling en ontplooiingskansen van alle kinderen. In 2012 zullen er maximaal 20 Brede Scholen opstarten in Brussel. Tot slot ondersteunt de VGC het project Time Out Brussel om vroegtijdige schooluitval van leerlingen die moeilijkheden veroorzaken op school of sterk gedemotiveerd zijn, te vermijden. Time Out wil jongeren die in het Brussels Nederlandstalig Secundair Onderwijs school lopen, met problemen in de schoolloopbaan de kans geven opnieuw aansluiting te vinden bij het onderwijs. Via een jongerencoach op school of een extern kort of lang traject, biedt Time Out inzichtelijk en gedragsmatig een antwoord op de problemen van de individuele jongeren.

4.2. Bijdrage van de Beroepsopleiding tot de doelstelling Onderwijs en levenslang leren

De ontwikkeling van synergieën tussen de onderwijs- en opleidingsactoren vertaalt zich in verschillende rechtstreeks aan de burgers voorgestelde maatregelen, zoals de versterking van het partnerschap van Bruxelles Formation met het Onderwijs voor Sociale Promotie (ontwikkeling van opleidingen die voorbereiden op het behalen van het GHSO) of de creatie van gemeenschappelijke instrumenten. De Franse Gemeenschapscommissie zet zich in dit verband als ondertekenaar van een samenwerkingsakkoord met de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest mee in voor de oprichting van

de **Franstalige Dienst voor Beroepen en Kwalificaties (SFMQ)**, meer bepaald door een financiële inbreng en het ter beschikking stellen van de middelen van Bruxelles Formation voor de werkzaamheden van de SFMQ.

Het hoofddoel van deze dienst bestaat erin een beschrijving op te stellen van de beroepen, van ze te vertalen in beroepsprofielen (of kwalificaties) en op grond daarvan opleidingsprofielen uit te werken die door allen goedgekeurd zijn. Deze opleidingsprofielen worden uitgewerkt in nauw overleg met de openbare opleidingsdiensten (waaronder Bruxelles Formation).

De Franse Gemeenschapscommissie neemt via haar openbare opleidingsdienst deel aan de werkzaamheden die moeten leiden tot de invoering van het **Franstalig kwalificatieraamwerk en spant zich in voor de validering van de competenties**. Deze instrumenten beogen onder meer de individuele mobiliteit aan te moedigen, zowel binnen de voorziene die in België bestaan als die in het buitenland.

Het Consortium voor de validering van de competenties heeft een tabel bijgewerkt en verspreid met de mogelijke vrijstellingen waarop houders van een competentiebewijs aanspraak kunnen maken wanneer zij opnieuw een opleiding gaan volgen bij een operator van het Consortium.

5. Doelstelling - Klimaat/Leefmilieu :

Wat de EU2020-doelstellingen inzake klimaat en leefmilieu betreft, heeft het Brussels Gewest een ambitieus beleid uitgestippeld. Het hernieuwbare potentieel in het BHG mag dan al beperkt zijn omwille van het stedelijke karakter van het Gewest, toch wordt er gebruik van gemaakt en het Gewest focust zich ook op het terugdringen van de vraag naar energie en op de verbetering van de energie-efficiëntie. In 2011 heeft het Brussels Gewest een begin gemaakt met de integratie van het door het Gewest gevoerde lucht-, klimaat- en energiebeleid, thema's die tot op de dag van vandaag vaak afzonderlijk of op een verschillende tijdschaal benaderd worden, terwijl deze in een hoofdzakelijk stedelijke context als die van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nauw met elkaar verbonden zijn. Daarnaast verlengde de Regering een aantal projecten die in het verleden hun deugdelijkheid reeds bewezen hadden en ging zij van start met een paar nieuwe initiatieven, waarbij ze stevast de Europese klimaat- en energiedoelstellingen voor ogen houdt.

5.1. Het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energie (BWLKE) werd opgesteld op basis van de vaststellingen inzake luchtkwaliteit en volksgezondheid. Met dit wetboek willen we echter ook een antwoord bieden op het probleem van de beperkte energiebronnen en de klimaatopwarming ingevolge de uitstoot van broeikasgassen. Het BWLKE werd in eerste lezing goedgekeurd door de Regering en zal aan het Brussels Parlement worden voorgelegd in de loop van 2012. Met het BWLKE worden de verschillende maatregelen gecoördineerd en opgenomen in een enkele duidelijke, coherente en gestructureerde regelgeving. Daarnaast legt het nieuwe maatregelen vast om het hoofd te bieden aan de milieu- en sociale uitdagingen waarmee ons Gewest te maken krijgt, zoals:

- de mogelijkheid om lage-emissiezones in te richten;
- de invoering van een label voor gebouwen met hoge energie- en milieuprestaties;
- de instelling van strikte normen inzake milieuprestaties voor de voertuigen van het openbare wagenpark en voor taxi's.
- een rationeler beheer van de parkings buiten de openbare weg via de milieuvergunning;

de oprichting van een « klimaatfonds » dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in staat moet stellen zijn internationale verbintenissen in het kader van het Kyotoprotocol na te leven en ambitieuze maatregelen te financieren, meer bepaald op het vlak van vervoer.

5.2. Het Iris 2 Plan beoogt de verkeerslast op het gewestelijk grondgebied met 20% te verminderen **en de strijd aan te binden tegen de autocongestie** ten gunste van de modal shift naar openbaar vervoer, fietsers en voetgangers. Daartoe zal de Regering in 2012 het eerste voetgangersplan goedkeuren, gericht op een verhoging van het aantal verplaatsingen te voet. Wat de fietsers betreft, gaat het Gewest verder met de ontplooiing van de uitrustingen (14 km bijkomende fietspaden en fietssuggestiestroken in 2011) maar eveneens met de sensibiliseringmaatregelen. Het Gewest werkt in coördinatie met de Gemeenten aan deze materies in het kader van de Gemeentelijke Mobiliteitsplannen die zijn goedgekeurd door 17 van de 19 gemeenten.

Aansluitend zullen in Brussel zones met lage uitstoot ingesteld worden, die beperkt toegankelijk zouden zijn voor wagens afhankelijk van bepaalde criteria zoals de periode en de milieuprestaties van het voertuig. Het parkeren blijft een belangrijke hefboom voor het mobiliteitsbeleid. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal zich engageren in een bedachtzaam beleid dat de parkeercapaciteit overhevelt buiten de openbare weg om de openbare ruimte terug te geven aan de andere gebruikers. Het Gewestelijk Parkeerbeleidsplan wordt momenteel opgemaakt in uitvoering van de ordonnantie van 22 september 2009. Het Iris 2 Plan en het Nationaal Hervormingsprogramma 2011 bepalen dat « er studiewerk zal worden verricht en overleg zal plaatsvinden om zo snel mogelijk een systeem voor een slimme kilometerheffing in te voeren ». Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Waals Gewest en het Vlaams Gewest hebben op 21 januari 2011 een politiek akkoord gesloten over dit systeem voor een slimme kilometerheffing. Dit akkoord stelt tegen 2013 de volgende doelstellingen voorop : een kilometerheffing voor vrachtwagens van meer dan 3,5 ton ter vervanging van het eurovignet en het E-vignet voor lichte voertuigen, met een programma voor registratie via het internet.

Als voortrekker in de **strijd tegen de autocongestie** zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verder gaan met zijn zware investeringsprogramma's in de infrastructuur voor het openbaar vervoer.

Het budget voor de investeringen in het openbaar vervoer in Brussel loopt in 2012 op tot 273 miljoen. Het gaat over het investeringsbudget van de MIVB, zelfs de bijdrage van Beliris, en het infrastructuurbudget. In 2012 investeert het Gewest voor 80 miljoen euro in de infrastructuur van het Brussels openbaar vervoer. Dit bedrag wordt gebruikt voor allerhande herstellingswerken, het vernieuwen van stations, het plaatsen van liften, of aan studies om het MIVB-netwerk uit te breiden.

Qua vervoersaanbod gaat de MIVB zorgen voor een verhoogde frequentie van bepaalde lijnen in afwachting van de uitvoering van grote infrastructuurwerken, die de capaciteit van het openbaar vervoer aanzienlijk moeten vergroten. Het Gewest werkt ook aan een verbetering van het bovengronds openbaar vervoer door er een voorrang van doorgang aan te verlenen (uitrusting voor de afstandsbediening van de verkeerslichten op de kruispunten, van het verkeer afgesloten eigen banen, enz.).

De MIVB zal haar voertuigenvloot in 2012 verder uitbreiden om het almaar groeiend aantal reizigers comfortabel te kunnen vervoeren. In 2012 zullen er 2 nieuwe trams / maand bijkomen en verder ook nog “groene” bussen. De metro krijgt er dan weer 6 extra boastellen bij, zodanig dat de doortochtfrequentie van de metro omhoog kan.

In 2013 zullen 15 trams van het type T4000 (van 43 meter lang) geleverd worden om het openbaar vervoersaanbod verder aan te vullen en de thans verzadigde Noord-Zuidas en Grote Ring te ontlasten.

In 2012 bedraagt het budget voor de optimalisering van de reissnelheid van het Brussels openbaar vervoer 25 miljoen euro. Het totale budget van de MIVB ten gunste van het gewestelijk openbaar vervoer vertegenwoordigt op zich bijna 25% van de gewestbegroting.

5.3. De Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu beoogt de economische sectoren die verband houden met het leefmilieu te structureren en verder te ontwikkelen en daarmee de Brusselse ondernemingen de mogelijkheid te bieden de vruchten te plukken van de groei in die sectoren (zoals vandaag duurzaam bouwen, water en afval) en het aanzienlijke werkgelegenheidspotentieel te valoriseren dat hieraan verbonden is, ook voor laaggeschoolden. De Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu draagt bij tot het mobiliseren en coördineren van de actoren uit de overheids-, de privé- en de verenigingssector rond overlegde acties.

- De eerste pijler van de alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu wordt gevormd door de sector van het duurzaam bouwen. In februari 2011 gaf de Brusselse Hoofdstedelijke Regering haar fiat voor de alliantie Werkgelegenheid - Leefmilieu - Duurzaam Bouwen. Deze is erop gericht om enerzijds een aanbod van plaatselijke bedrijven te ontwikkelen om tegemoet te komen aan de uitdaging in verband met de nieuwe energie-ambities voor gebouwen en anderzijds het opleidingsaanbod (permanente opleiding, kwalificerende opleiding, inschakeling van werklozen d.m.v. tewerkstelling) aan te passen om te beschikken over werklieden die tevens opgeleid zijn voor deze nieuwe uitdagingen. Bij de goedkeuring werd een nauwkeurig actieplan vastgelegd om zowel in te werken op het onderwijs als op de beroepsopleiding, de inschakeling, de instrumenten ter ondersteuning van de ondernemingen, de financiering van investeringen, Onderzoek en Innovatie, Technische Referenties en Excellentie. Sinds een jaar boekt de zeer grote meerderheid van de initiatieven vooruitgang op grond van duidelijke doelstellingen en worden de eerste concrete resultaten opgetekend : van de 44 geïdentificeerde acties liggen er 37 op schema in de oorspronkelijke kalender.
- De tweede as van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu die in 2012 werd opgestart, legt zich toe op water. Het doel is om om het aantal jobs voor jonge Brusselse werkzoekenden aanzienlijk te laten toenemen in activiteitssectoren die verband houden met de watercyclus via initiatieven die de economie stimuleren en ondersteuning organiseren voor de ondernemingen, de inschakeling, de beroepsopleiding enz.
- De derde as van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu is de Afvalsector, met sterke nadruk op preventie, hertewerkstelling en recyclage. Bij de werkzaamheden van de alliantie zal opnieuw sterk ingezet worden op alle economische opportuniteiten en op tewerkstelling zowel in de privé- als in de openbare afvalsector en op inschakeling. De activiteiten inzake inzameling, onderhoud, herstel, selectieve afbraak en verkoop van tweedehandsproducten leiden tot het grootste aantal plaatselijke banen.

5.4. Voor wat betreft **de elektriciteits- en gasmarkt** heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in juli 2011 de richtlijnen 2009/72/CE en 2009/73/CE omgezet. De nieuwe ordonnances die in deze context zijn aangenomen, hebben gezorgd voor een versteviging van bevoegdheden, van de opdrachten en van de onafhankelijkheid van de gewestelijke reguleringsautoriteit. De toegang tot de markt voor de gebruikers werd vereenvoudigd en de consumentenbescherming en -informatie versterkt (informatieloket, geschillendienst, mechanisme van forfaitaire vergoedingen, ...) en tegelijk werd voorzien in een versterking van de energietoegang. Ook werd een reeks maatregelen genomen gericht op een verbeterde energie-efficiëntie en de bevordering van groene elektriciteit. Deze omzetting beantwoordt aan de aanbeveling (6) van de Europese Commissie om maatregelen in te voeren die de concurrentie op de elektriciteits- en de gasmarkt versterken door een grotere efficiëntie van de sectorale regulerings- en concurrentie-autoriteiten.

5.5. Er zijn meerdere initiatieven genomen om het energieverbruik te verminderen en de energie-efficiëntie te verhogen, gericht op particulieren, ondernemingen, collectiviteiten en overheden :

- De **Energie-Uitdaging** blijft de Brusselaars verder sensibiliseren. In deze context werden reeds meer dan 3000 gezinnen op een ludieke wijze aangemoedigd om hun energieverbruik te verminderen en minder CO₂ uit te stoten.
- De projectoproep voor « **Voorbeeldgebouwen** » heeft als doel performante projecten te steunen om de technische en financiële haalbaarheid hiervan aan te tonen en de sector aan te moedigen voor dit soort initiatieven.
- De voorbeeldfunctie van de overheden in gebouwen vertaalt zich op zijn minst in de naleving van de passiefstandaard voor nieuwe constructies en van de zeer lage energiestandaard voor zware renovaties bij vastgoedinvesteringen door iedere instelling die afhangt van het Gewest.

5.6. Voor de vermindering van het energieverbruik zijn meerdere projecten gevoerd, zowel bestemd voor particulieren als voor ondernemingen, collectiviteiten en overheden:

- Het stelsel van de **Energiepremies** werd in 2012 verder versterkt met een budgetverhoging van 50%, van 12 naar 18 miljoen euro. Bovendien werden ook de administratieve formaliteiten vereenvoudigd.
- De **Energie-uitdaging** blijft op een ludieke manier werken aan de bewustmaking van de Brusselaars (ruim 3.000 gezinnen werden hierbij aangemoedigd) .
- De projectoproep « **Voorbeeldgebouwen** » werd opnieuw opgestart in 2012. De maatregel heeft als doel performante projecten te steunen om de technische en financiële haalbaarheid hiervan aan te tonen en de sector aan te moedigen voor dit soort initiatieven.
- De voorbeeldfunctie van de overheden in gebouwen vertaalt zich op zijn minst in de naleving van de passiefstandaard voor nieuwe constructies en van de zeer lage energiestandaard voor zware renovaties bij vastgoedinvesteringen door iedere instelling die afhangt van het Gewest.
- Ook het **Plan voor Lokale Actie voor het Gebruik van Energie** werd verdergezet. Dit heeft als doel de energie-efficiëntie van een gebouwenpark te verbeteren. Het BWLKE voorziet in de verplichting om een PLAGE in werking te stellen voor de grote vastgoedbeheerders van de privé-sector, maar ook voor de overheden.
- Het in 2011 opgerichte en in 2012 ingehuldigde **Huis van de Energie en de Eco-Constructie** biedt een dienstverlening waarmee het gezinnen begeleidt bij hun inspanningen om energie te besparen in hun woning, hetzij bij de keuze van technieken en materialen, hetzij voor de toegang tot stimulerende maatregelen.
- **Op het vlak van openbare netheid** dienen nog de volgende twee maatregelen te worden toegevoegd:
 - **De oprichting van een biogasinstallatie** die het - door de jaarlijkse verwerking van 40.000 ton groen en organisch afval - mogelijk zou moeten maken per jaar zo'n 8.496.840 KWh groene stroom op te wekken en eenzelfde hoeveelheid warmte ;
 - **Het inzetten van hydraulische afvalophaalwagens** waardoor de uitstoot van CO₂ (en andere gassen) per voertuig per jaar met ongeveer 14 ton teruggedrongen zou moeten worden en het gemiddeld brandstofverbruik met gemiddeld 29% zou moeten dalen.

6. Doelstelling - Sociale cohesie / Armoedebestrijding:

6.1. Algemene strategie & specifieke doelstellingen:

De algemene beleidsnota inzake armoedebestrijding 2009-2014, die de Brusselse Regering en de Colleges van de drie Gemeenschapscommissies in Brussel samen hebben opgesteld en goedgekeurd, is opgebouwd rond 34 concrete strategische doelstellingen en legt een ambitieus kader vast om de strijd aan te binden tegen alle vormen van armoede in het Gewest. In dat opzicht is het van wezenlijk belang dat iedere burger kan deelnemen aan het sociale en economische leven, en dit onder omstandigheden die bijdragen tot het individueel welzijn en het welzijn van de hele samenleving. Het doel is om een gemeenschappelijk beleid te voeren dat de maatschappelijke kwaliteit van ons Gewest bevordert. De gevolgde strategie bestaat erin te investeren in de bevordering en de consolidatie van het sociaal beleid door in te zetten op een preventief, meervoudig en participatief beleid:

- een preventief beleid om te vermijden dat iemand in een armoedesituatie terecht komt;
- een pluraal beleid om de strijd aan te binden tegen ongelijke behandeling en discriminatie;
- een participatief beleid om rekening te houden met de kennis en inzichten van alle actoren die werken rond armoede.

6.2. Maatregelen die van kracht zijn:

De Algemene beleidsnota 2009-2014 ligt aan de basis van de tweejarige actieplannen voor armoedebestrijding : het Brussels actieplan voor Armoedebestrijding 2010 is hiervan het eerste operationeel plan. Het plan 2010 biedt voor elke van de 34 strategische doelstellingen een overzicht van de acties gevoerd door de verschillende Brusselse overheden en omvat meer dan 200 initiatieven in meer dan 10 domeinen. Bij wijze van voorbeeld kan verwezen worden naar volgende concrete maatregelen:

- Verwezenlijking van het recht op huisvesting : 206.000.000 € voor de uitbreiding en de ontwikkeling van het Brussels sociale woningbestand (2010-2013), 1.007.000 € voor het bevorderen van de sociale bescherming op de vrijgemaakte gas- en elektriciteitsmarkt (indicator van materiële deprivatie).

6.3. Geplande maatregelen:

Eenzijds de uitwerking van het Actieplan 2012, anderzijds de uitvoering van de maatregelen die gepland zijn in het Actieplan 2010.

1. Het Actieplan 2012 is gericht op de armoedeproblematiek bij jonge volwassenen (16-25 jaar), meer bepaald tijdens de overgangperiode naar de volwassenheid. De Franse en Vlaamse Gemeenschap zijn net als de Brusselse OCMW's betrokken bij de uitwerking van dit plan.
2. De follow-up van het Actieplan 2010:
 - De ontwikkeling van een armoedetoets voor iedere beleidsbeslissing.
 - Inzake woongelegenheden dient gewezen op de ontwikkeling van de sociale huisvesting en in het bijzonder op de doelstelling om in iedere gemeente de volgende 10 jaar 15 % kwaliteitsvolle woningen in openbaar beheer en met een sociaal oogmerk te verwezenlijken, de strijd tegen woningleegstand en ongezonde woningen, de versterking van de steun voor personen op de huurmarkt, de oprichting van een gewestelijk en mutualistisch Fonds van huurwaarborgen, de invoering van een omkadering van de huurprijzen, de ontwikkeling van een wettelijk kader om in de

mate van het mogelijke uitzettingen zonder voorstel tot herhuisvesting te voorkomen en de verbetering van de energieprestaties van de woningen.

- Om de toegang tot onderwijs en vorming te bevorderen, zullen preventieve acties, campagnes en projecten vooropgesteld worden die het schoolverzuim moeten helpen terugdringen.

Bijdrage van de Beroepsopleiding tot de doelstelling inzake sociale cohesie

Als instrument voor de bestrijding van sociale uitsluiting is de beroepsopleiding voor werkzoekenden in de allereerste plaats gericht op kansarme groepen op de arbeidsmarkt. Zij heeft tot doel om deze personen optimaal te positioneren. Naast het eigen opleidingsaanbod werkt Bruxelles Formation in het kader van gecoördineerde programma's voor socio-professionele inschakeling samen met een zeventigtal partners die voornamelijk afkomstig zijn uit het onderwijs, de sociaal-professionele inschakeling en de sectorale fondsen.

7. Transversale materies

7.1. De Structuurfondsen

Het cohesiebeleid biedt ondersteuning voor de in het Gewest ontwikkelde sectorale beleidsinitiatieven. Net zoals voor de periode 2007-2013 gold voor de doelstelling concurrentievermogen van het EFRO de verplichting zich te enten op de Lissabon-strategie en voor het ESF zal de Europa 2020-strategie ongetwijfeld de rode draad zijn voor de volgende programmeringsperiode. Het derde luik van het EFRO tot slot, met name de Europese territoriale samenwerking, is van niet te verwaarlozen belang voor de uitvoering van deze strategie. Zo maakt zij het onder meer mogelijk goede praktijken uit te wisselen met andere regio's in Europa.

a. Europees Sociaal Fonds (ESF)

Het ESF verleent als voornaamste instrument voor de financiering van het cohesiebeleid steun voor het overheidsbeleid inzake tewerkstelling, opleiding en integratie. Het ondersteunt dus de instrumenten die de overheden ontplooiën in het kader van het gezamenlijk Operationeel Programma ESF Doelstelling "Regionaal Concurrentievermogen en Werkgelegenheid" van de Waalse Regering, de Regering van de Franse Gemeenschap en het College van de Franse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het Brussels onderdeel voorziet in steun aan en de coördinatie van de operatoren die actief zijn op het vlak van opleiding / beroepsinschakeling en kwalificerende opleidingen die toegankelijk zijn voor een zo ruim mogelijk publiek. Voor wat de cofinanciering voor de volledige programmeringsperiode betreft, wordt niet minder dan 91 miljoen € toegekend aan operatoren die steun genieten van de Franse Gemeenschapscommissie.

ACTIRIS zet zich via het ESF-programma in voor de verwezenlijking van de tewerkstellingsdoelstellingen van de Europa 2020 Strategie door drie prioritaire thema's naar voren te schuiven:

- **werkzoekenden** en personen die uitgesloten worden of die met uitsluiting bedreigd worden, **begeleiden** om hun toegangsmogelijkheden tot de arbeidsmarkt te verhogen en hun vermogen om ingeschakeld te worden in het arbeidsproces te verbeteren.
 - De uitvoering van deze prioriteit gebeurt via de begeleiding / het actief zoeken naar werk door de diensten van Actiris en haar partners, de begeleiding van leefloners en de begeleiding bij de creatie van een eigen tewerkstelling.
 - **de deelname van de vrouwen aan de arbeidsmarkt verhogen** door een betere verzoening tussen het beroepsleven en het privé-leven.

De uitvoering van deze prioriteit gebeurt via de terbeschikkingstelling van opvangplaatsen in een netwerk van partnercrèches voor de kinderen van ouders die deelnemen aan een inschakelingsactie.

- **partnerships en de coördinatie ervan versterken** ten dienste van de werkzoekenden en werkgevers en beter tegemoet komen aan de arbeidsmarktbehoeften door deze te onderwerpen aan een prospectieve analyse.

De uitvoering van deze prioriteit gebeurt via meerdere thematische netwerken : de methodologische coördinatie van het NWP (Netwerk van Plaatselijke Werkgelegenheidsplatforms), de methodologische coördinatie van het Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid in het BHG en de ENIAC-maatregelen (ESF NAP Impact Assessment Cell). Ook het anticiperen op de behoeften van de arbeidsmarkt door het Brussels Observatorium voor de Werkgelegenheid valt onder deze prioriteit.

b. EFRO

Op grond van de diagnose die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest had uitgewerkt in zijn operationeel programma 2007-2013 was het mogelijk de behoeften te bepalen van een prioritaire interventiezone (PIZ), die in aanmerking komt voor middelen van het EFRO.

Vier groepen van acties dragen bij tot een versterking van het gewestelijk beleid en de uitvoering van de Europa 2020-strategie:

- Hulp bij de ontwikkeling en de oprichting van economische activiteiten;
- Hulp bij de oprichting van een stadsontwikkelingspool verbonden met de economische sectoren die ijveren voor het milieu;
- Verbetering van de aantrekkelijkheid en het imago van de prioritaire interventiezone;
- Versterking van de nabijheidsinfrastructuren gekoppeld aan tewerkstelling en opleiding.

Voorbeelden van de bijdrage van het EFRO tot de doelstellingen 2020

BRUSOC beoogt 520 bedrijven steun te verlenen tijdens hun oprichtingsfase (microkrediet en startersfonds) en 255 thesaurieleningen toe te kennen vanuit een streven om 1300 banen te scheppen. De thesaurieleningen hebben tot doel de economische bedrijvigheid in de PIZ te handhaven en te voorkomen dat bepaalde bedrijven failliet gaan bij gebrek aan geldelijke middelen. Naast deze ondersteuning biedt BRUSOC een regelmatige en gestructureerde begeleiding aan de kandidaten. BRUSOC heeft thans steun verleend voor 166 projecten en 360 jobs gecreëerd.

VILLAGE FINANCE kent beurzen toe, waarvan het bedrag varieert van 6.200 tot 18.600 euro. Deze beurzen kunnen dienen voor de oprichting van zeer kleine bedrijven waarvan de eigenaar uitgesloten is van een klassieke bankfinanciering en voor de oprichting of de verdere uitbouw van sociale economiebedrijven en groene bedrijven. De beurzen worden toegekend als aanvulling op een krediet van minstens 3.500 euro dat de begunstigde verkregen heeft. Thans zijn 32 beurzen toegekend (voor evenveel jobs) voor een totaal bedrag van 193.250 euro.

Verder hebben reeds twee CENTRA VOOR GEAVANCEERDE TECHNOLOGIE de deuren geopend. Zij hebben tot doel jongeren op te leiden in de sectoren "elektriciteit in woningen en voor industriële toepassingen" en "groene en hernieuwbare energie".

7.2. De duurzame wijkcontracten

De duurzame wijkcontracten spelen een eerstelijnsrol in het transversaal beleid om de kansarme wijken te versterken. Ze zijn de instrumenten bij uitstek voor de uitvoering van de duurzame stad op het niveau van de wijken. Dankzij deze contracten, waarbij de bewoners via een participatiemethode nauw betrokken worden, kunnen het Gewest en de Gemeenten programma's uitvoeren om de leefomgeving van de burgers te verbeteren met concrete verwezenlijkingen, zoals de aanleg van openbare ruimten en parken, de productie van woningen en gemeenschapsuitrustingen. Ze brengen ook een breed gamma aan acties samen die draaien rond vorming, socio-professionele inschakeling en sociale cohesie.

Sinds 28 januari 2010 maakt een nieuwe ordonnantie het mogelijk het beleid te hervormen door er duurzame ontwikkelingselementen in te verwerken, alsook de specifieke milieubekommernissen waarmee een duurzame stad in de eenentwintigste eeuw te maken krijgt. In 2011 werden 4 nieuwe duurzame wijkcontracten geselecteerd voor in totaal ruim 43.600.000 € aan investeringen voor de periode 2011 – 2015 met het oog op de duurzame versterking van de kansarme wijken op het grondgebied van het BHG.

Door in te werken op alle duurzaamheidsfacetten op het niveau van de volkswijken in het BHG – sociale cohesie, milieu-uitmuntendheid, economische ontwikkeling - draagt dit geïntegreerd instrument voor de stadsvernieuwing ten volle bij aan de doelstellingen van de Europa 2020 Strategie.

7.3. Administratieve vereenvoudiging en modernisering van het openbaar ambt

Momenteel zijn er drie uitdagingen voor administratieve vereenvoudiging in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ten eerste moeten de administratieve lasten van de KMO's en de gezinnen verlagen alsook de daarmee gepaard gaande kosten (briefwisseling, verplaatsingen, personeelskosten, ...). Ten tweede moet het werk van de ambtenaren geherwaardeerd worden en dient het bij te dragen aan een positief imago van het Brussels Openbaar Ambt. Ten slotte is het nodig de uitgaven van het Gewest voor administratieve doeleinden te verlagen. Om deze drie uitdagingen aan te pakken, heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering op 15 november 2009 **het Brussels Plan voor Administratieve Vereenvoudiging gelanceerd**. Het doel van dit plan is om de administratieve lasten tegen eind 2012 met 25% terug te dringen aan de hand van 11 projecten. Sinds 2009 is hiervoor jaarlijks 400.000 euro beschikbaar gesteld die dient voor de algemene coördinatie en het meten van de administratieve lasten aan de hand van het « Standaard Kosten Model (SKM) ».

De volgende stappen zijn reeds ondernomen :

- **Verminderen van administratieve lasten in het kader van openbare aanbestedingen.** Het platform e-Procurement is verplicht ingevoerd. Sinds 1 december 2010 moet de overheid al haar lastenboeken online publiceren via de applicatie e-Notification, wat de overheid toelaat snel enkele honderdduizenden euro's te besparen. In 2011 is van start gegaan met het tweede luik, dat de bedrijven toelaat elektronisch offertes in te dienen. Intussen is ook de verklaring op eer en het verplicht gebruik van Digiflow ingevoerd. Hierdoor moet nu alleen maar de best gerangschikte onderneming bewijzen dat ze voldoet aan de administratieve verplichtingen. De administratie mag alleen maar de documenten opvragen waarover zij zelf niet elektronisch kan beschikken. Dit alles leidt tot een administratieve besparing van 85% van de lasten bij openbare aanbestedingen.

- **Verminderen van administratieve lasten bij wetteksten.** Op 22 december 2010 heeft de Regering de invoering van de « Geen Gedoe-test » goedgekeurd. Op 24 maart 2011 legde de Regering dan de modaliteiten vast voor deze test. Deze test is een light versie van een Regulering Impact Analyse (RIA)

en moet leiden tot het drastisch terugdringen van administratieve lasten bij de nieuwe Brusselse regelgeving.

- **Moderniseren van de aanvraagformulieren.** Dit project bestaat momenteel uit drie delen. Eerst is het de bedoeling om alle formulieren te vereenvoudigen, niet alleen op niveau van wat er gevraagd wordt maar ook op de manier waarop de informatie gevraagd wordt. De bedoeling is dat de formulieren begrijpbaar zijn voor het doelpubliek. Het tweede gedeelte is **het online plaatsen van alle formulieren**. Dienaangaande heeft de Regering op 17 november 2011 beslist om van IRISbox het elektronisch loket te maken voor het gehele gewest. Vanaf 1 januari 2012 moeten alle nieuwe formulieren online geplaatst worden op Irisbox. De bestaande online formulieren hebben nog tijd tot 1 januari 2014. Hierdoor komen alle formulieren van zowel het Ministerie, als de Instellingen van Openbaar Nut en de gemeenten op één platform te staan. Later dit jaar gaan de eerste formulieren gekoppeld worden aan de interne applicatie van de administratie waardoor het werk voor de ambtenaren ook vereenvoudigd zal worden. Voor dit jaar is **de applicatie NOVA prioritair** (webplatform voor het beheer van de aanvraagdossiers m.b.t. stedenbouwkundige vergunningen, verkavelingsvergunningen en milieuvergunningen, en van de dossiers m.b.t. de energieprestatie van gebouwen).

Thans is het voor de gemeente- en gewestbesturen die bevoegd zijn voor de stedenbouwkundige vergunningen mogelijk om via de Nova-applicatie deze dossiers te onderzoeken en onderling de gegevens uit te wisselen die zij nodig hebben.

Sinds 1 maart 2012 heeft het Gewest op de portaalsite van stedenbouw een applicatie « online vergunning » geplaatst. Dit zorgt voor een heuse vereenvoudiging en maakt het ook mogelijk veel beter te communiceren over de administratieve procedures voor de aanvraag, toekenning of niet-toekenning van stedenbouwkundige vergunningen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Aansluitend bij deze applicatie en de aanpassing van de formulieren voor een vergunningsaanvraag, zal een volledige dematerialisatie ondernomen worden om de burgers de mogelijkheid te bieden hun vergunningsaanvraag rechtstreeks online in te dienen.

Verder legt het Brussels Gewest zich voor het jaar 2012 toe op een horizontale ordonnantie die een elektronisch equivalent instelt voor de papieren handtekeningen, formulieren, bijlagen of aangetekende verzendingen. Dit moet ervoor zorgen dat het in het kader van elke wetgeving mogelijk wordt **om op een elektronische manier te communiceren met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.**

Als laatste prioriteit is het de bedoeling om het aantal aangetekende zendingen van zowel onderneming, burger, vereniging en de overheid te reduceren. Om een duidelijk overzicht te krijgen van hoe groot de administratieve lasten zijn, gebruikt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het SKM. Prioritair worden de kosten berekend van de wetgeving voor Economie en Werkgelegenheid, Milieu en Gewestbelastingen. In 2011 zijn de lasten berekend die in 2007 gekoppeld waren aan de wetgeving in verband met Economie en Werkgelegenheid. Deze kwamen neer op 4.169.391 €. Wanneer het Brussels Plan volledig zal zijn uitgevoerd, betekent dit een besparing van 21% of 880.791 € op de administratieve lasten. Tijdens deze screening is er nog voor een bedrag van 373.979 € aan bijkomstige voorstellen tot administratieve vereenvoudiging voorgesteld, zodat de totale besparing kan oplopen tot 30%.

Bijlage 6: Het regionaal ontwikkelingsconcept voor de Duitstalige Gemeenschap: Oost-België beleven 2025

Wat heeft de DG als vestigingsplaats en levensruimte te bieden? Wat moeten wij doen om de DG als vestigingsplaats en levensruimte veilig te stellen en continu te blijven ontwikkelen? Wat willen wij op lange termijn bereiken en hoe stellen wij ons onze gemeenschap in 2025 voor?

Deze en andere vragen vormden het uitgangspunt voor de uitwerking van het regionaal ontwikkelingsconcept (in het Duits afgekort als REK). In mei 2008 werd een uitvoerige beschrijving van de bestaande situatie en een analyse van de regio aangevat. Daarbij werden de sterke punten, zwakke punten, kansen en risico's van de Duitstalige Gemeenschap (DG) onder de loep genomen. Op basis van die studie werden met ruime participatie van vele actoren de eerste strategische uitgangspunten en concrete aanbevelingen uitgetekend. De neerslag van deze dialoog met de burger is verwerkt in een model voor de DG als grensregio, economische regio, onderwijs- en opleidingsregio, solidaire regio en leefregio en is gepubliceerd in de vorm van deel 1 en 2 van het REK. In april 2011 is deel 3 van het REK verschenen. Daarin wordt de eerste fase van de uitvoering van het REK met zijn 16 toekomstprojecten en 48 deelprojecten in detail beschreven. Deze publicatie bevat een korte samenvatting van de uitgangspunten van de projecten.

DE DG ALS GRENSREGIO

BRUGFUNCTIE OP HET GEBIED VAN CULTUUR, IDENTITEIT EN AANTREKKINGSKRACHT VOOR ONDERNEMINGEN

Via de unieke culturele identiteit van de DG willen wij onze brugfunctie tussen Wallonië, Vlaanderen, Nederland, Duitsland en Luxemburg verder uitbouwen. Bij de thema's netwerkvorming en openheid spelen burgers die zich als vrijwilliger engageren een dragende rol.

GRENZEN OVERSCHRIJDEN

De samenwerking met partners in binnen- en buitenland is één van onze sterke punten die wij systematisch moeten en willen uitbouwen, ook om de DG sterker te positioneren in het grensgebied en in het Europa van de Regio's. In dat kader dragen wij actief bij tot de uitbouw van een toekomstgerichte samenwerking in de Euregio Maas-Rijn, in de Grote Regio Saar-Lor-Lux, met de aangrenzende Franstalige gemeenten en met onze Europese partners. De DG heeft hierbij een belangrijke brugfunctie tussen de taal- en cultuurgebieden. Het is de bedoeling de burgers van de DG sterker te betrekken bij de grensoverschrijdende samenwerking en dit niet alleen via initiatieven zoals "Die Welt in Ostbelgien" of "Ostbelgier in der Welt". Bovendien wordt de aanzet gegeven tot een systematische reflectie over onze eigen geschiedenis.

GRENZEN BELEVEN

Een actieve en bewuste grenscultuur stimuleren vinden wij zeer belangrijk, aangezien onze taal en onze culturele identiteit de eigenlijke grond voor het bestaan van de DG vormen. Het strategische doel bestaat er dus in die cultuur te ondersteunen en bewust als fundamentele grondslag van de DG als politieke gemeenschap te zien. De strategie moet concreet op drie pijlers rusten: de uitwerking van een innovatief concept voor cultuurontwikkeling, de ondersteuning van jeugdcultuur en het be-

houd van de culturele identiteit van de DG door een inventaris van het immaterieel cultureel erfgoed op te maken.

SAMEN HANDELEN

Het actieve verenigingsleven en het vrijwilligerswerk willen wij verder uitbouwen en stimuleren, omdat het wezenlijke bestanddelen van onze identiteit zijn. Dat bevordert de integratie van de jongeren en de dialoog tussen de generaties in de dorpen en stadswijken. "Samen handelen" zal in nauw overleg met de gemeenten uitgewerkt worden en zal betrekking hebben op gemeenteoverschrijdende aspecten, zoals bijvoorbeeld het oprichten van een aanspreekpunt Vrijwilligerswerk. Dit aanspreekpunt zal de verenigingen en vrijwilligers uitvoerig informeren en adviseren, opleidingen aanbieden en het vrijwilligerswerk en het verenigingsleven in het algemeen promoten.

DE DG ALS ONDERWIJS- EN OPLEIDINGSREGIO

ONS KAPITAAL VOOR DE TOEKOMST

De strategische doelstellingen op dit gebied? Gelijke kansen, kwalitatief hoogstaand onderwijs, uitstekende opleidingen en uitgebreide participatiemogelijkheden voor jongeren.

EERLIJKE TOEGANG TOT ONDERWIJS EN OPLEIDING

Slagen op school mag niet afhangen van de sociale afkomst van de leerling. Daarom willen wij gelijke kansen in het onderwijs bevorderen door een gemeenschappelijke basisopleiding tot de achtste klas in te voeren, waarbij elke leerling zoveel mogelijk individueel ondersteund wordt. Wij willen ook werk blijven maken van innovatieve concepten om de onderwijskansen van alle leerlingen te vergroten. Die concepten komen onder meer tot uiting in het decreet over de ondersteuning van leerlingen met specifieke behoeften, nieuwe modellen voor huiswerkbegeleiding, moderne integratieprojecten voor migrantenkinderen en het time-outproject. Voorts is het de bedoeling de PMS- en gezondheidscentra en de sociale diensten voor kinderen en jongeren te herstructureren.

KWALITEITSONTWIKKELING IN DE SCHOLEN ONDERSTEUNEN

Om goede resultaten te bereiken, hebben wij niet alleen goede methoden, maar ook bruikbare normen nodig. Bij de toepassing van de referentiekaders blijven wij veel belang hechten aan de opvoeding tot meertaligheid. Een andere strategische doelstelling is bijscholing. Zo willen wij schoolhoofden en onderwijzend personeel een ruim palet aan informatie- en opleidingsmogelijkheden aanbieden in de vorm van modules en een middenmanagementniveau op de scholen invoeren.

WEGEN DIE LEIDEN NAAR BEROEPSBEKWAAMHEID

Met inachtneming van het Europese kwalificatiekader willen wij de praktijkgerichte en efficiënte beroepsopleidingen verder ontwikkelen. Als jonge mensen beter inzetbaar zijn, kunnen lokale bedrijven immers ook de nodige arbeidskrachten vinden. Daarom moet een soepele overgang tussen de beroepsopleidingen in scholen en ondernemingen en de samenwerking tussen de onderwijssystemen bevorderd worden.

Voor kansarme jongeren willen wij de overgang tussen school en opleiding vereenvoudigen en tegelijk de beroeps- en technische opleidingen aantrekkelijker maken en dit vanaf de middenstandsopleiding tot en met de bachelor.

DE JEUGD IS DE TOEKOMST

Een veelzijdig aanbod, intensieve ondersteuning van jeugdverenigingen en open jeugdwerk, alsook de bestaande structuren voor de participatie van jongeren moeten ertoe bijdragen dat de DG aantrekkelijk blijft voor jonge mensen.

Daarbij denken wij aan de ondersteuning van het open jeugdwerk op het hele grondgebied van de DG en de ondersteuning bij de opleiding en bijscholing van jeugdwerkers en vrijwillige jeugdleiders. Nieuw is de sectoroverschrijdende aanpak, waarbij de jongeren centraal staan en rekening wordt gehouden met hun hele leefwereld.

DE DG ALS ECONOMISCHE REGIO

INNOVATIE, SAMENWERKING EN VERANTWOORDELIJKHEID

Tegen 2025 willen wij de DG nog sterker profileren als een regio waar dienstverlening en vakbekwaamheid hoog in het vaandel staan door de vele kmo's via sterke netwerken te stimuleren en actief te ondersteunen. De aandacht moet vooral gaan naar thema's zoals duurzaamheid, regionale kringlopen, openheid en creativiteit.

WERKEN IN HARMONIE MET DE NATUUR

De natuur en het landschap willen wij als troef voor onze regio in de kijker plaatsen. Daartoe moeten wij die troef doelgericht promoten en door een duurzame economische ontwikkeling verder versterken.

In dat kader willen wij een strategie voor regionale producten ontwikkelen en de Gemeenschap profileren als een modelregio voor efficiënt energiegebruik en hernieuwbare energiebronnen in België. Dit toekomstproject wordt onder meer in de praktijk gebracht via initiatieven om de technische kennis op het gebied van ecologisch en energie-efficiënt bouwen uit te breiden en via de ontwikkeling van referentieprojecten.

INNOVATIE STIMULEREN

De bedoeling is Oost-Belgische ondernemingen te ondersteunen bij het invoeren van innovatieve ideeën. Zo kunnen ze hun concurrentievermogen verhogen en krijgen ze makkelijker toegang tot wetenschappelijke instellingen, clusters en ondernemingsverbanden. Wij willen sterkere netwerken tussen de actoren van de culturele en creatieve bedrijfstakken in de DG en tussen die actoren en economische bedrijven. Advies inzake innovatie omvat de begeleiding van ondernemingen vanaf het vinden van een idee tot en met het uitvoeren ervan. Dat advies komt tot stand via diverse instrumenten en via samenwerking met lokale en grensoverschrijdende partners. Daarbij is het ook belangrijk dat een netwerk met partners uit vakgebieden zoals onderzoek & ontwikkeling, financiën, intellectuele eigendom en andere sectoren wordt opgebouwd.

PACT VOOR DE ECONOMIE EN DE WERKGELEGENHEID

De DG moet aantrekkelijk blijven als vestigingsplaats voor bedrijven. Daarom willen wij ervoor zorgen dat de DG op lange termijn over de nodige arbeidskrachten beschikt die aan de behoeften op de arbeidsmarkt voldoen en dat de mensen die hier leven, werk vinden. Bijgevolg moeten wij erop toezien dat de overgang tussen school en beroep voor onze jongeren probleemloos verloopt. Voorts willen wij het hele werkgelegenheidsbeleid zo inrichten dat kort- of langdurige werklozen zo veel mogelijk aan het werk worden geholpen. Een mooi voorbeeld van de uitvoering van dit toe-

komstproject zijn de initiatieven voor oudere werklozen, die meestal over waardevolle ervaring beschikken. Het vierde deelproject draait rond levenslang leren. Op dat gebied moet de burger kunnen kiezen uit een overzichtelijk aanbod aan voortgezette opleidingen die kwalitatief hoogstaand zijn en die aan zijn verwachtingen voldoen.

DE DG ALS LEEFREGIO

LEVENSKWALITEIT LIGT IN ONZE NATUUR

Wij willen de hoge levenskwaliteit in de DG nog verder ontwikkelen door de diversiteit van het cultuurlandschap, de biologische diversiteit, de natuurlijke ruimten en de harmonische structuren van dorpen en steden veilig te stellen en te versterken. Een aantrekkelijke leefregio trekt immers ook toeristen aan.

DE SAMENLEVING VORMGEVEN

De overheveling van de bevoegdheid inzake ruimtelijke ordening, stedenbouw en huisvesting houdt voor de DG zowel een kans als een verplichting in. Door de overheveling van dit beleidsinstrument kunnen wij belangrijke bakens uitzetten voor het behoud van de aantrekkingskracht van de DG als leefregio en economische regio, zowel voor onze dichterbevolkte als voor onze landelijke gebieden. De overdracht van die bevoegdheden wordt voorbereid in twee werkgroepen. Die werkgroepen zijn begonnen met het uitwerken van een aantal krachtlijnen voor de toekomstige materies en planningsinstrumenten die een kader zullen bieden voor de verdere ontwikkeling van de woon-, werk-, landbouw- en natuurruimten.

HET LANDSCHAP BESCHERMEN

De diversiteit van de natuurgebieden en van het cultuurlandschap is belangrijk voor de levenskwaliteit in de DG en is doorslaggevend voor het behoud van de aantrekkingskracht van de DG voor bedrijven en toeristen. Land- en bosbouw moeten bij de toekomstgerichte ontwikkeling van die diversiteit betrokken worden.

Een mooi voorbeeld daarvan is dat de DG sterker inzet op het natuurpark Hoge Venen-Eifel en een GIS-systeem voor de 9 gemeenten van de DG wil invoeren.

EEN REGIO OM TE GENIETEN EN ZICH GOED TE VOELEN

Wij willen Oost-België nog meer bekendheid geven als toeristische bestemming. Daarvoor moeten wij de toeristische structuren herzien. Dit toekomstproject is toegespitst op de manier waarop wij Oost-België extern kunnen promoten als toeristische bestemming. Het wordt verwezenlijkt in samenwerking met de gemeenten ten noorden en ten zuiden van de DG en ook in het kader van het Europees Economisch Samenwerkingsverband. Om aan de huidige en toekomstige behoeften van onze bezoekers te kunnen voldoen, willen wij de toeristische sector de mogelijkheid geven om zijn medewerkers adequaat op te leiden en een beroep te doen op een kwaliteitsmanagementsysteem. Bovendien wordt een model uitgewerkt dat ook de basis wordt voor een toekomstgerichte planning van de toeristische plaatsen in de DG.

DE DG ALS SOLIDAIRE REGIO

SOCIALE DIENSTVERLENING DUURZAAM WAARBORGEN

Tegen 2025 willen wij de eerstelijnsgezondheidszorg in de DG en de efficiënte zorgstructuren verder uitbouwen en kwalitatief hoogstaand houden. Gelet op de demografische ontwikkelingen

wordt daarbij bijzondere aandacht besteed aan burgers die door gezondheidsproblemen, sociale omstandigheden of economische moeilijkheden minder kansen krijgen. De sociale samenhang in de maatschappij is daarbij een erg belangrijke strategische doelstelling.

GEZONDHEID WAARBORGEN

Onze doelstelling bestaat erin een moderne gezondheidszorg te blijven aanbieden en die verder te ontwikkelen. Belangrijk is dat Eupen en Sankt Vith een ziekenhuislocatie blijven en dat de eerstelijnsgezondheidszorg op het hele grondgebied van de DG ondersteund wordt. Een ander belangrijk aspect van dit toekomstproject is het opwaarderen van de verzorgende beroepen.

SOCIALE DIENSTEN HAND IN HAND

Wij willen de bestaande sociale diensten in de DG sterker met elkaar verbinden om de kwaliteit van de dienstverlening voor de verschillende levenssituaties te kunnen behouden en te blijven verbeteren. Daarbij is het onze taak synergieën en optimale organisatievormen te zoeken en het aantal aanspreekpunten tot een minimum te beperken. Aangezien de herstructurering van de PMS- en gezondheidscentra al in het toekomstproject "Onderwijs- en opleidingsregio" opgenomen is, beperkt het project "Sociale diensten hand in hand" zich in de eerste plaats tot de dienstverlening voor volwassenen en senioren.

DIVERSITEIT GEWENST

Iedereen moet de mogelijkheid krijgen om volwaardig aan het maatschappelijke leven deel te nemen. De vier deelprojecten van dit toekomstproject hebben tot doel de sociale cohesie - en zo ook de sociale rechtvaardigheid - te versterken.

De rode draad van dit toekomstproject weerspiegelt zich in de doelstellingen van de deelprojecten: armoedebestrijding, bestrijding van uitsluiting van minderheden, integratie van gehandicapten en socio-professionele inschakeling van mensen die moeilijk werk vinden.